

Programmabegroting

Gemeente Almelo

2020

Versie: vastgesteld door college van B&W op 19 september 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Voorwoord	3
2. Algemeen	5
2.1 Inleiding.....	5
2.2 Samenvatting	7
3. Financiële keuzes	9
3.1 Samenvatting	9
3.2 Financieel Meerjarenperspectief	9
3.3 Mutaties Financieel Meerjarenperspectief	10
3.4 Begrotingssaldo.....	21
3.5 Herstel eigen vermogen.....	22
4. Beleidsbegroting	23
4.1 Programmaplan	23
4.2 Basisbegroting.....	51
5. Paragrafen.....	82
5.1 Lokale heffingen.....	82
5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	89
5.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	95
5.4 Financiering.....	105
5.5 Bedrijfsvoering	109
5.6 Verbonden partijen.....	119
5.7 Grondbeleid	122
5.8 Dienstverlening	126
6. Financiële begroting.....	128
6.1 Overzicht van baten en lasten	128
6.1.1 Overzicht van baten en lasten	128
6.2 Incidentele baten en lasten	131
6.3 Uiteenzetting financiële positie	132
7. Bijlagen.....	142
7.1 Gemeenschappelijke regelingen.....	142
7.2 Vennootschappen en coöperaties	147
7.3 Overige vennootschappen	150
7.4 Delegatieregister.....	152

1. Voorwoord

Voor u ligt de programmabegroting 2020. In hoofdlijnen volgt deze begroting de kaders zoals die door de gemeenteraad in het voorjaar zijn vastgesteld bij de behandeling van de perspectiefnota.

In deze begroting leggen we als college de focus op het realiseren en uitvoeren van onze plannen voor een vitale stad waarin iedereen kan meedoen. Een stad waarin mensen naar elkaar omzien, waar alle inwoners profiteren van een sterkere economische structuur en een stad die steeds duurzamer wordt om ook toekomstige generaties woon-, leef- en werkplezier te kunnen bieden. Een stad die oog heeft voor initiatieven uit verschillende wijken en dorpen en die initiatieven vanuit deze wijken en buurten mogelijk wil maken. Als college werken we met ambitie en vertrouwen aan de hiermee gepaard gaande veranderingen, zoals veranderende rollen en een nieuw samenspel. Ontwikkelingen die we samen met de stad, met ondernemers, maatschappelijke partners, de ambtelijke organisatie en de gemeenteraad oppakken.

Grip op inkomsten en uitgaven

Als college en raad hebben we de verplichting zorgvuldig en doelmatig met geld om te gaan. Het financieel meerjarenperspectief van de gemeente is stabiel en we kunnen een sluitende begroting presenteren. Daarbij houden we als college vast aan het kader van het eerder vastgestelde herstelplan. In deze begroting stellen we een aantal concrete maatregelen voor die leiden tot een meerjarig positief perspectief. Door grip op inkomsten en uitgaven kunnen we als stad weloverwogen keuzes maken voor onze inwoners en hen het vertrouwen geven dat publiek geld goed besteed wordt.

Onze ambities en de wijze waarop we kansen die de stad kent willen verzilveren, zijn terug te vinden in deze begroting. Binnen de ruimte die we hebben, zetten we stappen op gebied van zorg, economie en participatie, duurzaamheid, veiligheid en in de binnenstad. Dat doen we via wijk- en programmasturing.

Zorg

Ondersteuning en zorg zijn beschikbaar voor inwoners die dat nodig hebben. Deze ondersteuning en zorg is gericht op de bevordering van de zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners in de samenleving. Daar waar dat kan, bieden wij hen vrij toegankelijke voorzieningen aan. Deze willen wij in 2020 in de wijken uitbreiden. Daar waar het moet, is er specialistische zorg (maatwerk).

In 2020 starten we daarnaast in alle wijken met intake en integrale wijkteams. Door meer preventief en integraal te werken kunnen we inwoners eerder en beter helpen zodat de inzet van specialistische hulp waar mogelijk wordt voorkomen.

Economie en participatie

Ons sociale beleid is sterk verbonden met economie en participatie. We blijven ook in 2020 maatregelen nemen om meer inwoners met een uitkering aan werk te helpen. Voor ons als college staat centraal dat iedereen in onze stad volwaardig moet kunnen meedoen aan onze samenleving. We willen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een eerlijke kans bieden. Inwoners in de bijstand moeten op basis van maatwerk een tegenprestatie naar vermogen gaan leveren in de vorm van een maatschappelijke bijdrage. Via onder meer een Jongerenperspectieffonds en een collectieve schuldregeling willen we inwoners met problematische schulden perspectief bieden. We zetten als college sterk in op kansrijke sectoren als logistiek en hightech. Sectoren die bovendien een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan een vitale arbeidsmarkt.

Duurzaamheid

Een van de omvangrijkste opgaven voor de komende tijd is verduurzaming. Groot is de uitdaging om onze stad klimaatbestendig te maken. Dat vraagt er om, om samen met inwoners en ondernemers, in te zetten op meer groen en water en minder stenen. In het Nieuwstraatkwartier, waar verduurzaming een belangrijk thema is, zijn Junior Energiecoaches aan de slag. Natuurlijk kijken we ook binnen onze eigen organisatie en in de

openbare ruimte naar duurzame oplossingen, zoals ledverlichting, zonnepanelen en een duurzaam wagenpark. Almelo gaat zich met deze begroting en maatregelen voorbereiden op een rol van betekenis in de regio als het gaat om duurzame energie. Speerpunt in 2020 is de warmtevisie. Eind 2020 moet duidelijk zijn welke wijk wanneer van het aardgas gaat, welke alternatieven er zijn en wat de kosten zijn. Verder leveren we onze bijdrage aan de Regionale Energiestrategie (RES), die zal uitmonden in besluitvorming waar we (clusters van) hernieuwbare energie zullen (laten) ontwikkelen.

Veiligheid

Veiligheid is nooit vanzelfsprekend. Als college blijven we daarom werken aan een veilige stad, met extra inzet door toezichthouders en onder meer gebiedsgerichte controles. Door een verbeterde samenwerking op het gebied van zorg en veiligheid willen we zoveel mogelijk voorkomen dat overlastsituaties uit de hand lopen.

Binnenstad

Het college zet de lijn door om de binnenstad aantrekkelijker te maken. Eind dit jaar kunnen inwoners en bezoekers genieten van de nieuwe havenkom. Volgende stap is de gebiedsvisie voor de Stadskade; het gebied tussen de bibliotheek, het Stadhuis en het Marktplein incl. Havenblok. Het college wil dit voor Twente unieke waterfront doorontwikkelen met een mix van wonen en werken. Naast investeren in de openbare ruimte is er oog voor het probleem van winkelleegstand. Het college werkt aan een aanpak in samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren.

Nieuwstraatkwartier

Het college werkt in 2020 volop verder aan een levendig, vitaal en toekomstbestendig Nieuwstraatkwartier en sluit aan bij wat er leeft in de wijk. Zo ondersteunen we bewonersinitiatieven en versterken we de sociale samenhang.

Omgevingswet

Het college heeft vertrouwen in de nieuwe manier van samenwerking. Inwoners en partners krijgen meer zeggenschap, waardoor hernieuwde betrokkenheid en meer vertrouwen zal ontstaan. Een van de terreinen waar het college op vernieuwende wijze wil samenwerken met de stad is de Omgevingswet en de daarvan deel uitmakende Omgevingsvisie. Deze visie wil het college in de zomer van 2020 opleveren.

Samen met inwoners, ondernemers, organisaties en met u als raad staan we graag schouder aan schouder om te doen wat gedaan moet worden voor de stad die ons dierbaar is. Met deze sluitende begroting kunnen we blijven investeren in een betrokken, ondernemend en duurzaam Almelo.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris,   de burgemeester,

F.W. van Ardenne

A.J. Gerritsen

2. Algemeen

2.1 Inleiding

Met dit document presenteren wij u de begroting voor het jaar 2020. Basis voor de begroting 2020 zijn de kaders en uitgangspunten uit de perspectiefnota 2019 en het daarin opgenomen financieel meerjarenperspectief.

Wijzigingen ten opzichte van de programmabegroting 2019

Ten opzichte van de programmabegroting 2019 is een beperkt aantal wijzigingen doorgevoerd, met het doel de leesbaarheid en de informatiewaarde van de begroting te verbeteren. Het betreft de volgende wijzigingen:

- De voor- en nadelen in de baten, de lasten en het saldo zijn voorzien van de tekens (V)voordeel en (N)nadeel.
- Het financieel meerjarenperspectief is conform het aanbevolen BBV-model opgesteld. Dit betekent dat er geen sprake meer is van een afzonderlijk structureel- en incidenteel perspectief. In plaats daarvan wordt het financiële middelenkader voor de periode 2020-2023 in één tabel gepresenteerd, waarbij een toelichting wordt gegeven op de incidentele baten en lasten die het perspectief beïnvloeden. Deze toelichting op de incidentele baten en lasten is opgenomen in paragraaf 6.2 Incidentele baten en lasten.
- Bij de uiteenzetting van de financiële positie is voor het eerst een meerjarig investeringsplan (MIP) opgenomen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de investeringsprojecten die gepland staan voor het begrotingsjaar 2020 en de drie jaren daarna (waar mogelijk). Met het vaststellen van de begroting worden de kredieten uit de eerste jaarschijf van het MIP door de raad geautoriseerd.
- Bij het overzicht van reserves en voorzieningen is een toelichting op de geraamde stortingen en onttrekkingen in de reserves opgenomen.
- De paragraaf grote projecten is geen onderdeel meer in deze begroting. De ontwikkelingen in de binnenstad worden integraal omschreven bij het programma Binnenstad.

Financiële keuzes

In hoofdstuk 3 vindt u de financiële keuzes voor deze begroting 2020 om te komen tot een sluitend meerjarenperspectief. Zoals aangegeven presenteren wij deze financiële keuzes in een geïntegreerd financieel meerjarenperspectief. Daarnaast geeft het hoofdstuk inzicht in de voortgang van het herstelplan.

Programmaplan

Het programmaplan (hoofdstuk 4) bestaat uit een uitwerking van de programma's en de basisbegroting. De programma's vormen de speerpunten voor de komende jaren. De basisbegroting is stabiel en verandert alleen als het BBV dat voorschrijft.

Paragrafen

Hoofdstuk 5 bevat de verplichte paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid en de additionele paragraaf dienstverlening.

Financiële begroting

In de financiële begroting (hoofdstuk 6) geven we een overzicht van de baten en lasten per taakveld en uiteenzetting van financiële positie. Met het meerjarig investeringsplan (MIP) wordt inzicht gegeven in de investeringsprojecten die gepland staan voor het begrotingsjaar 2020 en de drie jaren daarna (waar mogelijk). In het overzicht met incidentele baten en lasten geven we een toelichting op de incidentele posten die het saldo van de begroting en de financiële meerjarenperspectief beïnvloeden. Het overzicht geeft daarmee

inzicht in het structurele begrotingsresultaat. Het is immers van belang dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Bijlagen

In de bijlagen over de verbonden partijen geven we de omvang weer van het eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat aan het begin en het einde van het rapportagejaar. Tot slot geven we in een bijlage inzicht in de wijzigingen in het delegatieregister.

2.2 Samenvatting

In de begroting maken we concreet wat we in 2020 willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat dat mag kosten. We zetten de lijn voort die is ingezet bij de perspectiefnota 2019 en richten ons op het realiseren van de doelstellingen zoals we die hebben vastgelegd in de programma's. In deze begroting hebben wij hiervoor structureel middelen beschikbaar gesteld en daarnaast heeft ook het wijkgericht werken in deze begroting een degelijke financiële verankering gekregen. Wij investeren samen met onze inwoners in de stad, maar we houden wel vast aan de kaders van het financieel herstelplan. Het college maakt werk van de invulling van de nog steeds forse taakstellingen in zowel het sociale als het fysieke domein. De begroting 2020 is sluitend, het financieel meerjarenperspectief biedt gunstige vooruitzichten.

Financieel perspectief

De begroting 2020 is sluitend en er is in meerjarig perspectief sprake van voordelige begrotingsresultaten, die oplopen naar ruim 2,4 miljoen euro in 2023. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat de taakstellingen in de begroting en het meerjarenperspectief volledig ingevuld worden en er zich geen tegenvallers of risico's voordoen. De ruimte om eventuele tegenvallers op te vangen is ook de komende jaren beperkt. Voor het college is realisatie van het afgesproken herstelplan uit 2016 een zeer belangrijk uitgangspunt.

Deze begroting is op hoofdlijnen besproken met de bestuurlijk toezichthouder van de provincie. De uitvoering van het herstelplan, het herstel van het eigen vermogen, de nog openstaande taakstellingen en de mogelijke risico's in deze begroting zijn aan de orde gesteld. De toezichthouder geeft overwegend aan positief te zijn over het herstel, ziet dat er een solide en reëel sluitende begroting is en constateert ook dat we er nog niet helemaal zijn. De formele beoordeling van de begroting en de status van het toezicht volgt na vaststelling van de begroting door de gemeenteraad.

Ontwikkeling tarieven

Voor autonome gemeentelijke baten (belastingen, retributies, leges) is op basis van de perspectiefnota 2019 een prijsindex van 2,6% gehanteerd. De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen, alsmede voor omgevingsvergunningen zijn berekend op basis van 100% kostendekking. Per saldo betekent dit voor een gemiddeld gezin met eigen woning dat de woonlasten in 2020 ten opzichte van 2019 stijgen met 28 euro (3,5%). Voor een huurder stijgen de woonlasten ten opzichte van 2019 met 15 euro (3,7%). Dit bedrag wijkt af omdat een huurder geen OZB en geen rioolheffing-eigenarendeel betaalt. Conform het amendement van de raad op de programmabegroting 2018 wordt er in 2020 geen hondenbelasting meer geheven.

Zorg

Almelo rolt de aanpak van wijkteams vanaf 2020 uit over de hele stad. Door meer preventief en integraal te werken kunnen we inwoners eerder helpen. Tegelijk daalt het aantal indicaties voor maatwerk. De gemeente gaat de Doorbraakmethode inzetten bij 125 huishoudens met gezondheid-, verslavings- en bijvoorbeeld financiële problemen. Sterk gerichte en gecoördineerde hulp moet hen nieuw perspectief bieden. (Kwetsbare) inwoners kunnen op verschillende plekken in de stad terecht voor ontmoeting en vrijetijdsbesteding, voor informatie en advies. Hierdoor kan de gemeente sneller problemen signaleren en waar mogelijk specialistische hulp voorkomen. Het college wil het aantal plekken waar inwoners zonder verwijzing terecht kunnen in 2020 uitbreiden.

Economie en Participatie

Het college versterkt de aanpak van schulden via onder meer een Jongerenperspectieffonds, een collectieve schuldregeling, en met schuldenexperts die vanuit de wijkteams inwoners met problematische schulden bijstaan. Verder wil het college meer inwoners vanuit de bijstand aan werk helpen, onder meer via het Twents Huis voor de Logistiek. Mensen in de bijstand moeten op basis van maatwerk een tegenprestatie naar

vermogen gaan leveren in de vorm van een maatschappelijke bijdrage. Bij het nieuwe toegankelijke Ondernemersloket kunnen ondernemers terecht voor een snelle en efficiënte afhandeling van vragen.

Binnenstad

Het college zet de lijn door om de binnenstad aantrekkelijker te maken. Eind dit jaar kunnen inwoners en bezoekers genieten van de nieuwe havenkom. Het college legt in 2020 prioriteit bij de aanpak van winkelleegstand, samen met ondernemers en vastgoedeigenaren. In de flanken van de binnenstad wil het college ruimte bieden voor nieuwe woon- en werklocaties. Verder komt er een gebiedsvisie voor de Stadskade; het gebied tussen de bibliotheek, het Stadhuis en het Marktpllein inclusief Havenblok. Het plan is dit waterfront door te ontwikkelen met een rijke mix van wonen en werken.

Duurzaamheid

Almelo gaat zich met deze begroting en maatregelen voorbereiden op een rol van betekenis in de regio als het gaat om duurzame energie. Speerpunt in 2020 is de warmtevisie. Eind 2020 moet duidelijk zijn welke wijk wanneer van het aardgas gaat, welke alternatieven er zijn en wat de kosten zijn. Klimaatcoaches adviseren en stimuleren inwoners hoe zij hun eigen omgeving kunnen vergroenen. Het college wil ruim 2.500 m² extra groen aanleggen en creëert met de nieuwe stadshaven ruim 2.000 m² meer open water. Steeds meer lantaarnpalen krijgen energiezuinige LED verlichting, er komen meer openbare laadpalen voor elektrische auto's en alle voetbalclubs in Almelo werken aan verduurzaming in samenwerking met De Groene Club (KNVB). Bedrijven, instellingen en inwoners installeren steeds vaker zonnepanelen op hun dak. Plannen van ontwikkelaars die duurzame energie willen opwekken, toetst de gemeente aan de Energieladder (opvolger van de huidige Zonneladder).

Veiligheid

Door een verbeterde samenwerking op het gebied van zorg en veiligheid wil het college zoveel mogelijk voorkomen dat overlastsituaties uit de hand lopen. (Extra) toezichthouders gaan bovendien meer gebied- en probleemgericht werken om sneller meldingen van overlast op te kunnen volgen. Met gebiedsgerichte controles wil het college strakker controleren op de naleving van regels. Via een campagne gaat het college inwoners informeren wat mensen zelf kunnen doen en hoe ze een buurtpreventieteam kunnen starten.

Nieuwstraatkwartier

We werken in 2020 volop verder aan een levendig en vitaal Nieuwstraatkwartier waarin het volgens bewoners en ondernemers fijn wonen, werken en verblijven is. We sluiten aan bij wat er leeft in de wijk en werken samen met inwoners en maatschappelijke partners aan een toekomstbestendige wijk. Zo ondersteunen we bewonersinitiatieven en versterken we de sociale samenhang door bewoners en organisaties pro actief te benaderen en samen te brengen. Met het tuinenproject Merelstraat en de Junior Energiecoach zet het college in op een duurzaam en groen Nieuwstraatkwartier. In 2020 wordt het wijkuitvoeringsplan voor het Nieuwstraatkwartier afgerond en de Schoolstraat wordt opnieuw ingericht.

Omgevingswet

Het college gaat in gesprek met de stad over de Omgevingsvisie, die in de zomer van 2020 klaar moet zijn. Hoe kunnen we in de toekomst ook aangenaam wonen, werken, ondernemen en recreëren in Almelo? Duidelijk is dat De Omgevingswet vraagt om een andere manier van werken bij het maken van plannen voor de fysieke leefomgeving: meer gebiedsgericht, integraal en samen met inwoners. Via een experiment wil het college hier in 2020 ervaring mee opdoen. Provincie, waterschap, de omgevingsdienst Twente, brandweer en gemeente gaan complexe vergunningaanvragen integraal behandelen. Inwoners en bedrijven hoeven voortaan maar langs 1 loket voor hun vergunningaanvraag.

3. Financiële keuzes

3.1 Samenvatting

- De begroting 2020 is sluitend, in meerjarig perspectief is sprake van voordelige begrotingsresultaten, die oplopen naar ruim 2,4 miljoen euro in 2023.
- Zowel de begroting 2020 als de meerjarenraming 2021-2023 vertonen een structureel en reëel evenwicht.
- De komende jaren is er nog een forse bezuinigingsopgave. De ruimte om financiële tegenvallers op te vangen is beperkt.
- Het college maakt een bewuste keuze om het financieel herstel met een jaar te verlengen. Het herstel van het eigen vermogen verloopt hiermee volgens het oorspronkelijk afgesproken plan.

3.2 Financieel Meerjarenperspectief

In onderstaande tabel wordt het Financieel Meerjarenperspectief (FMP) voor de periode 2020-2023 gepresenteerd.

De begroting 2020 is sluitend en er in meerjarig perspectief sprake van voordelige begrotingsresultaten, die oplopen naar ruim 2,4 miljoen euro in 2023. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat de taakstellingen in de begroting en het meerjarenperspectief volledig ingevuld worden en er zich geen tegenvallers of risico's voordoen. De ruimte om eventuele tegenvallers op te vangen is ook de komende jaren beperkt.

Zowel de begroting 2020 als de meerjarenraming 2021-2023 vertonen een structureel en reëel evenwicht. Met andere woorden, structurele lasten dekken wij af met structurele baten. Een toelichting op de incidentele baten en lasten is opgenomen in de financiële begroting.

Financieel meerjarenperspectief	2020	2021	2022	2023
Saldo van baten en lasten	-1,50	-4,32	-4,99	-5,51
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1,47	3,72	3,73	3,08
Begrotingssaldo na bestemming	-0,03 V	-0,60 V	-1,26 V	-2,43 V
Waarvan incidentele baten en lasten	1,82 N	1,27 N	0,95 N	0,06 N
Structureel begrotingssaldo	-1,85 V	-1,87 V	-2,21 V	-2,49 V

-/- = voordeel/baten, + = nadeel/lasten (bedragen * 1.000.000 euro)

3.3 Mutaties Financieel Meerjarenperspectief

Het vertrekpunt voor financieel meerjarenperspectief (FMP) is de perspectiefnota 2019. Het meerjarenperspectief uit deze perspectiefnota was globaal, richtinggevend en tegelijkertijd onzeker. We constateerden toen dat sinds de decentralisaties in het sociaal domein, en de daarbij behorende open einderegelingen, de schommelingen in het perspectief toenemen.

Onderstaande tabel geeft inzicht de mutaties die na de perspectiefnota 2019 zijn doorgevoerd in de voorliggende begroting en de meerjarenraming 2021-2023.

Financieel Meerjarenperspectief (FMP)	2020	2021	2022	2023
A. Perspectiefnota 2019	4,71	3,77	-0,61	-4,05
Autonome ontwikkelingen				
Salarissen en sociale lasten	3,21	3,84	3,84	3,84
Dekking stelpost looncompensatie	-3,27	-3,27	-3,27	-3,27
Toerekening apparaatskosten	0,68	0,68	0,68	0,68
Meicirculaire 2019	-0,38	0,30	2,67	3,69
Prijscompensatie	-0,25	-0,31	-0,45	-0,61
Inkomensregelingen - bijstand	0,71	0,69	0,69	0,69
Sociaal domein - reëel ramen	-0,60	-0,60	-0,60	-0,60
Reservering en loon- en prijscompensatie sociaal domein	-0,95	-2,47	-2,58	-2,58
Onroerende zaakbelasting (OZB)	-0,51	-0,52	-0,53	-0,54
Toeristenbelasting	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05
Havengelden	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05
Treasury	-0,36	-0,15	-0,12	-0,10
Stelpost financieringsfunctie incidenteel	-0,73	0,00	0,00	0,00
Dividend Twence	-0,36	0,00	0,00	0,00
Dividend BNG	-0,13	-0,13	-0,13	-0,13
Verbonden partijen	0,52	0,54	0,54	0,59
Bijdrage regionale samenwerking veiligheid	0,03	0,03	0,03	0,03
Bijdrage ODT	0,09	0,09	0,09	0,09
XL Businesspark - BOVO	-0,48	-0,16	-0,09	-0,13
Leges omgevingsvergunningen	0,42	0,42	0,42	0,42
Stadstoezicht	0,00	0,00	-0,40	-0,40
Vrijval middelen pilot 2 uur gratis parkeren	-0,60	-0,60	0,00	0,00
Taakstelling participatie	0,50	0,00	0,00	0,00
Vervoersvoorzieningen	0,12	0,00	0,00	0,00
Overige mutaties	0,00	0,22	0,21	0,20
B. Totaal autonome ontwikkelingen	-2,45	-1,50	0,88	1,77
Bekende ontwikkelingen				
Programma Omgevingswet	0,70	0,41	0,12	0,00
Programma Nieuwstraatkwartier	0,18	0,18	0,18	0,00
Programmamiddelen 2023	0,00	0,00	0,00	-0,35

Bijdrage Regiodeals	0,30	0,30	0,30	0,00
Twents Fonds voor Vakmanschap	0,07	0,07	0,07	0,00
Eikenprocessierups	0,08	0,08	0,00	0,00
Functionaris gegevensbescherming	0,04	0,04	0,04	0,04
Privacy officer	0,03	0,03	0,03	0,03
Dierenopvang Noordbroek	0,02	0,02	0,02	0,02
Verlengen deelname 'De Innovatiebox' Heracles	0,00	0,00	0,02	0,02
Nieuwe ontwikkelingen				
Wijkgericht werken	0,15	0,20	0,25	0,30
Programma Binnenstad	0,15	0,20	0,25	0,00
Programma Economie & Participatie	0,13	0,05	0,05	0,00
Programma Omgevingswet	0,00	0,00	0,00	0,06
Programma Nieuwstraatwarter	0,00	0,00	0,00	p.m.
Cameratoezicht	0,06	0,01	0,01	0,01
Bijdrage meldpunt loverboyproblematiek en mensenhandel	0,00	0,02	0,02	0,02
Onderzoek huisvesting	0,15	0,00	0,00	0,00
Zwembad	0,00	0,00	p.m.	p.m.
Verkabeling hoogspanningsleidingen	0,00	0,00	0,00	p.m.
C. Totaal ontwikkelingen	2,03	1,59	1,34	0,13
D. Geactualiseerd perspectief (A + B + C)	4,30	3,86	1,61	-2,15
Dekkingsmaatregelen				
Plattelandsontwikkeling	-0,04	-0,04	-0,04	-0,04
Bijdrage Netwerkstad	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03
Subsidies	-0,50	-1,00	-2,00	-2,00
Vrijval reserve centrum spaarfonds	-2,18	0,00	0,00	0,00
Dotatie reserve centrum spaarfonds	-0,28	0,00	0,00	0,00
Inzet behoedzaamheidsstelpost	-0,39	-0,39	-0,39	-0,39
Verlengen financieel herstel	0,00	-2,59	0,00	2,59
Stelpost ontwikkelingen sociaal domein	-0,50	0,00	0,00	0,00
Stelpost nieuw beleid	-0,19	-0,19	-0,19	-0,19
Stelpost areaaluitbreiding	-0,23	-0,23	-0,23	-0,23
E. Totaal dekkingsmaatregelen	-4,33	-4,46	-2,87	-0,28
Financieel Meerjarenperspectief - Begroting 2020 (D + E)	-0,03	-0,60	-1,26	-2,43

-/- = voordeel/baten, + = nadeel/lasten (bedragen * 1.000.000 euro)

Autonome ontwikkelingen

Salarissen en sociale lasten

De salarissen en sociale lasten worden jaarlijks opnieuw berekend op basis van de vastgestelde formatie en verwachte loonontwikkeling. De effecten van de recent afgesloten CAO voor gemeenteambtenaren zijn verwerkt in de begroting. Hiermee is een structurele loonsverhoging van 6,25% in twee jaar tijd doorgevoerd.

Dit komt neer op een bedrag van 2,3 miljoen euro in 2020 en 2,9 miljoen euro vanaf 2021. Verder bedraagt de daadwerkelijke stijging van de pensioenpremies 900.000 euro vanaf 2019. Hiervoor was reeds een bedrag van 600.000 euro gereserveerd op de stelpost looncompensatie.

Dekking stelpost looncompensatie

Op de stelpost looncompensatie is een bedrag van 2,1 miljoen euro structureel beschikbaar ter afdekking van de loonontwikkelingen vanaf 2020.

Toerekening apparaatskosten

Een deel van de apparaatskosten wordt jaarlijks doorberekend aan investeringsprojecten, grondexploitaties en werken voor derden. Op basis van de geactualiseerde kostenverdeling en ureninschatting gaan wij er vanuit dat er vanaf 2020 een bedrag van 4,4 miljoen kan worden doorberekend. Het verschil met de begroting 2019 bedraagt 680.000 euro en komt ten laste van de exploitatie.

Mei-circulaire 2019 Gemeentefonds

U bent met een raadsbrief (RAAD-5505) geïnformeerd over de eerste uitkomsten van de mei-circulaire 2019 van het Gemeentefonds. In de raadsbrief hebben we aangekondigd dat we de definitieve uitkomsten zouden betrekken bij het opstellen van de begroting 2020. Met uitzondering van 2020 is de mei-circulaire 2019 voor alle jaren negatief. De belangrijkste verklaringen zijn lager accres door lagere loon- en prijscompensatie en het BTW-compensatiefonds (BCF). We hebben het lagere accres vertaald door het verlagen van de stelposten voor loon- en prijscompensatie. Zie hiervoor de onderdelen loon- prijscompensatie in dit financieel meerjarenperspectief. Het advies van de provinciale toezichthouder om niet langer ruimte onder het BCF-plafond op te nemen als reservering resulteert in een verslechtering van het begrotingsaldo van 1,2 miljoen euro structureel.

De incidentele 1,9 miljoen aan extra middelen jeugdhulp voor de jaren 2019 t/m 2021 hebben we niet structureel (na 2021) in deze begroting opgenomen, omdat we de toezegging van het Rijk onvoldoende hard vinden.

Prijscompensatie

Jaarlijks worden de prijsgevoelige budgetten geïndexeerd. De prijscompensatie 2020 is 1,5%. In onze meerjarenraming was voor 2020 meer prijscompensatie gereserveerd dan benodigd, waardoor een deel structureel kan vrijvallen ten gunste van het perspectief.

Inkomensregelingen - bijstand en BUIG

Het afgelopen jaar is het aantal bijstandsuitkeringen fors verlaagd, maar toch blijkt in de praktijk dat de uitstroom uit de bijstand weerbarstiger is dan verwacht. Omdat de uitstroom in 2019 lager uitvalt dan gepland, verhogen wij het streefgetal in 2020. Daarnaast werden we geconfronteerd met een aanzienlijke verlaging van de BUIG. Met alle ingezette extra acties is nog steeds het doel om in het jaar 2022 het bijstandsbestand teruggebracht te hebben naar 2.200; de effecten van de nieuwe uitvoeringsregeling Participatie-wet moeten immers nog zichtbaar worden. De genoemde ontwikkelingen resulteren erin dat de begroting voor 2020 wordt verhoogd en de taakstelling op economie en participatie in 2020 incidenteel wordt afgedekt.

Sociaal domein reëel ramen

De prognoses voor de Wmo en Jeugdzorg zijn geactualiseerd. Voor 2020 en verder betekent dit dat het budget met ongeveer 600.000 euro naar beneden wordt bijgesteld.

In 2019 verwachten wij een daling in het aantal cliënten voor Wmo-nieuw. We zien dat met name het ingezette beleid om het gebruik van de maatwerkvoorziening dagbesteding af te bouwen en cliënten door te verwijzen naar de voorliggende voorzieningen dagstructurering, zijn vruchten afwerpt.

De invoering van het abonnementstarief leidt in 2019 tot een toename van het aantal cliënten huishoudelijke ondersteuning tot het niveau van begin 2016. We verwachten dat het aantal cliënten vanaf juni 2019 minder hard zal stijgen.

In de jeugdzorg was er in 2018 een stijging in het aantal unieke cliënten. Wij verwachten dat dit grotendeels incidenteel van aard was omdat de stijging in 2018 voor een belangrijk deel verklaard wordt door de wachtlijst die begin 2018 bij de wijkteams was ontstaan. De ontwikkeling van het aantal cliënten Jeugd in de eerste helft 2019 bevestigt dat beeld. In 2020 verwachten wij dat het aantal cliënten in de Jeugdzorg licht afneemt, door een daling van het aantal inwoners in de leeftijdscategorie 0-18 jaar.

Reservering en loon- en prijscompensatie sociaal domein

We hebben de afgelopen tijd forse stappen gezet in het inzicht (monitoring), doorzicht (het opstellen van financiële prognoses) en uitzicht (aangrijpingspunten voor beleid), waardoor we meer grip hebben op het sociaal domein. Met de structurele verhoging van Wmo en Jeugd bij de voorjaarsrapportage 2019 en de bijstelling in deze begroting is het sociaal domein reëel geraamd. Hierdoor kan een deel van de reservering voor niet te beïnvloeden omstandigheden, zoals open-einde regeling, het abonnementstarief en AMvB reële prijzen, gedeeltelijk vrijvallen. Bovendien is er een voordeel vanuit de mei-circulaire 2019 van het Gemeentefonds doordat ook in het sociaal domein wordt voorzien in een lagere loon- en prijscompensatie, waardoor de reservering daarvoor kan worden verlaagd. Dit betekent in 2020 een totaal voordeel van 950.000 euro oplopend naar ongeveer 2,5 miljoen euro in latere jaren.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De prognose voor de OZB-inkomsten is voor zowel woningen als niet-woningen naar boven bijgesteld. Er worden meer inkomsten gegenereerd als gevolg van areaaluitbreiding enerzijds en positieve marktontwikkelingen die de WOZ-waarden doen stijgen anderzijds.

Toeristenbelasting

Op basis van de realisatie in 2017 en 2018 kan de verwachte opbrengst uit toeristenbelasting structureel met 50.000 euro naar boven worden bijgesteld.

Havengelden

Op basis van de realisatie in 2017 en 2018 kan de verwachte opbrengst uit havengelden structureel met 50.000 euro naar boven worden bijgesteld.

Treasury

De leningenportefeuille van opgenomen en uitgezette gelden is voor deze begroting geactualiseerd. We voorzien dat herfinanciering van leningen tegen een lagere rente kan plaatsvinden. De rente voor kortlopende financiering is daarnaast op dit moment zelfs negatief. Als gevolg hiervan ontstaat er de komende jaren een voordeel op treasury. Het saldo van de werkelijke rentebaten en rentelasten wordt via de omslagrente verdeeld over alle taakvelden. Een nieuwe doorrekening laat zien dat de omslagrente met een half procent neerwaarts dient te worden bijgesteld naar 1,0%.

Stelpost financieringsfunctie incidenteel

Vanuit behoedzaamheid worden rentelasten van de opgenomen geldleningen in de meerjarenraming voor een volledig jaar begroot. In 2020 lopen gedurende het jaar een aantal geldleningen af die niet of tegen lagere rente kunnen worden geherfinancierd. Hierdoor kunnen incidenteel rentelasten vrijvallen.

Dividend Twence

Twence Holding bv heeft aangegeven dat zij een dividenduitkering van 635.000 euro verwacht voor 2020. In de begroting is een structurele dividenduitkering van 275.000 euro opgenomen. Het verschil van 360.000 euro nemen wij incidenteel op voor 2020.

Dividend BNG
Op basis van bij herhaling betere resultaten van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) achten wij het reëel om onze begroting structureel aan te passen. Dit levert een voordeel van 130.000 euro op vanaf 2020.

Verbonden partijen

De bijdragen aan verbonden partijen hebben wij in onze begroting verwerkt op basis van de vastgestelde begrotingen voor 2020. De begroting van de Omgevingsdienst Twente (ODT) is hierop een uitzondering. Deze begroting staat voor besluitvorming geagendeerd op 4 oktober 2019. Hoewel wij ervan uitgaan dat er geen wijzigingen plaatsvinden ten opzichte van de conceptbegroting, deze is immers gebaseerd op de bestaande afspraken in regionaal verband, zal een eventuele gewijzigde vaststelling van de begroting wel kunnen leiden tot een aanpassing van onze begroting.

Wij zien bij alle verbonden partijen een stijging van de gemeentelijke bijdrage als gevolg van loon- en prijscompensatie. Voor de stijging van kosten bij verbonden partijen worden wij als gemeente niet gecompenseerd. De trap op trap af systematiek zoals die voor onze inkomsten uit het gemeentefonds geldt, vertaalt zich niet automatisch door in onze bijdrage aan verbonden partijen.

Wij houden rekening met een verhoging van onze bijdrage aan het GBT van 75.000 euro als gevolg van een stijging van de kosten in verband met een stijging van het aantal bezwaarschriften dat wordt ingediend door 'no-cure no-pay' bureaus.

Bijdrage regionale samenwerking veiligheid

In regionaal verband is besloten tot een verhoging van de bijdrage aan Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland en het Regionale Informatie en Expertise Centra Oost-Nederland (RIEC). Het betreft een tijdelijke verhoging voor de periode 2019-2023.

Bijdrage ODT

Op 1 januari 2019 is de Omgevingsdienst Twente (ODT) gestart. De ODT biedt vanuit één aanspreekpunt gemeenten, provincie, inwoners en bedrijven specialistisch advies en ondersteuning op het gebied van milieutaken. Almelo heeft hiervoor per 1 januari 2019 de (wettelijke) basistaken ingebracht, maar wenst ook de specialistische milieutaken, ook wel facultatieve taken genoemd, over te dragen aan de Gemeenschappelijke Regeling. De bijdrage in de overhead van de Omgevingsdienst stijgt hierdoor met 87.000 euro.

XL Businesspark - BOVO

In de gemeenschappelijke regeling Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT) is vastgelegd dat voor elke m2 gronduitgifte 6,- euro wordt afgedragen aan de gemeente Almelo, als bijdrage voor de kosten van bovenwijkse voorzieningen. Als gevolg van de aantrekkende economie zijn de perspectieven voor gronduitgifte op het XL Businesspark verbeterd, waardoor de bijdrage aan de gemeente Almelo stijgt.

Leges omgevingsvergunningen

De kosten onderbouwing voor de leges omgevingsvergunningen is geactualiseerd. Daarbij zijn zowel de te verwachten aantallen omgevingsvergunningen als de aan onze dienstverlening toerekenbare kosten in overweging genomen. Het onderzoek laat zien dat de tarieven voor de leges omgevingsvergunningen in 2020 naar beneden moeten worden bijgesteld. De legestarieven zijn daarmee 100% kostendekkend, waarmee aan

de wettelijke vereiste wordt voldaan dat de totale legesopbrengsten niet hoger mogen zijn dan de lasten terzake. Voor de begroting is er sprake van een nadeel van 415.000 euro.

Stadstoezicht

De afloop van de voorgenomen pilot 2 uur gratis parkeren in 2022 resulteert in een structureel voordeel van 300.000 euro. Daarnaast zorgen aflopende verplichtingen vanwege de beëindiging van Stadstoezicht vanaf 2022 in een structureel voordeel van 100.000 euro.

Vrijval middelen pilot 2 uur gratis parkeren

In het programmaplan in de perspectiefnota 2019 hebben wij aangegeven gedurende een periode van drie jaar een pilot met twee uur gratis parkeren in de binnenstad te willen houden. Als randvoorwaarde is daarbij gesteld dat naast de financiële bijdragen van de gemeente en Stadstoezicht BV, ook van de ondernemers in de binnenstad een evenredige bijdrage van 300.000 euro wordt gevraagd (via het ondernemerscollectief). Nu gebleken is dat er bij de ondernemers geen bereidheid bestaat om financieel bij te dragen, gaat de pilot niet door en kunnen de in de gemeentebegroting gereserveerde middelen vrijvallen. Het gaat om een bedrag van 600.000 euro in de periode 2019-2021, bestaande uit de geraamde bijdrage van de gemeente (300.000 euro) en de bijdrage van Stadstoezicht BV, welke als gevolg van het insourcen van de overige taken van Stadstoezicht BV, met ingang van 2019 ook in de gemeentelijke begroting opgenomen is. De vrijval in het jaar 2019 wordt meegenomen in de najaarsrapportage.

Taakstelling participatie

In de begroting 2019 is de ambitie opgenomen om te besparen op het programma economie en participatie. In het meerjarenperspectief is daarom een taakstelling opgenomen die meerjarig oploopt van 500.000 euro in 2020 tot 1,55 miljoen euro vanaf 2022. Hoewel wij erin slagen om een steeds groter deel van de inwoners in ons uitkeringsbestand naar werk te begeleiden, is de verwachting dat het aantal bijstandsccliënten in 2020 hoger zal liggen dan bij het opstellen van het programmaplan werd geraamd. De effecten van de nieuwe uitvoeringsregeling Participatie-wet moeten immers nog zichtbaar worden. Dit maakt dat de taakstelling van 500.000 euro in 2020 niet kan worden ingevuld. De taakstelling wordt in 2020 incidenteel afgedekt ten laste van het financieel perspectief. Meerjarig houden wij vast aan onze ambities uit het programmaplan economie en participatie.

Vervoersvoorzieningen

Het Twentse vervoersmodel leidt tot een toename van vervoersbewegingen bij leerlingenvervoer en vervoer naar dagbesteding. Bij ongewijzigd beleid verwachten we in 2020 (en verder) oplopende kosten van 370.000 euro op de drie vervoersstromen, waarvan 120.000 betrekking heeft op leerlingenvervoer en 250.000 euro op vervoer naar dagbesteding. Het knelpunt ten aanzien van vervoer dagbesteding kan naar verwachting opgevangen worden binnen de beschikbare budgetten voor maatwerkvoorzieningen, maar bij leerlingenvervoer lukt dat niet. Wij houden dan ook rekening met extra kostenpost van 120.000 in 2020. Meerjarig zijn de effecten op dit moment nog niet duidelijk. Op dit moment worden namelijk maatregelen overwogen die betrekking hebben het aanpassen van beleid en aanpassingen van de verordeningen, inclusief nieuwe contractering van vervoeraanbieder ingaande medio 2020. Het Twentse vervoersmodel wordt daarbij ter discussie gesteld.

Bekende ontwikkelingen

Programma Omgevingswet

In de perspectiefnota 2019 hebben wij aangegeven de programma's Omgevingswet en Nieuwstraatkwartier bij de begroting 2020 van dekking te voorzien.

Programma Nieuwstraatkwartier

In de perspectiefnota 2019 hebben wij aangegeven de programma's Omgevingswet en Nieuwstraatkwartier bij de begroting 2020 van dekking te voorzien.

Programmamiddelen 2023

De huidige programma's lopen tot en met 2022. De nieuwe jaarschijf 2023 dient hiervoor gecorrigeerd te worden.

Bijdrage regiodeals

In onze raadsbrief van 14 juni hebben wij uw raad geïnformeerd over de wijze waarop cofinanciering vanuit de Twentse overheden voor de Twentse Regiodeal tot stand zal komen. De gemeente Almelo is gevraagd een bijdrage te leveren aan de Regiodeal Twente. De bijdrage bedraagt 4 euro per inwoner. Over de jaren 2019 t/m 2022 gaat dit voor Almelo concreet om een bedrag van ca. 300.000 euro per jaar.

We hebben herhaaldelijk aangegeven dat Almelo graag daad bij het woord wil voegen wanneer dat nodig is om de Twentse Regiodeal van voldoende financiering te voorzien. Met de regiodeal wordt fors geïnvesteerd in de sociaaleconomische structuur van Twente. We zien daarmee belangrijke projecten voor Almelo en voor heel Twente, zoals een uitbreiding van de laad- en loskade op XL-Businesspark en de ondersteuning van het Huis van de Logistiek, een forse en noodzakelijke impuls krijgen. Wij stellen u daarom voor het bedrag voor 2019 beschikbaar te stellen via de najaarsrapportage. De bijdrage voor de periode 2020 t/m 2022 maakt onderdeel uit van deze programmabegroting 2020.

Twents Fonds voor Vakmanschap

We nemen deel aan het Twents Fonds voor Vakmanschap, dat onderdeel uitmaakt van de Agenda voor Twente. Het Twents Fonds voor Vakmanschap is bedoeld om mobiliteit van werkenden en werkzoekenden in het kader van leven lang leren te faciliteren. In de begroting stellen wij middelen beschikbaar voor de voortzetting van het fonds na afloop van het pilotjaar 2019. De middelen voor het pilotjaar 2019 zijn opgenomen in de najaarsrapportage.

Eikenprocessierups

De overlast van de eikenprocessierups neemt steeds verder toe en meer inzet op de bestrijding hiervan vinden wij onontkoombaar. In 2020 en 2021 maken wij hiervoor een bedrag van 80.000 euro vrij. Tegelijkertijd is op dit moment nog niet duidelijk of de plaag zich in de komende jaren in dezelfde omvang blijft voordoen als in het afgelopen jaar en zijn er daarnaast diverse (landelijke) ontwikkelingen en initiatieven die gericht zijn op de effectievere bestrijding van de eikenprocessierups. Wij volgen deze ontwikkeling nauwlettend en evalueren onze huidige aanpak op basis van deze nieuwe methoden en inzichten. Op basis hiervan nemen wij uiterlijk bij de begroting 2020 een besluit over de benodigde middeleninzet na 2021.

Functionaris gegevensbescherming

Het aanstellen van een functionaris gegevensbescherming is een verplichte maatregel in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Voor de invulling van deze functie wordt vanaf 2020 structureel 40.000 euro beschikbaar gesteld.

Privacy officer

Het aanstellen van een functionaris gegevensbescherming is een verplichte maatregel in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Het aanstellen van een privacy officer is optioneel en in 2019 is er incidenteel 24.000 euro beschikbaar gesteld voor ondersteuning van managers. In de begroting 2020 maken wij hiervoor structureel middelen vrij.

Dierenopvang Noordbroek

Met de Dierenbescherming is een overeenkomst ondertekend voor de uitvoering van de wettelijke taken die de gemeente heeft op het terrein van de dieren noodhulp en het dierenwelzijn. Dierenopvang Noordbroek, dat onder de Dierenbescherming valt, ontvangt hiervoor jaarlijks een gemeentelijke bijdrage evenals voor de dierenambulance. De bedragen blijven achter bij landelijke kengetallen voor deze taken. In 2019 hebben wij incidenteel 15.000 euro extra beschikbaar gesteld. Vanaf 2020 stellen wij dit bedrag structureel extra beschikbaar.

Verlengen deelname 'De innovatiebox' Heracles

Het college wil de contacten met het bedrijfsleven en onderwijs behouden en versterken. Hiermee kan de positie van Almelo als banenmotor voor de regio worden verder worden uitgebouwd. De Innovatie box bij Heracles was de afgelopen jaren een goed middel om die doelstelling te bereiken, daarom verlengt het college deelname aan 'De innovatiebox'.

Nieuwe ontwikkelingen

Wijkgericht werken

Programmasturing en wijkgericht werken zijn dé leidende principes in de organisatieontwikkeling. Met wijksturing faciliteren wij als gemeente de wens van onze inwoners om een steeds grotere bijdrage te leveren aan de stad. Ontwikkelingen en initiatieven proberen we te stimuleren en te faciliteren. Dat vraagt om een andere houding en gedrag van een ieder van ons. Dit vraagt echter ook om voldoende financiële middelen. Voor de verdere doorontwikkeling van het wijkgericht werken nemen wij 150.000 euro op in de begroting 2020. Dit bedrag komt bovenop het huidige budget en daarmee is er in totaal een bedrag van 50.000 euro per stadsdeel beschikbaar. Het bedrag is bedoeld om naar behoefte in de wijken in te kunnen zetten. Daarbij mogen ook verschillen tussen wijken ontstaan. Het wijkgericht werken en de effectiviteit van de daarbij behorende middeleninzet gaan wij tussentijds evalueren. Omdat we geloven in de kracht van een wijkgerichte aanpak reserveren wij in de meerjarenraming nu reeds een bedrag dat meerjarig oploopt naar 300.000 euro in 2023.

Programma binnenstad

Om de ontwikkeling van de binnenstad een impuls te geven werken wij op dit moment aan een maatregelenplan. Het maatregelenplan zal in het eerste kwartaal van 2020 aan de raad worden voorgelegd. Verder zal een transformatiefonds binnenstad worden ingesteld. Met een bijdrage uit dit transformatiefonds kunnen eigenaren worden gestimuleerd om hun panden te herontwikkelen naar andere functies en worden winkeliers gestimuleerd hun winkel te verplaatsen naar het kernwinkelgebied of de drie stadskwartieren. In totaal stellen wij voor het transformatiefonds en de maatregelen in het kader van het maatregelenplan een bedrag van 600.000 euro beschikbaar in de periode 2020-2022.

Programma economie en participatie

In het programmaplan Economie en Participatie worden een tweetal onderzoeken uitgevoerd waarmee wij de haalbaarheid van kansrijke initiatieven en interventies in beeld willen krijgen. Daarnaast ondersteunen we initiatieven uit de stad die bijdragen aan ons doel van een sterker ondernemersklimaat.

Om blijvend in te zetten op de ambitie van Almelo als logistieke hotspot, maximaal te profiteren van de gedane investeringen in de bereikbaarheid en voorzieningen en op tijd te anticiperen op de groei ambities van onze lokale hightech bedrijven, willen wij de mogelijkheid onderzoeken van een uitbreiding van het XL-businesspark. Bij de behandeling van de perspectiefnota 2019 is benadrukt dat bij het economisch haalbaarheidsonderzoek ook andere (bestaande) locaties worden onderzocht om de vraag voor XL-Businesspark te kunnen opvangen.

Als gevolg van de motie 'Sociale huurwoningen in relatie tot sociaal domein' (perspectiefnota 2019) onderzoeken we of er een mogelijke disbalans is in de Almelose voorraad sociale huurwoningen

(verhouding aanbod woningen en vraag vanuit de Almelo'se bevolking). De uitkomsten hiervan worden meegenomen in de herijking van de woonvisie die halverwege 2020 gereed zal zijn.

Techniek en jongeren is al jaren een uitdaging. Wij faciliteren het event 'Ontdek High Tech Almelo' waarbij ons bedrijfsleven en onderwijsinstellingen samenwerken om de jeugd enthousiast te maken over het werken in de techniek en waarbij ze kennismaken met de hightech bedrijven in Almelo. Ook neemt het college deel aan de Innovatie box bij Heracles met als doel op laagdrempelige wijze netwerk te bouwen en te onderhouden met onderwijsinstellingen (Universiteit Twente, Saxion en ROC) en hightech bedrijfsleven.

Programma Omgevingswet

Het programma Omgevingswet is niet gekoppeld aan deze bestuursperiode maar aan de invoering van de Omgevingswet. Voor 2023 en 2024 is naar verwachting een bedrag van 58.000 euro per jaar benodigd.

Programma Nieuwstraatkwartier

Het vraagt een flinke en langdurige inzet in geld en menskracht om het Nieuwstraatkwartier duurzaam op orde te krijgen. Ook na afloop van deze collegeperiode is het van belang te blijven werken aan het verbeteren van de leefomgeving in deze wijk. Wij nemen derhalve pro memorie deze post op.

Cameratoezicht

Cameratoezicht draagt bij aan de veiligheid in Almelo. Concreet worden middelen gereserveerd voor uitbreiding van het cameratoezicht bij Heracles (een extra camera tussen IISPA en Woonboulevard), het herplaatsen en technisch aanpassen van camera's na voltooiing van de binnenstad en de mogelijke migratie van het cameratoezicht van voormalig Stadstoezicht naar de regionale meldkamer.

Bijdrage meldpunt loverboyproblematiek en mensenhandel

Sinds 1 januari 2017 is het Meldpunt Loverboyproblematiek / Mensenhandel Twente actief. Het meldpunt richt zich op potentiële, vermoedelijke en daadwerkelijke slachtoffers van loverboys en mensenhandel en daarnaast worden er in samenwerking met ketenpartners (o.a. politie, scholen en zorgaanbieders) activiteiten uitgevoerd in het kader van preventie. Hoewel het meldpunt in eerste instantie is opgericht als een meldpunt voor de gemeente Enschede, ontvangt het meldpunt ook meldingen uit andere gemeenten in Twente. Er bestaat in Twents verband dan ook behoefte om het meldpunt regionaal uit te rollen. Wij erkennen de urgentie van de problematiek en zien de meerwaarde van een integrale, regionale aanpak. De bijdrage van de gemeente Almelo bedraagt 15.000 euro vanaf 2021. In 2019 en 2020 kan het meldpunt in stand worden gehouden vanuit bestaande, in regionaal verband beschikbaar gestelde incidentele middelen. Met de subsidie worden ook Almelo'se professionals geschoold op het (beter) signaleren en anticiperen op dit thema.

Onderzoek Huisvesting

Het college heeft op 21 mei 2019 besloten om het wijkgericht werken conform de uitgevoerde pilot te implementeren in de hele stad. Om de implementatie en realisatie van het besluit te realiseren, is een voorbereidingsbudget van 150.000 euro nodig. Bij de planvorming wordt een integrale afweging gemaakt tussen inzet van gemeentelijke eigendommen (zoals wijkaccommodaties, groenlocaties, overige gemeentelijke panden) en panden van commerciële (keten)partners.

Zwembad

In het politiek beraad van juli 2019 heeft de raad gesproken over Het Rapport Haalbaarheidsonderzoek zwembad Almelo, waarin onderzoek (Quick Scan) wordt gedaan naar een viertal scenario's voor de toekomst van het zwembad. Naar aanleiding van de bespreking wordt de voorkeursrichting van de raad nader uitgewerkt. Hoewel een eerste globale analyse tot de voorlopige conclusie leidt dat alle varianten aanzienlijk lagere exploitatiekosten (beheer, groot onderhoud, kapitaallasten) met zich meebrengen dan nu voor het zwembad geldt, is het op dit moment nog onvoldoende helder wat de daadwerkelijke investerings- en

exploitatiekosten van het zwembad zullen zijn. In het meerjarenperspectief is het zwembad derhalve als p.m.-post opgenomen.

Verkabeling hoogspanningsleidingen

Sinds 1 januari 2019 kunnen gemeenten en/of provincies de netbeheerder opdracht geven om een bestaande hoogspanningslijn te verkabelen of te verplaatsen. Op dit moment loopt er een haalbaarheidsonderzoek naar de verkabeling van de 110 Kv leiding in Almelo Zuid (Tusveld/ Nijrees- Groeneveld). Dit onderzoek zal begin 2020 door de netbeheerder worden afgerond. Het haalbaarheidsonderzoek zal de ruimtelijke en technische mogelijkheden voor verkabeling of verplaatsing duidelijk maken en geeft inzicht in de kosten die samenhangen met diverse alternatieven voor een verkabelingstrace. Gemeenten dienen zelf een deel van de kosten te dragen, maar op dit moment is nog niet duidelijk hoe hoog een eventuele bijdrage voor de gemeente Almelo precies zal zijn. Op basis van normbedragen gaat het al snel om een bedrag van 2 miljoen voor de minimale variant en circa 4 tot 5 miljoen voor de meest uitgebreide variant. Wij zijn op dit moment met de provincie in overleg over een eventuele provinciale bijdrage in de noodzakelijke gemeentelijke cofinanciering. Wij zullen uw raad informeren over de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek en afhankelijk van de uitkomsten een concreet (investerings-)voorstel aan uw raad voorleggen. Aangezien uitvoering en oplevering naar alle waarschijnlijkheid pas in 2023 of 2024 zal plaatsvinden, leidt een dergelijk voorstel tot kapitaallasten die buiten het bestek van de huidige meerjarenraming vallen. Wij nemen deze post derhalve pro memorie op.

Dekkingsmaatregelen

Plattelandsontwikkeling

Bij de begroting 2016 heeft de raad 100.000 euro structureel beschikbaar gesteld voor plattelandsontwikkeling. Uit dit budget wordt het project Mijn erf 2030 bekostigd en diverse kleine initiatieven voor een deel vallen onder de paraplu Groene Metropool Twente. Plattelandsontwikkeling is echter geen speerpunt en maakt geen onderdeel uit van één van de programma's. Omdat een deel van het budget niet wordt gebruikt voor plattelandsontwikkeling kan dit vrijvallen (35.000 euro).

Bijdrage Netwerkstad

In het Bestuurlijk overleg Ontwikkelagenda is besloten de samenwerking binnen Netwerkstad Twente op een andere wijze vorm te geven. De begroting van de Netwerkstad Twente maakt als 'Coalition of the Willing' onderdeel uit van de begroting van de Regio Twente. Vanuit deze begroting worden met ingang van 1 januari 2020 alleen de bestaande werkzaamheden en lopende projecten bekostigd. Nieuwe ontwikkelingen worden opgepakt binnen een nieuw op te richten platform voor stedelijke vraagstukken, waarvoor geen financiële bijdrage wordt gevraagd. Het besluit van het Bestuurlijk overleg leidt tot een structureel lagere bijdrage van de gemeente aan de Netwerkstad Twente (30.000 euro). Vanuit de reserve Netwerkstad vindt daarnaast een eenmalige uitkering van 72.000 euro aan de gemeente Almelo plaats. Deze ontvangst wordt meegenomen in de najaarsrapportage 2019.

Subsidies

Bij de begroting 2019 en perspectiefnota 2019 zijn moties aangenomen om de maatschappelijke effecten van subsidies in beeld te brengen en te betrekken bij de besparingsopgave. Het college heeft daar invulling aan gegeven bij het opstellen van de maatschappelijke vraag 2020 met de subsidiepartners. Bij het beëindigen van een subsidierelatie of bij verlaging van de subsidie dient een redelijke termijn in acht te worden genomen. Daarom kent deze besparingsopgave een geleidelijke opbouw.

Vrijval saldo reserve centrum spaarfonds binnenstad

In het verleden is een reserve ingesteld voor de dekking van de bouwprojecten in de binnenstad (Haven Zuid). Volgens de laatste planning is de openbare ruimte en de haven eind 2019/begin 2020 gereed. Omdat investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut vanaf 2017 geactiveerd en afgeschreven

dienen te worden, zijn hiervoor in de begroting 2020 kapitaallasten geraamd. Het saldo in de reserve van bijna 2,2 miljoen euro kan daarmee vrijvallen.

Vrijval dotatie reserve centrumspaarfonds binnenstad

De jaarlijkse dotatie aan de reserve centrumspaarfonds bedraagt 500.000 euro. Na gereedkomen van de openbare ruimte in de binnenstad eind 2019/begin 2020 dient een bedrag van 200.000 euro omgezet te worden in kapitaallastenbudget voor de gerealiseerde investeringen. Het restant van ongeveer 300.000 euro kan in 2020 incidenteel vrijvallen, maar blijft meerjarig beschikbaar voor de kapitaallasten van nieuwe investeringen in de binnenstad (fase 3).

Inzet behoedzaamheidstelpost

Vanuit een behoedzaam financieel beleid een deel van het toekomstig accres gereserveerd om (meerjarige) schommelingen op te vangen. Hierdoor wordt de meerjarenraming minder afhankelijk van mutaties in de algemene uitkering van het Gemeentefonds. We zetten de jaarschijf 2020 van de stelpost in als structureel dekkingsmiddel.

Verlengen financieel herstel tot 2023

Voor het college is realisatie van het afgesproken herstelplan uit 2016 een zeer belangrijk uitgangspunt. In 2021 wordt voor het financieel herstel in het huidige perspectief 5,1 miljoen euro in de algemene reserve grondbeleid gestort. Deze storting wordt gehalveerd in 2021 en verschoven naar 2023. Hiermee wordt het financieel herstel ten opzichte van de begroting 2019 met een jaar verlengd tot 2023, maar blijft het binnen het oorspronkelijke herstelplan.

Stelpost ontwikkelingen sociaal domein

In de meerjarenraming van de begroting 2019 hebben wij gereserveerd voor niet te beïnvloeden omstandigheden, zoals open-einde regelingen, het abonnementstarief en de AMvB reële prijzen. Nu de tarieven voor 2020 bekend zijn en de verwachte aantallen onderdeel uitmaken van de reële raming van het sociaal domein, wordt voorgesteld om de stelpost ontwikkelingen sociaal domein incidenteel vrij te laten vallen in 2020. Hoewel er meerjarig een bedrag gereserveerd blijft om wijzigingen in met name Rijksbeleid op te kunnen vangen (500.000 euro in 2021 en 2,5 miljoen euro vanaf 2022) betekent dit wel dat er in 2020 geen buffer meer beschikbaar is om eventuele tegenvallers in het sociaal domein op te kunnen vangen.

Stelpost nieuw beleid 2020

In begroting 2020 en meerjarenraming is 190.000 euro structureel per jaar beschikbaar voor nieuw beleid of intensivering van bestaand beleid. Er wordt voorgesteld om de jaarschijf 2020 structureel niet in te zetten.

Stelpost areaaluitbreiding 2020

In begroting 2020 en meerjarenraming is 225.000 euro structureel per jaar beschikbaar voor areaaluitbreiding. Er wordt voorgesteld om de jaarschijf 2020 structureel niet in te zetten.

3.4 Begrotingsaldo

Onderstaande tabel geeft inzicht in de begrotingssaldi voor begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2023. Het begrotingsaldo bestaat uit het saldo van baten en lasten en het saldo van de reservemutaties.

Hoofdtakveld	begroting 2020	raming 2021	raming 2022	raming 2023
LASTEN				
0 Bestuur en ondersteuning	35.520	40.402	43.088	46.591
1 Veiligheid	7.079	7.093	7.127	7.127
2 Verkeer en vervoer	12.494	12.988	13.768	14.586
3 Economie	10.565	10.466	10.160	9.789
4 Onderwijs	7.770	7.761	7.890	8.038
5 Sport, cultuur en recreatie	16.430	16.607	16.567	16.714
6 Sociaal domein	160.644	154.823	151.474	151.069
7 Volksgezondheid en milieu	21.810	21.172	21.086	21.078
8 Volkshuisvesting, ro- stedelijke ontwikkeling	9.630	9.339	9.050	8.992
Totaal lasten	281.943	280.651	280.210	283.984

BATEN				
0 Bestuur en ondersteuning	-204.615	-206.678	-207.324	-211.625
1 Veiligheid	-45	-45	-45	-45
2 Verkeer en vervoer	-780	-780	-780	-780
3 Economie	-8.763	-8.281	-7.909	-7.947
4 Onderwijs	-559	-559	-559	-559
5 Sport, cultuur en recreatie	-210	-210	-210	-210
6 Sociaal domein	-40.954	-40.954	-40.954	-40.954
7 Volksgezondheid en milieu	-19.850	-19.850	-19.850	-19.850
8 Volkshuisvesting, ro- stedelijke ontwikkeling	-7.519	-7.519	-7.519	-7.519
Totaal baten	-283.294	-284.876	-285.150	-289.489

Saldo van baten en lasten	-1.351	-4.225	-4.940	-5.505
----------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Reserves				
Storting reserves	5.994	3.620	3.680	3.080
Onttrekking reserves	-4.676			
Saldo reserves	1.318	3.620	3.680	3.080

Begrotingsaldo na bestemming	-33	-605	-1.259	-2.425
-------------------------------------	------------	-------------	---------------	---------------

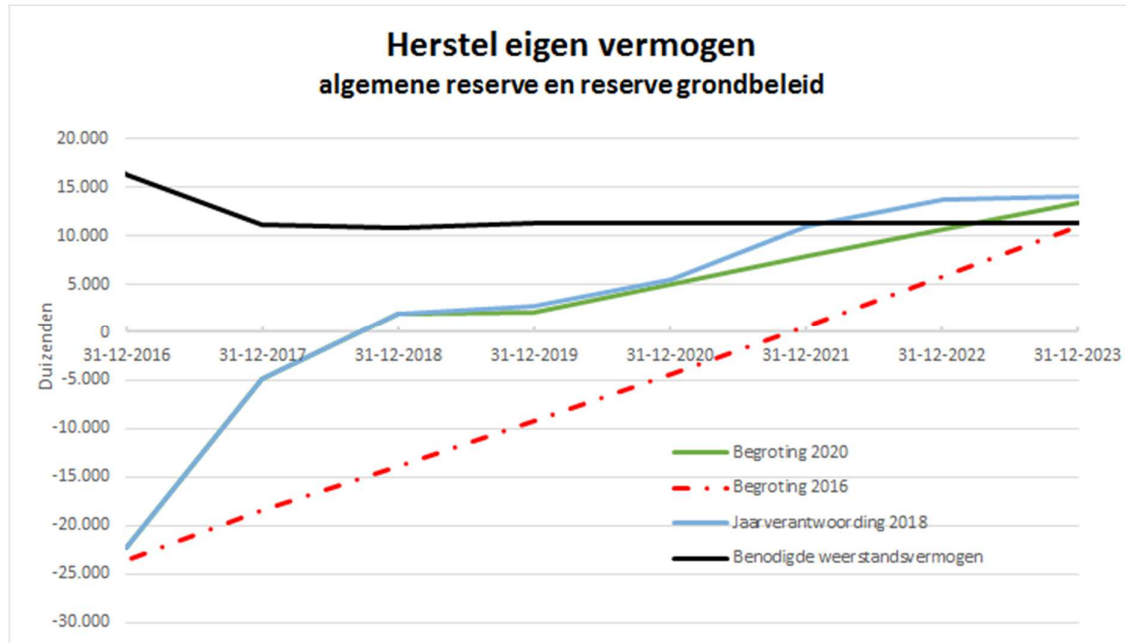
Bedragen * 1.000 euro

Het begrotingsaldo na bestemming is voor alle jaren voordelig. Van olopend 33.000 euro in 2020 tot ruim 2,4 miljoen euro in 2023.

3.5 Herstel eigen vermogen

Voor het college is realisatie van het afgesproken herstelplan uit 2016 een zeer belangrijk uitgangspunt.

In deze begroting presenteren we het overzicht van herstel van het eigen vermogen. Hierin hebben we het herstelplan geactualiseerd ten opzichte van de jaarverantwoording 2018. Het college kiest binnen de kaders van het herstelplan ervoor om het herstel met een jaar te verlengen. De verwachting is dat medio 2023 het weerstandsvermogen op het gewenste niveau is.

4. Beleidsbegroting

4.1 Programmaplan

4.1.1 Programma Binnenstad

Wat willen we bereiken?

Ambitie

Zoals je een gemiddelde Almeloër moet doorvragen voordat hij, soms verbaasd, zijn trots over Almelo met je deelt, zo moet je door de bescheiden laag van de stad prikken om de ware charme van het 'Grootste dorp van Twente' te kunnen zien. Waar het ook voor Almelo verleidelijk was om binnen de regio Twente de vlucht naar voren te maken, vertegenwoordigt Almelo juist de kracht van het lokale. Want, als je sterker kunt maken wat je bent, hoeft je niet te worden wat de ander is. Het is niet voor niks dat omliggende plattelandsgemeenten als Tubbergen, Nijverdal, Twenterand en Wierden zich verbinden aan Almelo als regionaal alternatief van Enschede.

Het is tijd voor een (h)erkenning van de kracht van Almelo. Voor Almelo is het hoog tijd om vanuit deze positionering te bouwen aan het hart van de stad. Om te kunnen sturen op de toekomst van de binnenstad heb je als ondernemers, bewoners, investeerders en gemeente een gezamenlijk verhaal nodig, of liever: gezamenlijke waarden. Veel van wat de stad Almelo van oudsher bijzonder maakt; sterk ondernemerschap en gastheerschap, het rijke verleden, de aanwezigheid van aantrekkelijke natuur en een gevarieerde actieve lokale gemeenschap; zien we nergens in de stad zo sterk terug als in de binnenstad. Almelo is de binnenstad, zou je ook kunnen zeggen.

Om de binnenstad van Almelo sterker te positioneren is in 2018 samen met diverse partners uit de binnenstad een nieuwe Koers voor de Binnenstad opgesteld. Hierin maken de partners vier keuzes om de komende jaren op te sturen. Deze keuzes vormen de visie voor het programma binnenstad.

Visie

1. We kiezen voor de binnenstad: De binnenstad staat onder druk door allerlei veranderingen in onze samenleving. Kiezen voor de binnenstad betekent dat we investeren in de binnenstad en keuzes maken die de sterkte van de binnenstad ondersteunen.
2. We kiezen voor Noordwest Twente: Almelo is de grote broer van de dorpen in de omgeving. Juist de binding met de directe omgeving en het kiezen voor een onderscheidende Twentse identiteit past bij de schaal van de stad. Almelo is het hart van de regio.
3. We kiezen voor een nieuwe kaart van de binnenstad: De binnenstad bestaat uit vier kwartieren die elk hun eigen kracht en karakter hebben die verder worden versterkt. Het kernwinkelgebied wordt kleiner, wat ruimte geeft aan nieuwe stadse woon/werkmilieus aan de randen.
4. We kiezen voor een verbindende binnenstad: De gemeente is een belangrijker initiator van deze Koers, maar wil vooral samen met ondernemers, investeerders en bewoners de nieuwe binnenstad ontwikkelen.

Strategische en operationele doelstellingen

1. In 2022 recreëren en winkelen meer inwoners en bezoekers in de binnenstad van Almelo
  - Groei van het aantal bezoekers per week van het centrum met 7.000 ten opzichte van 2018 (80.000)
2. In 2022 staan minder winkels en panden leeg in de binnenstad van Almelo

- 0 m2 winkelvloeroppervlak staat leeg in het nieuwe kernwinkelgebied van de binnenstad (2018: 2.900 m2)
  - Maximaal 6.000 m2 winkelvloeroppervlak staat leeg in de stadskwartieren en transformatiemilieus (2018: 12.160 m2)
3. In 2022 kent de binnenstad betere activiteiten op het gebied van cultuur, vrije tijd en sport met meer maatschappelijk-economische waarde
- Almeloërs waarderen het evenementenaanbod in de binnenstad gemiddeld met een 7,0 (2017: 6,8)
  - Almeloërs waarderen het cultuuraanbod in de binnenstad gemiddeld met een 7,0 (2017: 6,7)
4. In 2022 is de binnenstad van Almelo aantrekkelijker, veiliger en gastvrijer met betere parkeermogelijkheden
- Almeloërs waarderen de sfeer en gezelligheid in de binnenstad gemiddeld met een 6,5 (2017: 6,0)
  - Almeloërs waarderen de veiligheid in de binnenstad gemiddeld met een 7,0 (2017: 6,7)
  - Almeloërs waarderen de parkeermogelijkheden voor auto's in de binnenstad gemiddeld met een 7,0 (2017: 6,7)
  - 60 procent van de Almeloërs vindt de term 'gastvrij' van toepassing op de binnenstad (2017: 48%)
5. In 2022 zijn er meer bedrijven in de binnenstad van Almelo gevestigd met meer omzet
Het aantal bedrijven in de binnenstad groeit tot 706 (2017: 672)

Wat gaan we in 2020 doen?

In 2020 gaan we verder met de stad maatregelen treffen om de doelen uit het programma te bereiken. De verbeteringen en veranderingen in het centrum zijn voor het overgrote deel afhankelijk van de inzet van particuliere partijen (o.a. eigenaren, ondernemers(vereniging), ontwikkelaars). Samen met de partners van de koers voor de binnenstad werken we aan het uitvoeringsprogramma voor 2020-2021.

In dit uitvoeringsprogramma nemen we projecten en maatregelen op die de gemeente en anderen gaan ondernemen om de doelen van het programma en de koers te bereiken, inclusief geschatte kosten.

Maatregelen die onder andere worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma zijn de volgende. Hierbij ligt voor 2020 de prioriteit bij het terugdringen van leegstand door transformatie, acquisitie en herontwikkeling.

Programmalijn 1: Compacter centrum en aantrekkelijke binnenstadskwartieren

- We stellen een gevefonds in om eigenaren van panden in de binnenstad te stimuleren om (voor)gevels en winkelpuien te verbeteren of te herstellen. Hiermee worden panden aantrekkelijker en de ruimtelijke kwaliteit van de (historische) binnenstad verhoogd.
- We stimuleren het opstellen van een transformatieplan door eigenaren en andere betrokkenen in de Grotestraat Noord. De Grotestraat Noord is één van de drie transformatiegebieden in het koersdocument en een gebied met hoge leegstand. In het transformatieplan worden maatregelen opgenomen ter bevordering van de transformatie van winkels naar andere functies zoals wonen om de leegstand te verminderen.
- Om transformatie te stimuleren stellen wij een transformatiefonds in. Het transformatiefonds heeft als doelstelling de ruimtelijk-economische winkelstructuur in het centrum van Almelo te versterken door het beschikbaar stellen van subsidie voor concentratie van detailhandel en het stimuleren van herontwikkeling, functiewijziging en verbeteren van de gebruiksmogelijkheden van leegstaand vastgoed.
- We brengen via een pilot autoverkeer terug in de Grotestraat Noord waardoor het kernwinkelgebied verkleind wordt en transformatie wordt gestimuleerd.

- We stellen een leegstandsverordening in om (structurele) leegstand van panden zijnde niet woningen terug te dringen. Een leegstandsverordening verplicht vastgoedeigenaren om leegstand te melden, zodra die leegstand langer duurt dan een in de verordening aangegeven termijn van ten minste zes maanden. Daarnaast wordt een leegstandsoverleg verplicht gesteld en maakt het mogelijk dat een gemeente huurders aandraagt voor leegstaande panden en in extremis ook boetes uitdeelt.
- Samen met de Herstructureringsmaatschappij Overijssel ontwikkelen we een plan voor de herontwikkeling van de Stadskade (het gebied tussen de bibliotheek, het Stadhuis en het Marktplaats incl. Havenblok). Een groot deel van het vastgoed in dit gebied is gemeentelijk bezit (parkeergarage Stadsbaken, ANWB/Huis van Katoen, het Havenblok en de Markenhof. Ook private partijen zijn waarschijnlijk bereid te investeren in de herontwikkeling van dit gebied. Samen met de Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO) en de andere eigenaren werken we aan een gebiedsvisie voor de herontwikkeling van dit gebied. Hierbij wordt eveneens de verbreding van het water, conform de in het coalitieakkoord opgenomen ambitie, betrokken.
- We verbeteren samen met organisaties uit de binnenstad de toeristische bewegwijzering naar de verschillende stadskwartieren uit de koers voor de binnenstad in de binnenstad. Hiermee vergroten we de vindbaarheid en toegankelijkheid van de bijzondere plekken die de binnenstad van Almelo te bieden heeft. Daarnaast wordt de verbinding gelegd tussen de verschillende stadskwartieren
- Eén van de speerpunten uit het DNA van de binnenstad is 'dichtbij': Almelo is kleinschalig en een familiestad. Bij een bezoek aan de binnenstad staat niet alleen het winkelen centraal, maar ook het beleven van de binnenstad in een combinatie met verblijven (recreëren, ontspannen). Bij de herinrichtingsopgave nemen we speelvoorzieningen als thema mee en gaan we kijken waar zich mogelijkheden voordoen om dit te realiseren.
- We investeren in het vergroenen van de openbare ruimte. Hierdoor wordt de binnenstad aantrekkelijker om in te wonen, winkelen en verblijven. Groen is immers gezond en belangrijk voor het klimaat. Het nodigt uit tot ontmoeting en beweging. Ook draagt groen bij aan de herkenbaarheid van de Almelose binnenstad, waarin water en groen belangrijke elementen zijn.

Programmalijn 2: versterken Almelose DNA in de binnenstad

- We stellen een cultuurmakelaar aan om culturele partijen uit de stad en de omgeving te verbinden aan activiteiten in de binnenstad. Daarmee wordt de binnenstad als podium van de stad gestimuleerd.

Programmalijn 4: vermarkten en imago:

- Wij hebben een enthousiaste werkgroep acquisitie in het leven geroepen. Samen met deze partners uit de stad gaan we actieve acquisitie inzetten wat moet leiden tot een compacte kern waar een je een compleet winkelrondje ervaart. In de werkgroep vindt afstemming plaats met Stichting Start je winkel in Almelo, die zich inmiddels heeft bewezen en waar mooie lokale initiatieven uit zijn voortgekomen. De samenwerking wordt gezocht met vastgoedeigenaren om de juiste winkel op de juiste plek te krijgen.
- We stellen samen met partners een marketing en communicatieplan op. Veel gemeenten en binnensteden lijken op elkaar. Waar tot voor kort de concurrentie vaak werd aangegaan met nieuwbouw en uitbreiding van het winkelareaal, biedt deze strategie tegenwoordig weinig soelaas meer. Meer en meer (binnen)steden zijn bezig zichzelf nadrukkelijker te positioneren en maken keuzes in aanbod, sfeer en marketing. In de koers voor de binnenstad is het adagium "wie kiest, wordt gekozen". En daarbij rijst de vraag: wie is de beoogde klant voor onze (nieuwe) binnenstad en hoe kan optimaal naar (potentiële) bezoekers gecommuniceerd worden wat de binnenstad van Almelo te bieden heeft?

Programmaliijn 5: Samenwerking

- We stimuleren de ontwikkeling van een bedrijven investerings-zone (BIZ) voor ondernemers en vastgoed in de binnenstad

Wat mag het kosten?

De 3-jarige pilot 2 uur gratis parkeren had een grote bijdrage moeten leveren aan de strategische doelstellingen (1) meer bezoekers (2) minder leegstand (3) aantrekkelijker, gastvrijer met betere parkeermogelijkheden en (4) meer omzet voor bedrijven. Nu deze pilot niet door gaat resteert een klein pakket aan maatregelen met een budget van 150.000 euro per jaar, waarmee de programmadoelstellingen niet kunnen worden behaald. De binnenstad heeft meer nodig. Diverse partners uit de stad werken daarom samen aan een uitvoeringsprogramma van de koers voor de binnenstad (met onder andere herontwikkeling Stadskade/Havenblok, transformatie van de aanloopstraten en een aantal kleinere projecten, zie paragraaf 4.1.1.2). Het doel van dit uitvoeringsprogramma is een compacter centrum met aantrekkelijke stadskwartieren te realiseren en daarmee meer bezoekers naar Almelo te trekken en de leegstand te verminderen. Voor het uitvoeringsprogramma Koers binnenstad Almelo (incl. het transformatiefonds binnenstad), stellen wij in deze begroting extra middelen beschikbaar: 150.000 euro in 2020, oplopend naar 250.000 euro in 2022 aangevuld met cofinanciering.

Programma Binnenstad	2019	2020	2021	2022
Programmabudget (projecten)	150	300	350	400
Programmabudget planvoorbereiding			300	300

Bedragen * 1.000 euro

Indicatoren

Indicator	Peilwaarde (jaartal)	2020	2022	Bron
Groei aantal centrumbezoekers per week	80.000 (2018)	78.000	87.000	Locatus
Leegstand m2 winkels in nieuwe kernwinkelgebied	2.900 (2018)	2.500	0	Locatus
Leegstand m2 winkels buiten nieuwe kernwinkelgebied	12.160 (2018)	10.000	6.000	Locatus
Rapportcijfer Almeloërs evenementen aanbod binnenstad	6,8 (2017)	7,0	7,0	Kennispunt Twente (BS monitor)
Rapportcijfer Almeloërs cultuur aanbod binnenstad	6,7 (2017)	6,8	7,0	Kennispunt Twente (BS monitor)
Rapportcijfer Almeloërs sfeer en gezelligheid binnenstad	6,0 (2017)	6,3	6,5	Kennispunt Twente (BS monitor)
Rapportcijfer Almeloërs veiligheid	6,7 (2017)	6,8	7,0	Kennispunt Twente (BS monitor)
Rapportcijfer Almeloërs parkeermogelijkheid auto binnenstad	6,7 (2017)	6,5	7,0	Kennispunt Twente (BS monitor)

Percentage Almeloërs dat de binnenstad gastvrij vindt	48% (2017)	58%	60%	Kennispunt Twente (BS monitor)
Aantal bedrijfsvestigingen in de binnenstad	672	685	706	Kennispunt (Biro)

4.1.2 Programma Economie en participatie

Wat willen we bereiken?

Ambitie

“Almelo hier wordt gewerkt” is onze ambitie. Onze lokale economie is krachtig en heeft potentie en ruimte om verder te groeien. Onze inwoners voelen zich volop uitgedaagd om actief te zijn op de lokale/regionale arbeidsmarkt of op een andere manier een bijdrage te leveren aan de maatschappij.

Almelo kent een krachtige economie: onze bedrijven zijn belangrijke spelers in de maakindustrie en in de sectoren hightech en logistiek. Bovendien biedt de ligging van Almelo in de regio als knooppunt over water, weg en spoor uitstekende mogelijkheden om de logistieke hotspot van Oost-Nederland te worden. Als gevolg van succesvolle lobbytrajecten zijn en worden er honderden miljoenen geïnvesteerd (door Rijk en provincie) in de bereikbaarheid (verbreding Twentekanaal, A-1) en voorzieningen (zoals de verlengde laad- en loskade als onderdeel van de regiodeal).

Bovendien trekt Almelo met partijen als Preston Palace, Heracles Almelo, en het Theaterhotel bezoekers uit het hele land. Een onderscheidend profiel als waterstad met drie jachthavens en de Waterboulevard tot in het centrum gaat die aantrekkingskracht verder versterken. Ook het ziekenhuis en de rechtbank zijn belangrijk voor de stad. Tel hierbij de aanwezigheid van het ROC van Twente in Almelo en de nabijheid van hoger onderwijs en de juiste ingrediënten zijn aanwezig voor economische groei. Wij moeten de uitdagingen en kansen voor groei van ons bedrijfsleven kennen en voor zover mogelijk faciliteren om te voorkomen dat bedrijven hun heil ergens anders zoeken. Daarbij is blijven investeren in de bereikbaarheid en het vestigingsklimaat essentieel ook om nieuwe bedrijven aan te trekken.

Tegelijkertijd kent Almelo een hoge en hardnekkige werkloosheid en relatief veel inwoners in de bijstand. Vaak zonder startkwalificatie en met problematische schulden. Wij zijn ervan overtuigd dat het hebben van een betaalde baan bijdraagt aan een sterk en sociaal Almeloëse samenleving. Wij geloven in de kracht van de inwoners, en door ze te begeleiden naar duurzaam werk ontstaat perspectief.

Visie

Almelo en de regio rondom zijn economisch sterker, met meer groei. Meer Almeloërs zijn aan het werk.

Strategische en operationele doelstellingen

Samen met de stad zijn de doelen voor het programma Economie en Participatie bepaald. Binnen de verschillende projecten wordt samengewerkt met partners, inwoners en ondernemers. In 2020 gaan we de samenwerking verstevigen en waar nodig en kan uitbreiden. De Provincie Overijssel en de regio Twente zijn belangrijke partners in het realiseren van onze doelen.

Hoofddoel I: Almelo, hier wordt gewerkt

1. In 2022 doen minder Almeloërs een beroep op de bijstand en gaan meer Almeloërs van bijstand naar werk.
  - Een betere ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen dan in andere gemeenten (in 2022 naar 1,22%).
  - Minder mensen in de bijstand (in 2022 naar 2.200 bijstandsdossiers).
2. In 2022 sluiten vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt beter op elkaar aan.
  - Minder spanning tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt (in 2022 naar “gemiddeld”, UWV spanningsindicator).
3. In 2022 zijn meer Almeloërs in staat om in de veranderende arbeidsmarkt aan het werk te komen of te blijven.

- Minder mensen terug naar de bijstand (in 2022 naar 20 mensen).
4. In 2022 zetten meer Almeloërs zich in voor hun stad of buurt.
- Meer bijstandsgerechtigden zetten zich in voor de samenleving (in 2022 naar 70% in de doelgroep “participatie”, voor de doelgroep zorgbehoevend: pm).

Hoofddoel II: Almelo en haar subregio kent een krachtige, groeiende economie

1. In 2022 is Almelo aantrekkelijker als vestigingsplaats voor bedrijven
  - Meer banen (in 2022 verhoging van het aantal banen met 4.000 ten opzichte van 2016).
  - Een beter ondernemersklimaat (rapportcijfer 7 in 2022).

Wat gaan we in 2020 doen?

Voor hoofddoel I "Almelo, hier wordt gewerkt" voeren we de volgende projecten en activiteiten uit:

1. Uitvoeren van het actieplan arbeidsmarkt

Almelo heeft samen met de provincie Overijssel plannen gemaakt om een structureel nieuw perspectief te creëren. Eén van de terreinen hierbij betrof de arbeidsmarkt. Hiertoe is het actieplan arbeidsmarkt opgesteld met 3 onderdelen:

- Skills
- Ontwikkelen en onderzoeken van nieuwe re-integratiemethodieken gericht op duurzame inzet
- Ondersteunen van kleine ondernemers en bevorderen sociaal ondernemerschap

Skills: Met onze partners: Saxion en ROC van Twente, de werkgevers verenigd in Port of Twente, de provincie Overijssel, de regio Twente en het werkplein Twente, willen we een Skills-beweging tot stand brengen. Het doel is om een flexibele scholingsinfrastructuur in te richten, zo mogelijk op de werkvloer zelf, waardoor mensen zich continu kunnen bekwamen voor de huidige en toekomstige eisen van de arbeidsmarkt. In 2019 hebben we een pilot opgezet voor de logistieke sector in de vorm van het Twents Huis van de logistiek. In het kader van een nieuw in te richten structuur beroepsgroepenketenaanpak is het Twents Huis van de Logistiek het voorportaal en leerinstrument. Doel is om meerdere huizen op sectorniveau onder te brengen in een overkoepelend sectorhuis Skills Twente. In 2020 wordt de verdere uitwerking van Skills Twente regionaal opgepakt. En in 2020 oogsten we de eerste resultaten van de inzet binnen het Twents huis voor de logistiek: meer duurzame banen (minimaal 1 jaar) in de logistiek als gevolg van samenwerking tussen werkgevers en uitzendbureaus en meer uit-plaatsingen in de logistiek vanuit een door de gemeente Almelo geïnitieerd werk fit traject.

Nieuwe re-integratie methodieken: De krapte op de arbeidsmarkt, naast de mismatch die er is tussen wat werkgevers vragen en de cliënten van het werkplein kunnen bieden, roepen de vraag op wat de betere re-integratiemethodieken zijn, die passen bij onze doelgroepen. In 2019 zijn er nieuwe trajecten opgezet en in uitvoering genomen, zoals ‘de harde leerschool’ en ‘werk fit in de logistiek’. Deze trajecten worden gevolgd, en de meerwaarde hiervan wordt in kaart gebracht. De bevindingen zullen meegenomen worden bij eventuele voortzetting van deze en nieuwe trajecten in 2020. In 2020 zal de ‘Tegenprestatie naar vermogen’ ingezet worden.

Ondersteunen kleine ondernemers en sociaal ondernemerschap: In 2019 is het ondernemersloket geopend. Vanuit hier gaan we in 2020 de beschikbare ondersteuningsfaciliteiten voor startende en mkb ondernemers beter ontsluiten. Voor de ondernemers met groei-ambitie is in 2019 door het ROZ het project 'Boosten van ondernemerschap' uitgevoerd.

Het sociaal ondernemerschap/ de inclusieve arbeidsmarkt gaan we bevorderen door:

- Meer gebruik te maken/zoveel mogelijk gebruik te maken van beschutte werkplekken bij de ondernemer in huis.
  - Ondernemers die maatschappelijke doelen voorop stellen (sociale ondernemingen) ondersteunen door deelname aan Twentemove2social.
2. Ondersteunen van Almeloërs met bijstand én problematische schulden, bij het vinden van werk. Schulden blokkeren mensen op hun weg terug naar de arbeidsmarkt. De urgentie van een effectieve schuldenaanpak wordt steeds breder gedeeld. Publieke en private partijen zijn bereid om in innovatieve projecten te participeren. Een groeiend aantal organisaties ontwikkelt een eigen aanpak en neemt deel in steeds andere projecten. Tegen de achtergrond van decentralisaties is de gemeente de centrale spil in de aanpakken. De gemeente Almelo wil kansen pakken, netwerken uitbreiden en op innovatieve wijze de aanpak van problematische schulden versnellen. Dat doen wij binnen het recent opgezette Schuldenlab Almelo, samen met lokale en landelijke partners. Voor bepaalde doelgroepen zijn er al succesvolle aanpakken die eenvoudig overgenomen kunnen worden. In 2020 willen wij in dit kader aan de slag met het Jongerenperspectieffonds en collectief schuld regelen. Tegelijkertijd wil Almelo zelf een aantal nieuwe aanpakken ontwikkelen in samenwerking met lokale partners en die weer delen met de rest van het land. We zetten –samen met partners- in op het leren omgaan met geld voor kinderen en jongeren (preventie), de rol van de gemeente in schuldenproblematiek en meer grip krijgen op bewindvoering.
3. Inzet van alle participatie instrumenten om de kans op werk te vergroten
We voeren de Participatie-wet uit:
- Het hanteren en uitvoeren van het nieuw uitvoeringskader Participatie-wet 2019-2022
  - Inclusieve arbeidsmarkt: faciliteren van plaatsingen van mensen met een arbeidsbeperking bij reguliere werkgever.
  - Invoering van tegenprestatie naar vermogen: door werkzoekenden de kans te bieden zich actief in te zetten voor de Samenleving, vergroten we tegelijkertijd de competenties en werk fitheid van de betrokkenen.
4. Ondersteunen van initiatieven vanuit ondernemers voor banen in de techniek en logistiek. Techniek en jongeren is al jaren een uitdaging. Onze bedrijven springen om nieuwe aanwas. Wij faciliteren een aantal initiatieven (Techniek Pact, Ontdek High Tech Almelo, Week van de logistiek/techniek) waarbij ons bedrijfsleven en onderwijsinstellingen samenwerken om de jeugd enthousiast te maken over het werken in de techniek en waarbij ze kennismaken met de hightech bedrijven in Almelo. Ook neemt het College deel aan de innovatie box bij Heracles met als doel op laagdrempelige wijze netwerk te bouwen en te onderhouden met onderwijsinstellingen (Universiteit Twente, Saxion en ROC) en hightech bedrijfsleven.
5. Voorkomen van instroom in de bijstand
Voorkomen dat mensen bijstand nodig hebben, daar hebben alle partijen het meest aan. Daarom worden die mensen waarvan verwacht wordt dat er gevaar op bijstandsafhankelijkheid ontstaat direct geholpen/opgevangen door het werkplein. We hebben een speciale focus op de doelgroep jongeren met als doel jongeren die school niet hebben afgerond te stimuleren en te ondersteunen om alsnog een startkwalificatie te halen (project de Twentse Belofte). In 2019 doen we een pilot waarna we een aanpak uitrollen voor de hele doelgroep.
6. Intensivering van de uitvoering van het handhavingsbeleid
We hebben een wettelijke verantwoordelijkheid in het toetsen op de rechtmatigheid van de verstrekte uitkeringen. Wij onderzoeken het vermogen van onze klanten in het buitenland door alle bijstandsgerechtigden te benaderen met de vraag ons te informeren over eventueel eigen vermogen en

bij vermoedens deze actief te toetsen. Ook toetsen wij of men voldoende de Nederlandse taal beheerst (de wet Taaleis) en handhaven waar nodig.

7. Tegenprestatie naar vermogen

We benutten alle mogelijkheden en instrumenten in de Participatie-wet actief om uitkeringsgerechtigden te activeren om de kans op werk te vergroten. Voorop staat betaald werk bij een reguliere werkgever. Daarom zetten wij, onder voorwaarde van maatwerk, ook de onbeloonde maatschappelijke tegenprestatie actief in bij het verstrekken van bijstandsuitkeringen. Hierbij is het van belang dat iemand eerst zelf aangeeft wat hij/zij wil doen als tegenprestatie.

8. Sociaal woningaanbod in balans

Als gevolg van de motie 'Sociale huurwoningen in relatie tot sociaal domein' (behandeling perspectiefnota 27 juni 2019) onderzoeken we of er een mogelijke disbalans is in de Almelose voorraad sociale huurwoningen (verhouding aanbod woningen en vraag vanuit de Almelose bevolking). De uitkomsten hiervan worden meegenomen in de herijking van de woonvisie die halverwege 2020 gereed zal zijn. Op basis hiervan worden nieuwe prestatie afspraken gemaakt met de woningbouwcorporaties.

9. Minimabeleid ondersteunend bij aan het werk gaan

Het doel is om ons minimabeleid taakstellend in te richten. Er is al een bezuiniging doorgevoerd van 600.000 euro op de langdurigheidstoelagen. Aanvullend dient nog een bezuiniging van 500.000 euro gezocht te worden.

Voor hoofddoel II "Almelo en haar subregio kent een krachtige, groeiende economie" voeren we de volgende projecten en activiteiten uit:

1. Bevorderen vestigingsklimaat ondernemers

Met een aantrekkelijk vestigingsklimaat lokken we investeringen uit. Bereikbaarheid, logistiek en kwaliteitsimpuls arbeidskapitaal spelen de ondernemers in de kaart. We zetten stevig in op:

- Aanpassing kanaal klasse VA, aanleg 2e sluis Eefde, aanpassing kade Buitenhaven.
- Top 3 logistieke hotspot: Regionale samenwerking via Regionaal havenbedrijf Twente.
- Continueren lobby A1.
- Optimaliseren mobiliteit vrachtwagens.
- Regiodeals.
- Twents Fonds voor Vakmanschap: we gaan werkzoekenden en werkenden actief benaderen en helpen om gebruik te maken van het scholingsfonds zodat men grotere kans op duurzaam werk heeft.
- De organisatie van de summit logistieke hotspots 2020: landelijk evenement waaraan ook Oost NL, de Provincie en de Regio Twente bijdragen.

2. Ondernemersdienstverlening verbeteren

We willen de dienstverlening aan ondernemers en het contact met hen verbeteren. Daarom lanceren we in november 2019 het Ondernemersloket: 1 loket, 1 aanspreekpunt voor Almelose bedrijven waar hun vragen snel en efficiënt beantwoord worden. In 2020 zal doorlopend gewerkt worden aan de kwaliteit van onze dienstverlening, verbetering van de interne samenwerking op vraagstukken van ondernemers, en de informatievoorziening.

Ook verwachten we in 2020 de eerste Almelose Bedrijven Investeringszone (BIZ) te hebben met de bedrijvenkring Bornsestraat.

3. Bedrijventerreinen

Ons belang is een aantrekkelijk aanbod van geschikte bedrijfskavels te hebben voor eventuele uitbreiding van Almelose bedrijven en aan te trekken nieuwe ondernemingen. Waarbij aanbod en vraag in balans moeten zijn. Wij hebben hierbij doorlopend overleg en afstemming in de regio en met de Provincie Overijssel. In 2020 verwachten wij de resultaten van ons onderzoek naar eventuele uitbreiding van XL-Park 2 op basis waarvan het vervolg bepaald zal worden.

4. Verbeteren vestigingsklimaat voor (potentiële) werknemers van bedrijven

Voor werknemers van bedrijven zijn we een levendige, aantrekkelijke stad. We faciliteren partijen die werken aan een levendig Almelo:

- Stichting Almelo Promotie, Inzet op evenementen en stadspromotie.
- Stichting Centrum Activiteiten Almelo
- Stichting Stadsfonds Almelo voor kunst en cultuur
- Initiatieven op Water-boulevard zoals Stichting Almelose Platbodems, bruidsboot en B&B op water

5. Faciliteren van het MKB

Het MKB is onze banenmotor, de (stille) kracht van onze economie. Wij faciliteren via:

- Het Ondernemersloket: zie hiervoor
- Ons inkoopbeleid gericht op verbinding met lokale en regionale ondernemers: in 2020 publiceren wij onze inkoopkalender.
- Het ROZ dat voor ons programma's uitvoert voor startende ondernemers.

Wat mag het kosten?

Programma Economie en participatie	2019	2020	2021	2022
Programmabudget	750	880	50	50

Bedragen * 1.000 euro

Voor het gehele programma is voor de duur van 4 jaren 1,73 miljoen euro beschikbaar. Uit dit budget zijn en worden de volgende activiteiten bekostigd.

Activiteiten
Schuldenlab
Schuldenexperts
Twentse belofte
Informatievoorziening
Realiseren Ondernemersloket
Professionaliseren accountmanagement
Onderzoek uitbreiding XL-Businesspark
Onderzoek sociale woningvoorraad
Deelname 'Ontdek High Tech'
Deelname 'De Innovatie box' Heracles

Indicatoren

Indicator	Peilwaarde (jaartal)	2020	2022	Bron
Een betere ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen dan in de andere gemeenten.	1,62 (2019)		1,22	waarstaatjegemeente.nl
Minder mensen in de bijstand	2.857 (2018)	2.500*	2.200	Gemeente Almelo
Minder spanning tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt	krap (2018)		gemiddeld	Kennispunt Twente (arbeidsmarktmonitor)
Minder mensen terug naar de bijstand	32 (2017)		20	Gemeente Almelo
Meer bijstandsgerechtigden zetten zich in voor de samenleving	25% (2018)		70%	Gemeente Almelo
Meer banen in Almelo	39.282 (2016)	41.282 (+ 2.000)	43.282 (+4.000)	Kennispunt Twente (arbeidsmarktmonitor)
Een beter ondernemingsklimaat	6,4 (2018)	6,6	7,0	Gemeente Almelo (ondernemerspeiling)

*In de programmakaart stond hier een streefwaarde van 2.350. De praktijk van de uitstroom uit de bijstand blijkt weerbarstiger dan verwacht. Omdat de verwachte uitstroom in 2019 lager uitvalt dan gepland (op 1 september 2019 zitten er 2.668 personen in de bijstand), verhogen wij het streefgetal in 2020. Met alle ingezette extra acties is nog steeds het doel om in het jaar 2022 het bijstandsbestand teruggebracht te hebben naar 2.200. In het eerste kwartaal van 2020 zullen wij een nadere analyse van de ontwikkeling van ons bijstandsbestand presenteren.

4.1.3 Programma Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

Ambitie

Almelo is bij uitstek een bomen- en waterstad. Niet veel steden in Nederland kunnen bogen op water dat tot in het stadshart reikt. Evenmin hebben veel steden de hoeveelheid bomen die Almelo rijk is. Naast het behoud van deze prachtige kenmerken ligt er ook voor Almelo een dringende opgave om onze leefomgeving en ons milieu te behouden voor toekomstige generaties. Duurzaamheid is geen overbodige luxe; het is een urgente verantwoordelijkheid die op een ieders schouders rust.

We zetten sterk in op duurzaamheid, met de focus op Energietransitie en Klimaatadaptatie. Almelo wordt nog groener en krijgt meer water zodat we als stad voorbereid zijn op de gevolgen van de klimaatveranderingen. We worden een klimaat robuuste stad. De CO2 uitstoot zal sterk verminderen omdat we op een duurzame wijze energie opwekken. De infrastructuur voor het opladen van auto's zal anders worden dan tot nu toe gebruikelijk. En we maken meer gebruik van de (elektrische) fiets. We gaan naar een circulaire en meer lokaal gerichte economie. Huishoudelijk afval wordt steeds meer gescheiden aangeleverd. Hergebruik van grondstoffen wordt nog vanzelfsprekender. Hierdoor zal Almelo er over een aantal jaren anders uitzien.

Visie

Een mooie groene en blauwe stad die in stappen naar 2050 bijna energie neutraal is. Een stad waar het fijn betaalbaar wonen en werken is en waar inwoners trots zijn op hun stad!

1. Almelo is groener, schoner en beter voorbereid op en bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering
2. Almelse inwoners, bedrijven en instellingen dragen bij aan een duurzamer Almelo

Strategische en operationele doelstellingen

1. In 2022 is de openbare ruimte schoner met meer (functioneel en natuurlijk) groen, meer onverhard terrein en meer open water van goede kwaliteit.
  - Toename van in totaal 6.000 m2 groen en onverhard terrein in 2022 in de openbare ruimte van de gemeente Almelo.
  - Eind 2022 doen 20 Almelse scholen mee aan educatieprojecten over afval
2. In 2022 is de openbare ruimte in Almelo beter voorbereid op en bestand tegen wateroverlast en hittestress.
  - Toename van in totaal 5.000 m2 open water in 2022 in de gemeente Almelo.
3. In 2022 gebruiken Almelse inwoners, bedrijven en instellingen relatief minder fossiele en meer duurzame energie en ervaren hiervan ook de voordelen.
  - Eind 2022 is 20% van het totale energiegebruik in Almelo duurzaam opgewekt.
  - In 2022 rijden er 1000 personenauto's in Almelo op elektriciteit ((Full Electric Vehicle (FEV) en Plug-in Hybrid Electric Vehicle (PHEV)) of waterstof
4. In 2022 kunnen inwoners makkelijker duurzame initiatieven nemen
  - In 2022 zijn er tenminste 12 initiatieven van inwoners op het gebied van duurzaamheid (zoals energiecoöperaties) waar meerdere huishoudens aan mee doen.

Wat gaan we in 2020 doen?

In 2020 gaan we verder met het realiseren van de doelstellingen uit het programma Duurzaamheid. Sommige projecten zijn in 2019 gestart die in 2020 worden afgerond. Andere projecten starten in 2020.

Programmalijn 1: In Almelo wordt minder fossiele energie gebruikt en meer duurzame energie opgewekt.

- We stellen samen met de andere Twentse gemeenten, provincie en Waterschap de Regionale Energie Strategie Twente op.
- Samen met stakeholders (Cogas/Coteq) en woningbouwcorporaties stellen we een warmtevisie op.
- We breiden onze zonneladder uit naar een energieladder Almelo.
- Het zonnepark Aadijk is in werking en wekt in 2020 stroom op voor 10.000 huishoudens.
- We faciliteren en stimuleren andere initiatieven om ook grootschalige duurzame energie op te wekken in Almelo. In 2019 zijn meerdere SDE- subsidies (totaal ruim 10 MW) verleend aan verschillende bedrijven en instellingen in Almelo. In 2020 zullen daarom meer daken voorzien zijn van zonnepanelen.
- Het onderzoek naar verduurzamen van de openbare verlichting is in 2019 afgerond en in 2020 wordt een start gemaakt met het versneld omzetten van de openbare verlichting naar LED. In totaal zullen ruim 11.000 armaturen in 4 fases vervangen worden.
- Het eerste deel (15 voertuigen) van ons wagenpark wordt elektrisch (m.u.v. tractie).
- Er komen meer openbare laadpalen in Almelo (op aanvraag van inwoners).
- Het energieloket Duurzaam Thuis Twente ondersteunt woningeigenaren met het verduurzamen van hun huis.
- Ons eigen maatschappelijk vastgoed gaan we verder verduurzamen, om het goede voorbeeld te geven maar ook om kosten (energie) te besparen.
- Scholen blijven we faciliteren met het verduurzamen van hun gebouwen.

Programmalijn 2: De openbare ruimte is schoner met meer groen en open water.

- De Water-boulevard en de stadshaven is gerealiseerd waardoor er 2.000 m2 meer open water in de binnenstad aanwezig is.
- Bij reguliere onderhoudswerkzaamheden zoals bij rotondes, bermen en trottoirs wordt ruim 2.500 m2 meer groen aangelegd.
- We stimuleren inwoners (vooral ook scholieren) en bezoekers om de stad schoon te houden en hierdoor het zwerfafval te verminderen. 12 scholen doen mee met het PMD project.

Programmalijn 3: De openbare ruimte is beter voorbereid op en bestand tegen wateroverlast en hittestress.

- We werken het project Almelo's klimaat in stroomversnelling verder uit tot een uitvoeringsplan.
- We gaan 1 hectare regenwater van het rioolstelsel afkoppelen voor betere waterbestendigheid.
- We organiseren risico dialogen met inwoners, corporaties, bedrijven en instellingen naar aanleiding van de stresstesten.

Programmalijn 4: Er zijn meer duurzame initiatieven in Almelo

- We ondersteunen inwoners bij het starten en uitvoeren van duurzame initiatieven.
- We interesseren en mobiliseren inwoners om zelf hun eigen straat of buurt te vergroenen.
- Scholen faciliteren we met realiseren van meer groen rondom de scholen.

Wat mag het kosten?

In 2020 is het budget van het programma Duurzaamheid 200.000 euro. Voor 2021 en 2022 is eenzelfde budget beschikbaar.

Programma Duurzaamheid	2019	2020	2021	2022
Programmabudget	850	200	200	200

Bedragen * 1.000 euro

Projecten die geïnitieerd worden door Uitvoering Fysiek (Groen, water, riolering en afval/circulair) en die een bijdrage leveren aan het programma Duurzaamheid worden grotendeels gefinancierd via de reguliere

budgetten. Is sprake van een duurzaamheidsplus bovenop een regulier project waarvoor geen middelen uit reguliere budgetten of subsidies zijn dan zal een bijdrage uit de programmabegroting overwogen worden. Daar waar mogelijk doen we een beroep op alternatieve financieringsbronnen, zoals subsidies. In 2019 hebben we subsidie ontvangen voor het project Almelo's klimaat in stroomversnelling, SDE subsidie voor het plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed en hebben we ELENA-subsidie ontvangen voor onderzoek naar verduurzamen van maatschappelijk vastgoed.

Indicatoren

Indicator	Peilwaarde (jaartal)	2020	2022	Bron
Toename van m2 groen en onverhard terrein in 2022 in de openbare ruimte	0 (2018)	3.000	6.000	gem. Almelo
Toename van m2 open water	0 (2018)	3.000	5.000	gem. Almelo
Aantal scholen dat meedoet aan educatieprojecten	5 (2018)	12	20	gem. Almelo
% inwoners dat vindt dat de eigen buurt schoon is	61 (2017)	63%	65%	WSJG
% hernieuwbare energie als % van het totaal	2.1 (2016)	9%	20%	Klimaatmonitor
Gasverbruik woningen (in miljoen m3)	44 (2017)	n.t.b.	n.t.b.	Klimaatmonitor
Aantal personenauto's op elektriciteit (FEV/PHEV) en waterstof	254 (2018)	400	1.000	Klimaatmonitor
Aantal particuliere duurzaamheidsinitiatieven	2 (2018)	7	12	gem. Almelo
% inwoners dat 'Almelo, blauwgroene stad' van toepassing vindt	25% (2018)	30%	33%	Kennispunt Twente
% inwoners dat trots is op Almelo	34% (2018)	40%	50%	Kennispunt Twente

4.1.4 Programma Veiligheid

In Almelo is het plezierig wonen, werken en recreëren. Dit komt onder andere door het voorzieningenniveau, de mogelijkheden op de woningmarkt en het aanbod van sport, kunst, cultuur en ontspanning in onze stad. Het komt óók omdat werk wordt gemaakt van veiligheid en de bestrijding van criminaliteit. Wij zetten vol in op het tegengaan van ondermijnende criminaliteit, oneerlijke concurrentie en overlast.

Wat willen we bereiken?

Ambitie

Samen maken we Almelo veiliger. Het moet in Almelo veilig wonen, werken en verblijven zijn. Voor (ondermijnende) criminaliteit is geen plek. Via het programma Veiligheid werken we op buurt- en wijkniveau aan minder criminaliteit en een betere veiligheidsbeleving.

Visie

Inwoners en ondernemers in Almelo voelen zich veiliger in hun stad en dragen hier zelf meer aan bij.

Strategische en operationele doelstellingen

1. In 2022 krijgen kwetsbare personen meer passende zorg en veroorzaken ze minder overlast in buurten:
  - Er belanden minder kwetsbare personen met verward gedrag in een politiecel terwijl er geen sprake is van een strafbaar feit.
  - Het aantal meldingen van woonoverlast is gedaald.
2. In 2022 hebben inwoners meer vertrouwen in hoe de gemeente handhaaft en toezicht houdt in wijken en buurten:
  - Het percentage inwoners dat tevreden is over hoe de gemeente handhaaft en toezicht houdt in hun wijk of buurt is gestegen.
  - De meldingsbereidheid voor overlast en overtredingen is gestegen.
3. In 2022 zijn Almeloërs zich meer bewust van de veiligheid in hun stad en dragen ze hier zelf meer aan bij:
  - Er zijn 32 buurtpreventie-initiatieven.
  - De tevredenheid over de gemeentelijke aanpak van sociale veiligheid is gestegen.
4. In 2022 voelen inwoners, ondernemers en bezoekers zich veiliger in de stad en hun buurt en ervaren minder overlast:
  - Het percentage inwoners dat zich altijd veilig voelt is met 5% gestegen.
  - Het aantal misdrijven is met 360 afgenomen.
  - Het rapportcijfer veilige buurt is gestegen.

Wat gaan we in 2020 doen?

Aan de ambitie 'Samen maken we Almelo veiliger' wordt in 2020 en komende jaren onder meer met de volgende activiteiten en projecten een bijdrage geleverd :

-

- We ondersteunen het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving (schoon, heel en veilig).
- We controleren gebiedsgericht of inwoners en bedrijven strafrechtelijke en bestuursrechtelijke regels naleven.
- We lanceren een informatiecampagne hoe inwoners zelf kunnen bijdragen aan een veiliger buurt.
- We geven voorlichting hoe inwoners zelf een buurtpreventieteam kunnen starten.
- We stimuleren initiatieven van inwoners die hun straat, wijk of buurt veiliger willen maken.
- We willen de eerste diagnose verbeteren over de hulp die nodig is voor kwetsbare personen.

- We willen escalatie van overlastsituaties zoveel mogelijk voorkomen door een verbeterde samenwerking op het gebied van zorg en veiligheid.
- We investeren in (extra) toezichthouders die meer gebied- en probleemgericht gaan werken en we volgen snel en zichtbaar meldingen van overlast op.

Wat mag het kosten?

Voor het programma veiligheid is structureel 200.000 euro per jaar beschikbaar.

Programma Veiligheid	2019	2020	2021	2022
Programmabudget	850	200	200	200

Bedragen * 1.000 euro

Indicatoren

Indicator	Peilwaarde (jaartal)	2020	2022	Bron
Het percentage inwoners dat zich altijd veilig voelt is met 5% gestegen	nulmeting 2019		pm	CBS/ Kennispunt
Het rapportcijfer veilige buurt is gestegen	2017		>7,3	CBS
Het aantal misdrijven is met 360 afgenomen	2017		3.535	Politiecijfers/ CBS
In 2022 zijn er 32 buurtpreventie initiatieven	2018		32	BV
In 2022 belanden minder kwetsbare personen met verward gedrag	nulmeting 2019		pm	Kennispunt
in een politiecel terwijl geen sprake is strafbaarheid	725		pm	BV
In 2022 is het aantal meldingen woonoverlast gedaald	391 (burengerucht)			
In 2022 is het percentage inwoners dat tevreden is over hoe de gemeente handhaaft en toezicht houdt in hun wijk of buurt gestegen	nulmeting 2019		pm	Kennispunt

4.1.5 Programma Zorg

Wat willen we bereiken?

Ambitie

In de Sociale Agenda 2020 hebben we het thema sociale stijging geïntroduceerd. Hiermee bedoelen we: ervoor zorgen dat mensen en de stad het beste uit zichzelf kunnen halen. Sociale stijging is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van inwoners zelf. Ons uitgangspunt is dat iedereen iets kan, alleen de mate waarin verschilt. Wij gaan er vanuit dat ieder mens behoefte heeft aan sociaal en fysiek welzijn en gemotiveerd is zelf te werken aan sociale stijging. Tegelijkertijd is sprake van een verschil in ondersteuningsbehoeften om hieraan daadwerkelijk invulling te kunnen geven.

Naast dat wij geloven in de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners, geloven wij ook in hun zelfredzaamheid én in hun vermogen om anderen behulpzaam te zijn. Voor diegenen die dat echt nodig hebben, zal altijd een passend vangnet voorhanden zijn, maar waar mogelijk faciliteren wij de kracht van onze inwoners. Onze inzet is te voorkomen dat onze inwoners zijn aangewezen op geïndiceerde zorg. Tegelijkertijd constateren wij nu nog bij onze bevolking een meer dan gemiddelde zorg- en ondersteuningsbehoefte op het gebied van Jeugdzorg, Wmo en Participatie-wet die Almelo voor grote uitdagingen stelt. De overgehevelde budgetten van het Rijk zijn vooralsnog ontoereikend. Dit is niet toekomstbestendig. Om te zorgen dat de zorg ook betaalbaar blijft, moeten we de zorg anders organiseren. In het coalitieakkoord is als ambitie opgenomen dat wij de zorg een kwaliteitsimpuls willen geven door innovatie, het bieden van goede zorg en dat wij willen uitkomen met Rijksmiddelen.

Visie

Ervor zorgen dat mensen en de stad het beste uit zichzelf kunnen halen:

1. Meer Almeloërs functioneren zo zelfstandig mogelijk en ontwikkelen hun talenten.
2. De gemeente Almelo is beter in staat haar taken in het sociaal domein uit te voeren.

Strategische en operationele doelstellingen

De opgaven en strategische doelen zijn ondergebracht in een viertal programmalijnen. Binnen de programmalijnen worden verschillende projecten, activiteiten en/of acties uitgezet die een bijdrage moeten leveren aan de hieronder gestelde doelen. De programmalijnen zijn: integrale preventie, intensiveren samenwerking (keten)partners, monitoring en sturing, lobby richting Rijksoverheid. We onderscheiden de volgende strategische en operationele doelstellingen:

1. In 2022 redden meer Almeloërs zich zonder hulp van de overheid, zo nodig met steun van naasten.
  - Gebruiken inwoners minder maatwerkzorg
  - Is het aantal beschermd wonen plekken niet gestegen
  - Wordt minder gebruik gemaakt van maatschappelijke opvang
  - Zijn minder inwoners eenzaam
  - Ontwikkelen we nieuwe initiatieven gericht op vroeg-signalering en vroegtijdige interventies
  - Versterken we het voorliggend veld.
  - Passen we het welzijnsaanbod aan behoeften van inwoners die veel gebruik maken van zorg.
  - Nemen inwoners van Almelo deel aan de maatschappij.
2. In 2022 komt de gemeente Almelo beter uit met de Rijksmiddelen voor WMO en Jeugd.
  - Is het financieel tekort op de uitgaven van WMO en Jeugd afgenomen.
3. In 2022 krijgen Almeloërs die hierop zijn aangewezen meer doeltreffende zorg en steun die aansluit bij hun behoeften.
  - Krijgen alle huishoudens met verschillende hulpvragen integrale steun.

- Worden meer inwoners geholpen met alternatieve oplossingen.

Wat gaan we in 2020 doen?

Om de doelen te realiseren komt het erop aan om projecten, activiteiten en trajecten te kiezen die een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van de doelen. Prioriteiten stellen en faseren is daarbij van groot belang. We starten niet vanaf het nulpunt. Er zijn de afgelopen jaren al vele projecten en activiteiten gestart die een bijdrage leveren aan de gestelde doelen. Hier bouwen we op verder, maar we kijken tegelijkertijd ook nog eens kritisch of er op onderdelen meer of andere dingen nodig zijn.

In 2020 lopen de volgende projecten en/of activiteiten door of worden nieuw opgestart (2020).

Programmalijn 1: Integrale preventie

- **Opstellen preventieagenda (2020)**
In de op te stellen preventieagenda staat wat er aan preventief en collectief aanbod is, maar ook waar nieuwe initiatieven gericht op vroeg-signalering en vroegtijdige interventies en versterken van het voorliggend veld wenselijk en mogelijk zijn. Het gaat daarbij om preventie voor alle leeftijden (0-100) en op alle leefgebieden.
- **Ondersteunen (jonge) mantelzorgers en vrijwilligers**
Het blijft een permanent punt van aandacht dat er voldoende (geschoolde) vrijwilligers zijn om taken op het gebied van begeleiding en ondersteuning van kwetsbare inwoners op te kunnen pakken. Diverse organisaties werken hieraan.
Ook willen we voorkomen dat (jonge) mantelzorgers “omvallen” door te lang en intensief te zorgen voor naasten. Bij het beoordelen van de zorgvragen hebben wij aandacht voor de draagkracht en draaglast van (jonge) mantelzorgers.
- **Onderzoek blijverslening**
Het onderzoek naar de haalbaarheid van financieringsmogelijkheden voor (oudere) woningeigenaren om hun woning levensloopbestendig te maken is afgerond. Het is van belang om particuliere woningeigenaren goed te informeren over wenselijke aanpassingen op gebied van zorg (langer zelfstandig wonen) en duurzaamheid (klimaatbestendig en aardgas-loos wonen). We zullen dit vanuit de programma's Zorg en Duurzaamheid uitwerken. Het college zal de raad hierover op korte termijn nader informeren.
- **Pilots algemeen voorliggende voorziening Wmo en Jeugd (2020)**
Passende algemene voorzieningen bieden mogelijkheden aan (kwetsbare) inwoners voor ontmoeting en vrijetijdsbesteding, voor informatie en advies en voor lichte ondersteuning gericht op deelname aan de samenleving. De algemene voorzieningen hebben – naast familie, vrienden, burens, mantelzorgers en individuele vrijwilligers- een belangrijke functie in het bevorderen van participatie, zelfredzaamheid en preventie. Het aantal voorzieningen waar inwoners zonder verwijzing terecht kunnen breiden we in 2020 uit. Zo kunnen we vroegtijdiger problemen signaleren en duurdere specialistische hulp waar mogelijk voorkomen. We doen dit zoveel mogelijk wijkgericht in afstemming met signalen vanuit de toegang en onze ketenpartners.
- **Project Wonen en Zorg (2020)**
Uit het onderzoek van ABF research *Prognose wonen met Zorg* van april 2019, blijkt dat er tot 2030 een forse toename zal zijn van zelfstandig wonende alleenstaande ouderen (75+) die vaak in een eigen huis met mobiliteitsbeperkingen te maken krijgen. Ook zal het aantal ouderen met dementieproblematiek de komende jaren toenemen. We werken in 2020 vanuit het programma Zorg

mee aan de Omgevingsvisie en woonvisie waarin ruimte ontstaat voor nieuwe woon- zorg –vormen en flankerende voorzieningen in de wijken.

- Project 'Kom Erbij' (coalitie tegen eenzaamheid)/ regionale aanpak dementievriendelijke gemeenten
Samen met de lokale coalitie tegen eenzaamheid 'Kom Erbij' werken we in 2020 aan een goede signalering van eenzaamheid en aan het opzetten van activiteiten, die deze gevoelens van eenzaamheid kunnen voorkomen en/of verminderen. We gaan onderzoeken of we in Almelo willen aansluiten bij het landelijk technisch signaleringssysteem waarmee maatschappelijke partners en inwoners mensen met eenzaamheid kunnen aanmelden. Binnen dit project wordt tevens gewerkt aan het stimuleren van een dementie vriendelijke leefomgeving.
- Voorlichten inwoners
We vragen van onze inwoners dat zij zich zelf goed voorbereiden op nieuwe ontwikkelingen en eventuele tegenslagen in het leven (bijv. afnemende mobiliteit), dat zij hun kinderen opvoeden tot zelfredzame inwoners en dat zij omzien naar elkaar. Door goede voorlichting willen we deze transformatie in de samenleving naar meer samen-redzaamheid en minder appèl op de overheid bevorderen.
- Uitvoeren van het project Het Jonge Kind inclusief Kansrijke Start
Door samenwerking zet de gemeente zich met de jeugdpartners in om voor kinderen van -10 maanden tot 12 jaar in de 11 Integrale Kind Centra (IKC) in Almelo een integraal aanbod te realiseren van ontwikkeling, onderwijs, zorg en opvang. In 2020 ontwikkelt elk IKC een eigen uitvoeringsplan dat past binnen de visie en doelstellingen van de aanpak 'Het jonge Kind'.
Wij gaan uitvoering geven aan de wettelijke verplichting om alle 2,5 jarige peuters met een onderwijs achterstand vanaf augustus 2020 een aanbod te geven van 16 uur Voorschoolse Educatie (van 10 naar 16 uur per week).
Door de inzet van HBO-geschoolde VVE-coaches in de voorschool (wettelijke verplichting) willen wij de kwaliteit verhogen van Voorschoolse Educatie (VE). Vanaf 2020 krijgen deze coaches een actieve rol in de interne zorgroute van de voorschool.
Nog tijdens de zwangerschap krijgt iedereen die een eerste kindje verwacht, een huisbezoek van een JGZ-arts en een verloskundige. Deze professionals hebben een signaleringsfunctie. Eventuele problemen kunnen dan al voor de geboorte worden opgepakt, zodat ieder kindje een kansrijke start maakt.
- Buitenshuis project
Het project richt zich op kinderen van ouders met psychische problemen of een verslaving en een onveilige thuissituatie. Het doel is om het welbevinden van deze kinderen te vergroten en de kans op kindermishandeling of (latere) psychische problemen te verkleinen door het bieden van kinderopvang of buitenschoolse opvang (BSO).
- Persoonlijke netwerkcoach
Persoonlijke coaches zijn getrainde vrijwilligers die mensen met eenzaamheidsproblematiek coachen in het aangaan van meer zinvolle relaties, waar door het welbevinden stijgt en het beroep op geïndiceerde zorg afneemt. Na een succesvolle uitvoering in 2019 wordt de inzet van de persoonlijke netwerkcoaches in 2020 gecontinueerd voor een periode van één jaar en zullen de effecten worden gemonitord.

Programmaliijn 2: Intensiveren samenwerking (keten)partners

- **Pilots rondom sturing en bekostiging (2020)**
Samen met de zorgaanbieders en het onderwijs gaan we alternatieve bekostiging- en financieringsvormen verkennen en dit in de vorm van pilots uitwerken. Wij denken hierbij ook aan wijkgerichte vormen.
- **Project verwijzingen door gecertificeerde instellingen**
Dit project beoogt de samenwerking met de gecertificeerde instellingen voor jeugdzorg (die zelf mogen indiceren en waarvan gemeente vervolgens de kosten moeten vergoeden) te verbeteren en te besparen op de zorgkosten door het invoegen van een inhoudelijke toets bij alle verwijzingen door de gecertificeerde instellingen.
- **Samenwerking versterken met huisartsen, zorgverzekeraar, woningbouwcoöperaties**
Ook in 2020 zullen wij met pilots/experimenten blijven verkennen wat de beste manier is om tot innovatieve, laagdrempelige en efficiënte oplossingen te komen. Dit werken we de komende tijd samen met onze partners verder uit. De inzet van wijkcoaches als praktijkondersteuner in alle huisartsenpraktijken en de integrale ketenaanpak maatschappelijke opvang zijn voorbeelden van reeds ingezette acties om de samenwerking te versterken.

Programmaliijn 3: Monitoring en sturing

- **Overzicht zorglocaties Almelo**
In een zogenoemde vlekkenkaart gaan we in kaart brengen waar alle zorglocaties in Almelo zijn (inclusief Wet langdurige zorg). Op deze manier kunnen wij inzichtelijk maken waar de (on)mogelijkheden zitten voor nieuwe initiatieven.
- **Quick-wins**
Aan de hand van maandelijkse monitoring van trends en ontwikkelingen rondom Wmo en Jeugd kijken we naar mogelijke quick-wins. Dit is een permanent proces.

Programmaliijn 4: Lobby richting Rijksoverheid

- **Actieve deelname in regionale strategische lobby**
Wij blijven onderhandelen met het Rijk om te komen tot een toereikend macrobudget met een structurele compensatie voor de tekorten op de jeugdzorg. Ook nemen we actief deel aan de lobby voor een eerlijke vergoeding bij de overdracht van nieuwe taken en bij andere Rijksingrepen die financiële gevolgen voor de gemeenten hebben.

Wat mag het kosten?

De realisatie van de eerder genoemde activiteiten en projecten, zal in 2020 en de jaren daarna plaatsvinden. Vanwege de complexiteit van voorliggende vraagstukken, de opbrengsten van de projecten en activiteiten uit 2019 die van invloed zijn op de nieuw te ontwikkelen projecten voor 2020 én de huidige beschikbare capaciteit moeten we gefaseerd inzetten op bovengenoemde projecten en activiteiten.

Verder zullen uit deze projecten, zoals het project monitoring en sturing en de op te stellen preventieagenda, nieuwe voorstellen voortkomen waarvan we de inhoudelijke- en financiële impact op dit moment niet kunnen overzien. Transformatie is een doorgaand meerjarig proces dat zich niet tot een jaarschijf beperkt.

In de programmabegroting 2019 is reeds een innovatiebudget van 1,75 miljoen beschikbaar gesteld voor 2020. Voor de uitgaven in 2020 en verder zal nog een concrete raming gemaakt worden. Hiervoor wordt in het vierde kwartaal 2019 een voorstel gemaakt.

Programma Zorg	2019	2020	2021	2022
Programmabudget	1.750	1.750	0	0

Bedragen * 1.000 euro

Indicatoren

Indicatoren bij strategisch doel 1 "In 2022 redden meer Almeloërs zich zonder hulp van de overheid, zo nodig met steun van naasten"	Peilwaarde (jaartal)	2020	2022	Bron
Aantal 0 t/m 17 jarige Almeloërs dat gebruik maakt van Jeugdhulp	1.707 (2018)	1.600	1.500	Gemeente Almelo
Aantal 18+ Almeloërs dat gebruik maakt van Maatwerk Wmo/Jeugd (excl. Hulpmiddelen)	3.400 (2018)	3.300	3.200	Gemeente Almelo
Aantal unieke personen in Maatschappelijke opvang (dag/nacht/crisis/24uurs)	218 (2017)	218	176	Gemeente Almelo/ ketenaanpak MO
% Almeloërs dat zich (zeer) ernstig eenzaam voelt	10% (2018)	9%	8%	GGD/TGV
Rapportcijfers 'Inspanningen van de gemeente om inwoners volledig te laten deelnemen aan de maatschappij.	6,0 2018	6,3	6,5	WSJG

Indicatoren bij strategisch doel 2 "in 2022 ontwikkelen 0-23 jarige Almeloërs hun talenten beter op (voor)scholen"	Peilwaarde (jaartal)	2020	2022	Bron
% voortijdige schoolverlaters (VO+MBO)	1,9% (2017)	1,7%	1,5%	WSJG
Nog te bepalen indicatoren op basis van het project 'Het Jonge Kind'	Nb		PM	Gemeente Almelo

Indicator bij strategisch doel 3 "In 2022 komt de gemeente Almelo beter uit met de rijksmiddelen voor WMO en Jeugd".	Peilwaarde (jaartal)	2020	2022	Bron
Deze ambitie behelst zowel maatregelen als projecten die in de lijn en programma worden uitgevoerd waardoor kwantificering op programmaniveau niet mogelijk is. Deze ambitie willen we realiseren door de zorgkosten te verlagen en de inkomstenkant te verhogen.	-14,5 mln (2018)		beter uitkomen met de rijksmiddelen	Gemeente Almelo

Indicatoren bij strategisch doel 4 "In 2022 krijgen Almeloërs die hierop zijn aangewezen meer doeltreffende zorg en steun die aansluit bij hun behoefte".	Peilwaarde (jaartal)	2020	2022	Bron
% huishoudens met domeinoverstijgende hulpvraag dat integraal steun krijgt (MPG aanpak).	n.n.b.		100%	Gemeente Almelo
% hulpvragende inwoners dat met een alternatieve oplossing (zonder geïndiceerde zorg) geholpen wordt.	n.n.b.		PM	Pilots toegang 2018/2019

4.1.6 Programma Nieuwstraatkwartier

Wat willen we bereiken?

Ambitie

In het Almelose Nieuwstraatkwartier hing de sfeer van een wijk die achteruit gaat en waar mensen zich in de steek gelaten voelen. De leefbaarheid en de veiligheid in de wijk stonden onder druk. Om het tij te keren hebben we de afgelopen jaren stappen gezet: We zijn op weg naar een levendig en vitaal Nieuwstraatkwartier waar het volgens bewoners en ondernemers fijn wonen, werken en verblijven is.

Het vraagt een flinke en langdurige inzet in geld en menskracht om deze wijk duurzaam op orde te krijgen. Dit vraagt uithoudingsvermogen met elkaar en daarvoor is een langere periode vereist.

De kern van onze aanpak is 'de beweging' samen met bewoners, ondernemers en organisaties. Met als kernwaarden: bevorderen van eigenaarschap, vergroten van trots en betrokkenheid bij elkaar en bij de wijk. Daarbij volgen de sociale, ruimtelijke en technische aspecten uit het programma niet als losse sporen elk hun eigen dynamiek. Het programma Nieuwstraatkwartier duurt langer dan deze bestuursperiode. Ook voor de periode vanaf 2023 is een jaarlijks budget van 180.000 euro nodig dat meerjarig kan worden besteed.

Visie

Als streep op de horizon willen we bereiken dat bewoners en ondernemers in het Nieuwstraatkwartier trots zijn op zichzelf, op elkaar en hun leefomgeving. De basis moet sociaal, ruimtelijk, energetisch en technisch duurzaam op orde zijn. Het Nieuwstraatkwartier is een levendige en vitale wijk waar het volgens de bewoners en ondernemers fijn wonen, werken en verblijven is.

Kernboodschap van het programma: In het Nieuwstraatkwartier 'maken we er samen meer van'. Dit doen we door met dezelfde (reguliere) middelen via slimme verbindingen meer te realiseren dan alleen de specifieke opgave.

Leidraad voor het programma is 'aansluiten bij wat er leeft in de wijk'.

Het programma schakelt in alle situaties flexibel zodat ruimte ontstaat om de goede dingen op het juiste moment te (laten) doen.

Strategische en operationele doelstellingen

Het Programma Nieuwstraatkwartier vertaalt de visie in 5 strategische doelstellingen (programmaliijnen) met onderliggende operationele doelen.

1. De basis is op orde (schoon, heel, veilig):
  - De wijk is schoner, veiliger en 'technisch' beter op orde;
  - De woningen zijn kwalitatief verbeterd;
  - Een groter vertrouwen van bewoners in de toekomst van de wijk, gemeente en andere (overheids)organisaties;
  - De samenwerking tussen de partijen in de wijk is verbeterd en partners zijn betrouwbaar gebleken;
  - De wijze van communiceren is duidelijker en begrijpelijk.
2. Een duurzaam sociale en leefbare wijk:
  - Bewoners zijn meer betrokken bij hun wijk en er is meer sprake van een inclusieve samenleving;
  - Er is minder sprake van overerving van armoede;
  - het gebruik (en de stapeling) van voorzieningen is lager, de zelfredzaamheid van bewoners is groter;
  - De 'wijk economie' is meer op orde.

3. Een ruimtelijk toekomstbestendige wijk:
  - De uitstraling van de wijk is ruimtelijk gezien verbeterd en iconen komen beter tot hun recht;
  - De entree van de wijk is verbeterd;
  - De beleving en waardering van groen, water en openbare ruimte is toegenomen.
4. Een klimaat-adaptieve en aardgasvrije wijk;
  - De energie-transitie is meer in gang gezet;
  - Woningen hebben gemiddeld energielabel B;
  - De bewustwording van duurzaamheid en klimaatsverandering is verbeterd.
5. Vergroten vertrouwen in de toekomst van de wijk, gemeente en andere (overheids)organisaties
  - De samenwerking met en tussen partijen in de wijk is beter
  - Communicatie is duidelijker

Wat gaan we in 2020 doen?

Om de beschreven doelen te realiseren is een groot aantal projecten en activiteiten voorzien. Hieronder treft u per programmalijn een globale opsomming aan:

1. De basis is op orde
  - We ondersteunen bewonersinitiatieven. In 2020 gaat het onder meer om:
    - o bestuur bewonersinitiatief de Hagedoorn;
    - o inrichting braakliggend terrein Mezenstraat;
    - o bewonersgroep Nieuwstraat: leefbaarheid in de straat bevorderen;
    - o groenbeheer en invulling van braakliggende terreintjes
  - We dragen bij aan het oplossen van handhavingsvraagstukken die in de wijk spelen.
2. Een duurzaam sociale en leefbare wijk
  - We ondersteunen de sociale samenhang in de wijk door bewoners en organisaties pro actief te benaderen en samen te brengen. We bouwen aan vertrouwen tussen bewoners, ondernemers en professionals die namens diverse organisaties in de wijk actief zijn.
  - We stimuleren binding in de wijk waardoor de wijkeconomie een impuls krijgt. Zoals de opzet van een netwerk van ZZP'ers.
3. Ruimtelijk toekomstbestendige wijk
  - fysieke verbeteringen zoals de verbetering van de Schoolstraat;
  - We ondersteunen eigenaren/betrokkenen van iconen in de wijk om deze beter tot hun recht te laten komen. Voorbeelden hiervan zijn de Acacia-school en de Molen "de Hoop";
4. Klimaat-adaptieve en aardgasvrije wijk
  - We helpen op diverse manieren de energietransitie aan te jagen. Zo zijn we betrokken bij de provinciale pilot 'routekaart aardgasvrije wijk'. In 2020 ronden we het wijkuitvoeringsplan af;
5. Vergroten vertrouwen in de toekomst van de wijk
  - We communiceren duidelijk en herkenbaar. We proberen een imagoverandering te bewerkstelligen door mooie voorbeelden van geslaagde projecten zichtbaar te maken via kranten, websites en Facebook. We willen herkenbaarheid uitstralen en als verbinder fungeren. Zo zijn we betrokken bij veel plannen die de verschillende partners en maatschappelijke organisaties in de wijk uitvoeren.

Wat mag het kosten?

In 2020 is het budget van het programma Nieuwstraatkwartier 180.000 euro. Voor 2021 en 2022 is eenzelfde budget beschikbaar.

Programma Nieuwstraatkwartier	2019	2020	2021	2022
Programmabudget	180	180	180	180

Bedragen * 1.000 euro

Naast de gevraagde middelen uit de gemeentelijke begroting doen we een beroep op alternatieve financieringsbronnen, zoals subsidies. In 2019 vroegen we een subsidie bij de provincie voor het Wijk Uitvoering Plan. Ook zijn we bezig met de aanvraag van een Europese subsidie.

Indicatoren

Voor dit veranderprogramma zijn geen programmakaarten gemaakt. Dit heeft o.a. als consequentie dat er nog geen vastgestelde indicatoren zijn. In de loop van het jaar 2020 wordt hierin voorzien.

4.1.7 Programma Omgevingswet

Wat willen we bereiken?

Ambitie

We grijpen de komst van de Omgevingswet aan om met een externe focus te veranderen. Dat betekent dat niet de regels, maar de maatschappelijke opgaven en de initiatiefnemers met hun omgeving centraal staan. Hieruit volgt dat we in beginsel uitnodigend, faciliterend en 'regelgeving luv' zijn. Initiatiefnemers krijgen de ruimte. Samen werken we aan een prettige, veilige en gezonde leefomgeving.

Visie

Het programma Omgevingswet vertaalt de ambitie naar een algemeen doel: de gemeente Almelo is goed voorbereid en klaar om volgens (de bedoeling van) de nieuwe wet- en regelgeving te gaan werken wanneer de Omgevingswet in werking treedt in 2021. Door het proces te beschouwen als een veranderprogramma is het helder dat het over een daadwerkelijke verandering gaat in plaats van sec een juridische opgave. Hierdoor verschilt dit programma van de andere programma's. Het veranderprogramma loopt door tot en met 2024. We willen er als gemeente dus in juridisch planologische zin klaar voor zijn, maar ook in de manier waarop we (samen) werken en ons gedragen als gemeente, alsook onze partners en inwoners.

Strategische en operationele doelstellingen

De ambitie is vertaald naar 6 strategische doelstellingen:

- De inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van de regels van het omgevingsrecht vergroten
- Samenhangende benadering, gebiedsgerichte integrale aanpak
- Grottere bestuurlijke afwegingsruimte, lokaal maatwerk
- Versnellen en verbeteren van de besluitvorming
- De maatschappelijke opgave bepaalt de rol van de gemeente
- Initiatiefnemers en hun omgeving hebben meer zeggenschap over hun omgeving

De strategische doelen zijn vertaald in de volgende operationele doelstellingen:

- De integrale omgevingsvisie wordt uiterlijk in het vierde kwartaal van 2020 vastgesteld
- Voor het ontwikkelen van een integraal omgevingsplan zijn de uitgangspunten bepaald
- Meer regelvrij en meer algemene regels. Meer vergunningsvrij binnen de kaders van de Omgevingswet
- Voorbereiden en inrichten van de informatiesystemen
- Één aanvraag (afgehandeld binnen 8 weken), één ingang voor initiatieven en vergunningaanvragen
- Uitnodigingsplanologie bevorderen

Wat gaan we in 2020 doen?

In het programma werken we langs 3 sporen:

1. Kerninstrumenten: dit betreft de wettelijk verplichte onderdelen, voor de gemeente de omgevingsvisie, het omgevingsplan, de omgevingsvergunning. Hier is aan toegevoegd de herijking van bestaand beleid en naar een ander type regelgeving.
2. Digitalisering/Digitaal stelsel Omgevingswet
3. Andere werkwijze en cultuur/dienstverlening.

De 3 sporen moeten in samenhang worden gezien, tussen de diverse inspanningen per spoor lopen verschillende dwarsverbanden. Het programma is dynamisch en er is sprake van een ontwikkelend en ontwerpend proces. Er is sprake van een veranderproces waarvoor geen blauwdruk is te geven. Verschillende

onderdelen worden in samenspraak met stakeholders verder ingevuld. Er is nadrukkelijk geen sprake van een lineair proces.

Met de volgende projecten en activiteiten per spoor dragen we bij aan de hiervoor genoemde doelstellingen:

Ad. 1 Kerninstrumenten:

Omgevingsvisie: in samenwerking met inwoners en andere stakeholders wordt een strategische integrale visie voor de leefomgeving voor Almelo opgesteld.

- Uitvoeren participatieproces (hoe betrekken we de inwoners/bedrijven en maatschappelijke organisaties)
- Onderzoeken welke thema's of wijken uit de omgevingsvisie afzonderlijk uitgewerkt moeten worden in een Omgevingswet programma

Met als resultaat een door de gemeenteraad vastgestelde omgevingsvisie uiterlijk vierde kwartaal 2020.

Herijking bestaand beleid:

- Inventarisatie bestaand beleid en regelgeving fysieke domein
- Ingrediënten ophalen voor het omgevingsplan
- bepalen welke onderdelen van het huidige beleid kunnen vervallen, welke onderdelen mee gaan naar de omgevingsvisie en welke opgenomen moeten worden in het omgevingsplan.

Met als resultaat herijkt bestaand beleid en regelgeving van het fysieke domein. Dit project loopt door gedurende het gehele programma.

Omgevingsplan: De omgevingsvisie en de programma's worden vertaald in juridische regels voor het omgevingsplan. Er komt één omgevingsplan voor de gehele gemeente. We starten met de volgende activiteiten in 2020:

- Gebiedskeuze voor te starten pilot
- Uitvoeren pilot omgevingsplan
- Start maken met het gemeente dekkend omgevingsplan

Een pilot omgevingsplan wordt uitgevoerd om al doende, lerend een nieuwe werkwijze voor het omgevingsplan te ontwikkelen. De realisatie van het omgevingsplan overstijgt de programmaperiode.

Ad. 2 Digitalisering / Digitaal stelsel Omgevingswet (DSO):

- Roadmap ontwikkelen (gedetailleerde projectplanning)
- In gesprek gaan met softwareleveranciers om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen van software voor aansluiting op het digitaal stelsel Omgevingswet en daar actief invloed op uitoefenen
- Nieuwe software aanschaffen en deze implementeren

Met als resultaat dat nieuwe software geïmplementeerd is en dat we aangesloten zijn op het DSO per 2021.

Ad.3 Dienstverlening, houding en gedrag

Houding en gedrag:

- Bijscholing ambtelijke organisatie op inhoudelijke kennis van wet- en regelgeving Omgevingswet
- Scheppen van leersituaties aan de hand van casussen
- Spelsimulaties/gaming
- Ambtelijk stimuleren van het samen leren door intervisie en experimenten op het gebied van integraal en gebiedsgericht werken
- Ambtelijk bepalen welke kerncompetenties nodig zijn voor het werken in de geest van de Omgevingswet
- Bijeenkomsten organiseren voor de ambtelijke organisatie en bestuurders over de wijze waarop zij invulling kunnen geven aan hun veranderende rol

Dienstverlening:

- Aan de hand van klantreizen bepalen hoe de dienstverlening vorm gegeven kan worden.
- Een start maken met de invoering van de volgende serviceformules: snel-serviceformule, ontwerpformule, ontwikkelformule, toezichtformule.
- Eén plan, één aanvraag, één vergunning: in een pilot samen met ketenpartners toewerken naar één proces voor het verlenen van complexe vergunningen (omgevingstafel).

Dit spoor kent meerdere resultaten, deze resultaten worden niet in één jaar bereikt. In lijn met de organisatieontwikkeling is dit een traject waar meerdere jaren aan gewerkt wordt.

- Bestuur en ambtelijke organisatie zijn in staat integraal te denken en te werken vanuit de maatschappelijke opgave.
- Ambtelijke organisatie en bestuur zijn bijgeschoold.
- Integrale procesbeschrijvingen voor de nieuwe instrumenten.
- Serviceformules zijn operationeel; processen zijn transparant voor alle betrokkenen.
- Er is één toegang gerealiseerd voor initiatieven en aanvragen voor de leefomgeving.
- Vergunningaanvragen worden binnen 8 weken afgehandeld.

Participatie en communicatie:

- Ontwikkelen participatieproces
- Communicatie over de verandering en binnen de verandering

Met als resultaat dat we in beeld hebben gebracht hoe we onder de Omgevingswet met participatie omgaan en er is een communicatiestrategie.

Wat mag het kosten?

Programma Omgevingswet	2019	2020	2021	2022	2023
Programmabudget	696	696	405	116	58

Bedragen * 1.000 euro

Voor 2020 worden de volgende invoeringskosten begroot.

Activiteiten	2020
Programmteam	200
Omgevingsvisie	43
Herijking bestaand beleid en regelgeving	20
Gebiedskeuze en uitvoeren verkenning omgevingsplan	75
Digitalisering / DSO	175
Communicatie	20
Dienstverlening, houding en gedrag	150
Overig	13
Totaal	696

Bedragen * 1.000 euro

Indicatoren

De programma betreft een veranderprogramma waarvoor geen kwantitatieve indicatoren zijn.

4.2 Basisbegroting

4.2.1 Basisbegroting

De verplichte taakvelden en indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording vormen de basisbegroting. Deze opzet is stabiel voor een langere periode om zo de herkenbaarheid en herleidbaarheid in de planning en control documenten te vergroten.

De [verplichte indicatoren](#) zijn ook te vinden op [waarstaatjegemeente.nl](#) (kies bij gemeente 'Almelo' en bij vergelijken met '50.000-100.000' inwoners). Waarstaatjegemeente.nl biedt ook de cijfers van de [burgerpeiling](#) die we ieder jaar houden door middel van het Omnibuspanel. Deze zijn niet verplicht maar belangrijk om te kunnen beoordelen in hoeverre inwoners tevreden zijn over de gemeente, hun omgeving en eigen welzijn.

Bij financieel terugkijken vergelijken we de begroting 2020 met de begroting 2019 na vaststelling van de voorjaarsrapportage. Veel afwijkingen worden verklaard door toegepaste loon- en prijscompensatie en een gewijzigde omvang van kapitaallasten. Deze afwijkingen zullen wij niet nader toelichten, tenzij ze bepalend zijn voor het financiële beeld van het taakveld.

Bij financieel vooruitkijken geven we inzicht in de meerjarenraming per taakveld. Afwijkingen per jaarschijf lichten wij kort toe.

4.2.2 Bestuur en ondersteuning

Het hoofdtaakveld Bestuur en ondersteuning omvat alle taken van raad en college op het terrein van het openbaar bestuur en de ondersteuning en dienstverlening hierbij door de gemeentelijke organisatie. Hiertoe behoren ook de algemene dekkingsmiddelen.

Vastgestelde nota's

[Nota reserves en voorzieningen 2015](#)

[Kaderstelling aanpak sourcing 2012 \(vanaf pagina 23\)](#)

[Kadernota governance 2015](#)

[Programma dienstverlening](#)

Taakvelden

Taakveld
0.1 Bestuur Salarissen, pensioenen en vergoedingen raad, college B&W, rekenkamer en griffie. Bestuurlijke samenwerking zoals Regio en kennispunt Twente, Euregio, VNG. Accountantscontrole.
0.2 Burgerzaken Publieksdienst/KCC, zoals verstrekken paspoorten, rijbewijzen, uittreksels, etc. Organisatie verkiezingen en voltrekken huwelijken.
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden Beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen en gronden die de gemeente (al of niet tijdelijk) in bezit heeft en niet in exploitatie neemt.
0.4 Overhead Loonkosten ondersteunende organisatie en management, ICT kosten, huisvesting, bestuursondersteuning, gereedschappen en voertuigen.
0.5 Treasury Financiering, dividenden en verhuur/pacht gronden.
0.61 OZB woningen Belasting eigendom woningen, heffing en waardering onroerende zaken. Bijdrage Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente (GBT).
0.62 OZB niet-woningen Belasting eigendom en gebruik bedrijven, heffing en waardering onroerende zaken.
0.63 Parkeerbelasting Opbrengsten parkeergarage, straat parkeren, parkeervergunningen, abonnementen, etc.
0.64 Belastingen overig Reclameopbrengsten, precariorechten en hondenbelasting.
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds Algemene uitkering gemeentefonds, rijksbijdrage via algemene uitkering voor decentralisaties (Jeugdzorg, Wmo en Participatie-wet), integratie-uitkering Wmo-oud en eventuele doeluitkeringen (bijvoorbeeld onderwijsachterstanden, cultuureducatie, huishoudelijke hulp toeslag).
0.8 Overige baten en lasten Nog functioneel toe te rekenen stelposten en taakstellende bezuinigingen, onvoorzien.
0.90 Vennootschapsbelasting (VpB) Het te betalen bedrag voor vennootschapsbelasting.
0.10 Mutaties reserves Storting en onttrekkingen aan algemene - en bestemmingsreserves.
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten Overschot of tekort ten opzichte van de begroting.

Indicatoren

Indicator	2020
Formatie	9,2
Fte per 1.000 inwoners	
Bezetting	9,0
Fte per 1.000 inwoners	
Apparaatskosten	750
Kosten per inwoner	
Externe inhuur	4,8%
Kosten als percentage van totale loonsom plus totale kosten inhuur externen	
Overhead	7,8%
Percentage van totale lasten	

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten		Baten		Lasten		Baten		Saldo
	Werkelijk		Werkelijk		Begroting		Begroting		
	2018	2018	2019	2019	2020	2020	2020		
0 Bestuur en ondersteuning	44.482	-206.270	38.153	-200.809	35.520	-204.615	-169.095		
0.1 Bestuur	4.219	-333	4.142	0	3.952	0	3.952		
0.2 Burgerzaken	2.212	-1.500	2.046	-928	1.979	-750	1.230		
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	8.513	-11.916	5.436	-6.102	4.246	-5.374	-1.128		
0.4 Overhead	26.309	-2.621	21.050	-1.354	23.062	-1.269	21.793		
0.5 Treasury	764	-3.493	816	-3.892	-267	-2.655	-2.922		
0.61 OZB woningen	570	-9.506	694	-9.827	629	-10.214	-9.585		
0.62 OZB niet-woningen	179	-11.352	76	-11.567	79	-12.412	-12.333		
0.63 Parkeerbelasting	65	-1.917	10	-1.944	42	-2.244	-2.201		
0.64 Belastingen overig	755	-660	1.038	-427	453	-175	278		
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-162.436	0	-164.262	0	-168.529	-168.529		
0.8 Overige baten en lasten	675	-535	2.746	-507	1.243	-993	250		
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	220	0	100	0	100	0	100		

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

0.1 Bestuur

Er is een lagere bijdrage aan verbonden partijen verantwoord op dit taakveld (87.000 euro). Voorts loopt in 2019 de vaststellingsovereenkomst met de accountant af. In deze vaststellingsovereenkomst waren afspraken gemaakt over de extra kosten van de accountantscontrole gedurende de looptijd van het contract. Deze kosten bedroegen 22.500 per jaar en zijn vanaf 2020 niet meer opgenomen. Het restant heeft betrekking op salarissen en sociale lasten, welke vooral afnemen als gevolg van het aflopen van pensioenverplichtingen van voormalige wethouders.

0.2 Burgerzaken

Jaarlijks wordt een vergoeding (bate) ontvangen vanuit het Rijk voor werkzaamheden ten behoeve van de Registratie van Niet Ingezetenen (RNI). Voor de uitvoering van deze werkzaamheden worden lasten geraamd ter hoogte van de geraamde vergoeding. Dit is derhalve budgetneutraal. Aangezien de Rijksbijdrage bij het opmaken van de begroting nog niet bekend is, wordt dit jaarlijks bij de voorjaarsrapportage verwerkt. Ten opzicht van 2019 verklaart dit zowel aan de baten- als aan de lastenkant een verschil van 141.000 euro, zijnde de bijdrage in 2019. Er zijn verder hogere lasten op dit taakveld als gevolg van een correctie van de Rijkstarieven voor de verstrekking van reisdocumenten en rijbewijzen.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

In 2019 is een aantal incidentele vastgoedverkopen met een totale opbrengst van 648.000 euro begroot. In 2020 is vanuit het voorzichtigheidsprincipe geen verkoop van vastgoed begroot, waardoor er op dit taakveld lagere baten zijn. De lasten op dit taakveld zijn circa 1,5 miljoen euro lager als gevolg van nota kapitaalgoederen. Het restant wordt voornamelijk verklaard door de indexatie van baten (huurinkomsten) en lasten.

0.4 Overhead

De hogere lasten op dit taakveld worden met name verklaard door de bijstelling van de salarissen en sociale lasten op basis van de verwachte loonontwikkeling en de recent afgesloten CAO voor gemeenteambtenaren. Verder is de interne kostentoe rekening aangepast als gevolg van de organisatieontwikkeling en de invulling van diverse personele taakstellingen en zijn de stelposten voor kapitaallasten ten opzichte van 2019 weer op niveau gebracht. Het college heeft besloten om de Beleidsadviescommissie maatschappelijke aangelegenheden (Bacma) op te heffen. Dit leidt met ingang van 2020 tot 15.000 euro lagere lasten op dit taakveld.

0.5 Treasury

De leningenportefeuille van opgenomen en uitgezette gelden is voor deze begroting geactualiseerd. Het college voorziet dat herfinanciering van leningen tegen een lagere rente kan plaatsvinden. Als gevolg hiervan ontstaat er de komende jaren een voordeel op treasury. Ten opzicht van 2019 zijn de rentelasten circa 1,2 miljoen euro lager. Verder worden de rentelasten in de meerjarenraming standaard voor een volledig jaar begroot. De rentelasten van leningen die gedurende het begrotingsjaar reeds aflopen vallen in 2020 incidenteel vrij (725.000 euro). De omslagrente waarmee de externe rentebaten en rentelasten wordt verdeeld over de taakvelden is bijgesteld naar 1,0%. Aan de baten kant wordt het verschil verklaard doordat in de bijgestelde begroting 2019 een hoger dividend van de BNG en Twence is opgenomen, dan waarmee in 2020 rekening wordt gehouden (560.000 euro) en door de (budget neutrale) door-belasting van de rentekosten van de aan Stichting Stadion Heracles, woningbouwcorporaties en IGM door verstrekte geldleningen.

0.61 OZB woningen en 0.62 OZB niet woningen

Het beleid is dat de OZB-tarieven worden aangepast met de inflatie, gecorrigeerd voor de waardeinstijging of -daling van het onroerend goed. Voor het jaar 2020 wordt uitgegaan van een opbrengstindexering van 2,6%. Daarnaast is de prognose voor de OZB-inkomsten voor zowel woningen als niet-woningen met 0,5 miljoen euro naar boven bijgesteld. Er worden meer inkomsten gegenereerd als gevolg van areaaluitbreiding enerzijds en positieve marktontwikkelingen die de WOZ-waarden doen stijgen anderzijds.

0.63 Parkeerbelasting

In de begroting 2019 is de gemeentelijke bijdrage aan de pilot 2 uur gratis parkeren verwerkt middels een verlaging van de parkeeropbrengsten. Nu deze pilot geen doorgang vindt zijn de baten met ingang van 2020 weer met 300.000 verhoogd.

0.64 Belastingen overig

De lagere baten hangen samen met de afschaffing van de hondenbelasting. Deze belasting is in 2019 gehalveerd en is met ingang van 2020 volledig afgeschaft. Aan de lastenkant hangt de daling voornamelijk samen met andere administratieve verwerking van de bijdrage aan het GBT. De perceptiekosten voor de riool- en afvalstoffenheffing worden met ingang van 2020 rechtstreeks op de taakvelden riolering en afval worden verantwoord. Wij houden rekening met een verhoging van onze bijdrage aan het GBT van 75.000 euro als gevolg van een stijging van de kosten in verband met een stijging van het aantal bezwaarschriften dat wordt ingediend door 'no-cure no-pay' bureaus.

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De algemene uitkering en overige uitkeringen uit het gemeentefonds zijn aangepast conform de mei-circulaire 2019. Daarnaast is 300.000 euro SPUK Sport geraamd.

0.8 Overige baten en lasten

De financiële effecten van de besparingsopgave op subsidies zijn met ingang van 2020 als stelpost op dit taakveld verantwoord. In 2020 zijn de lasten hierdoor 500.000 lager dan in 2019. Het verschil aan de lastenkant wordt verder voornamelijk verklaard door reserveringen conform de mei-circulaire 2019 en stelposten voor loon- en prijscompensatie. Ook de jaarschijf 2020 van de algemene behoedzaamheidstelpost, de stelpost nieuw beleid en de stelpost areaaluitbreiding in de begroting 2020 als structureel dekkingsmiddel ingezet (800.000 euro). Verder wordt een deel van de apparaatskosten jaarlijks doorberekend aan investeringsprojecten, grondexploitaties en werken voor derden. Op basis van de geactualiseerde kostenverdeling en ureninschatting gaan wij er vanuit dat er vanaf 2020 een bedrag van 4,4 miljoen kan worden doorberekend. Het verschil met de begroting 2019 bedraagt 680.000 euro. Aan de baten kant wordt het verschil veroorzaakt door de (budget neutrale) doorbelasting van de rentekosten van de aan Stichting Stadion Heracles en aan woningbouwcorporaties door-verstreckte geldleningen. Hier staan op taakveld 0.5. lagere baten tegenover.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2020	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
0 Bestuur en ondersteuning	35.520	-204.615	-169.095	40.402	-206.678	43.088	-207.324	46.591	-211.625
0.1 Bestuur	3.952	0	3.952	3.952	0	3.952	0	3.952	0
0.2 Burgerzaken	1.979	-750	1.230	1.979	-750	1.979	-750	1.979	-750
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	4.246	-5.374	-1.128	4.373	-5.374	4.408	-5.127	4.536	-5.127
0.4 Overhead	23.062	-1.269	21.793	23.464	-1.269	22.803	-1.269	22.551	-1.269
0.5 Treasury	-267	-2.655	-2.922	-183	-2.116	-314	-2.112	-449	-2.108
0.61 OZB woningen	629	-10.214	-9.585	648	-10.528	668	-10.739	688	-10.943
0.62 OZB niet-woningen	79	-12.412	-12.333	81	-12.780	84	-13.034	86	-13.280
0.63 Parkeerbelasting	42	-2.244	-2.201	43	-2.244	43	-2.244	44	-2.244
0.64 Belastingen overig	453	-175	278	458	-175	463	-175	469	-175
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-168.529	-168.529	0	-170.470	0	-171.088	0	-174.954
0.8 Overige baten en lasten	1.243	-993	250	5.485	-972	8.900	-786	12.634	-775
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	100	0	100	100	0	100	0	100	0

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

De oplopende lasten in de meerjarenraming worden verklaard door de stelpost kapitaallasten voor investeringen in vastgoed.

0.4 Overhead

Het contract met de verhuurder van het Twentheplein eindigt in 2021, waardoor de lasten 578.000 euro lager zijn vanaf 2022. Voor het programma Nieuwstraatkwartier is tot en met 2022 een bedrag van 180.000 euro op de begroting opgenomen. Voorts is er sprake van oplopende lasten in de meerjarenraming die worden verklaard door de stelpost kapitaallasten voor investeringen in informatisering en automatisering.

0.5 Treasury

De leningenportefeuille van opgenomen en uitgezette gelden is voor deze begroting en meerjarenraming geactualiseerd.

0.61 OZB woningen en 0.62 OZB niet woningen

Voor alle jaarschijven worden de OZB-opbrengsten geïndexeerd en wordt rekening gehouden met areaaluitbreiding.

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De algemene uitkering is, en de overige uitkeringen uit het gemeentefonds zijn ook in de meerjarenraming aangepast conform de mei-circulaire 2019 van het Gemeentefonds.

0.8 Overige baten en lasten

Het verschil bij de lasten wordt hoofdzakelijk verklaard door reserveringen conform de mei-circulaire 2019, de stelposten voor loon- en prijscompensatie en de stelposten areaaluitbreiding en nieuw beleid. In de begroting en meerjarenraming is een taakstelling op subsidies opgenomen die oploopt van 500.000 euro in 2020 tot 2 miljoen euro vanaf 2022.

4.2.3 Veiligheid

Het hoofdtaakveld Veiligheid omvat het integrale veiligheidsbeleid waarin de gemeente een regierol vervult ten opzichte van politie, justitie, ketenpartners en burgers. Dit betreft zowel de sociale veiligheid als de fysieke veiligheid.

Vastgestelde nota's

[Extern veiligheidsbeleid 2014-2018](#)

[Integraal veiligheidsbeleid 2017-2020](#)

[Visie vergunningverlening, toezicht en handhaving 2012 \(vanaf pagina 368\)](#)

Taakvelden

Taakveld
1.1 Crisisbeheersing en brandweer Rampenplan, rampenbestrijding, regionale brandweer en preventie.
1.2 Openbare orde en veiligheid Formuleren integraal veiligheidsbeleid, toezicht en handhaving openbare orde door stadstoezicht, dierenbescherming en dierenwelzijn (o.a. opvang en vervoer zwerfdieren), APV, bestuursdwang en preventieve maatregelen (bijvoorbeeld inbraakpreventie).

Indicatoren

Indicator		2015	2016	2017	2018
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners leeftijd 12-17 jaar	Almelo	164,0	148,4	130,0	105,0
	Grootteklasse	138,7	138,8	135,0	119,0
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	Almelo	2,5	2,0	2,6	2,8
	Grootteklasse	2,3	2,2	2,1	2,0
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Almelo	5,8	6,8	6,3	7,2
	Grootteklasse	5,6	5,4	5,0	4,7
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Almelo	2,3	3,6	2,6	1,7
	Grootteklasse	3,9	3,4	3,1	2,5
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Almelo	7,1	7,1	6,6	5,9
	Grootteklasse	6,7	6,1	5,2	5,6

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk		Begroting		Begroting		
	2018	2018	2019	2019	2020	2020	
1 Veiligheid	6.331	-38	6.681	-44	7.079	-45	7.034
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.780	-6	5.062	0	5.311	0	5.311
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.552	-32	1.619	-44	1.768	-45	1.723

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen:

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

De bijdrage aan de Veiligheidsregio Twente (VRT) is in 2020 ongeveer 250.000 euro hoger dan in 2019. Deze verhoging bestaat enerzijds uit de reguliere loon- en prijsbijstellingen en anderzijds uit een extra verhoging

door een aantal ontwikkelingen bij de VRT met negatieve financiële gevolgen. De extra verhoging wordt in de periode 2019 t/m 2022 in 4 gelijke stappen van 34.000 euro in de begroting en meerjarenraming opgenomen. Daarnaast is in regionaal verband besloten tot een verhoging van de bijdrage aan Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland en het Regionale Informatie en Expertise Centra Oost-Nederland (RIEC). Het betreft een tijdelijke verhoging voor de periode 2019-2023. De verhoogde bijdrage in 2019 wordt verwerkt via de najaarsrapportage.

1.2 Openbare orde en veiligheid

In deze begroting is 60.000 euro incidenteel en 10.000 euro structureel beschikbaar gereserveerd voor uitbreiding van het cameratoezicht bij Heracles (een extra camera tussen IISPA en Woonboulevard), het herplaatsen en technisch aanpassen van camera's na voltooiing van de binnenstad en de migratie van het cameratoezicht val voormalig Stadtoezicht naar de regionale meldkamer.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2020	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
1 Veiligheid	7.079	-45	7.034	7.093	-45	7.127	-45	7.127	-45
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.311	0	5.311	5.345	0	5.379	0	5.379	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.768	-45	1.723	1.748	-45	1.748	-45	1.748	-45

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen:

1.3 Crisisbeheersing en brandweer

De stijging van de lasten in de komende jaren is het gevolg van de extra verhoging van de bijdrage aan de VRT in de periode 2019-2022.

1.4 Openbare orde en veiligheid

In de meerjarenraming is vanaf 2021 een bijdrage van 15.000 euro aan het meldpunt loverboyproblematiek en mensenhandel opgenomen. Voor uitbreiding van het cameratoezicht is in 2020 een bedrag van 45.000 euro beschikbaar en is in de meerjarenraming 10.000 euro per jaar opgenomen.

4.2.4 Verkeer en vervoer

Het hoofdtaakveld Verkeer en vervoer omvat het gemeentelijk verkeer- en vervoersbeleid, het parkeerbeleid en de zorg voor het beheer en de aanleg van wegen en waterwegen.

Vastgestelde nota's

[Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan 2007-2015](#)

[Parkeerbeleidsplan 2013-2018 \(vanaf pagina 2\)](#)

[Aanpassing 2013 \(aanpassen venstertijden parkeren en afzien één uur gratis parkeren 2013\)](#)

[Aanpassing 2014 \(parkeerontheffing blauwe zone en bezoekersregeling\)](#)

[Aanpassing 2016 \(aanpassing tijden blauwe zone, apart horecagebied, parkeren in parkeergarage\)](#)

[Nota gladheidsbestrijding 2011](#)

[Nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2019-2022](#)

Taakvelden

Taakveld
2.1 Verkeer en vervoer Verkeersbeleid, gladheidsbestrijding, beheer en onderhoud wegen.
2.2 Parkeren Uitvoering parkeerbeleid door Stadstoezicht.
2.3 Recreatieve havens Beheer en onderhoud jachthaven en ontvangen pachtgelden.
2.4 Economische havens en waterwegen Beheer bedrijfshaven en brugbediening.
2.5 Openbaar vervoer Vervoersbeleid maken in regionaal verband.

Indicatoren

De Regeling beleidsindicatoren gemeenten is recentelijk aangepast. De indicatoren die voorheen onder dit taakveld werden opgenomen zijn daarbij komen te vervallen. De benodigde gegevens worden niet langer aan gemeenten verstrekt. Het gaat om de indicatoren 'ziekenhuisopname na verkeersongeval met motorvoertuig' en 'overige vervoersongevallen met een gewonde fietser'.

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2018	2018	2019	2019	2020	2020	2020
2 Verkeer en vervoer	11.234	-1.069	11.838	-705	12.494	-780	11.715
2.1 Verkeer en vervoer	8.134	-885	8.088	-550	9.603	-525	9.078
2.2 Parkeren	2.820	0	3.557	0	2.690	-46	2.644
2.3 Recreatieve havens	67	-11	53	-15	81	-15	66
2.4 Economische havens en waterwegen	177	-173	141	-140	121	-194	-73
2.5 Openbaar vervoer	36	0	0	0	0	0	0

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

2.1 Verkeer en vervoer

In deze basisbegroting wordt een vergelijking gemaakt tussen de voorliggende begroting 2020 en de begroting 2019 na vaststelling van de voorjaarsrapportage. In de voorjaarsrapportage 2019 was de Nota Kapitaalgoederen (NKG) nog niet verwerkt. Dit verklaart grotendeels het verschil aan de lastenkant. Voor het overige wordt het verschil met name verklaard door het weer op niveau brengen van de stelposten voor kapitaallasten. In 2019 zijn deze stelposten gedeeltelijk ingezet maar voor 2020 hebben deze stelpost weer de volle omvang.

2.2 Parkeren

De lagere lasten worden voor 300.000 euro veroorzaakt door de vrijval van de bijdrage van voormalig Stadstoezicht BV aan de pilot 2 uur gratis parkeren. Het verschil wordt verder bijna volledig verklaard door toerekening van apparaatskosten aan de taakvelden.

2.4 Economische havens en waterwegen

Op basis van de realisatie in 2017 en 2018 kan de verwachte opbrengst uit havengelden met 50.000 euro naar boven worden bijgesteld.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2020	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
2 Verkeer en vervoer	12.494	-780	11.715	12.988	-780	13.768	-780	14.586	-780
2.1 Verkeer en vervoer	9.603	-525	9.078	10.097	-525	10.728	-525	11.547	-525
2.2 Parkeren	2.690	-46	2.644	2.690	-46	2.689	-46	2.689	-46
2.3 Recreatieve havens	81	-15	66	81	-15	81	-15	81	-15
2.4 Economische havens en waterwegen	121	-194	-73	121	-194	269	-194	269	-194
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

2.1 Verkeer en vervoer

De oplopende lasten in de meerjarenraming worden grotendeels verklaard door de oploop van de stelposten voor kapitaallasten van investeringen in verharding, kunstwerken, openbare verlichting en vri's. De kosten voor het onderhoud van de openbare ruimte op het XL-Businesspark lopen op van circa 250.000 in 2020 naar 350.000 euro in 2023. Hiervan wordt 60% verantwoord op taakveld 2.1 verkeer en vervoer en 40% op taakveld 5.7 openbaar groen.

2.4 Economische havens en waterwegen

Wij hebben ingestemd met een subsidieovereenkomst voor de verkrijging van 1,2 miljoen euro subsidie voor het project Verruiming Twente kanalen van in totaal 3,9 miljoen euro. (BW-6347) Deze middelen kunnen worden ingezet voor het realiseren van een speerpunt uit de Binnenhavenvisie Twente kanalen, namelijk de binnenhavens geschikt maken voor klasse Va-schepen. Het merendeel van de investeringen gepland in het jaar 2021, waardoor de kapitaallasten vanaf 2022 worden opgenomen in de meerjarenraming.

4.2.5 Economie

Het hoofdtakveld Economie omvat alle activiteiten die bijdragen aan het economische ontwikkeling van Almelo en heeft o.a. betrekking op bedrijfsterreinen, bedrijfsvestigingen en ambulante handel.

Vastgestelde nota's

[Verordening starterslening 2013](#)

[Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente 2013](#)

[Detailhandelsstructuurvisie 2013-2018](#)

[Kantorenvisie Netwerkstad Twente 2012 \(vanaf pagina 71\)](#)

[Herijking visie bedrijventerrein Netwerkstad Twente 2013](#)

[Binnenhavenvisie 2017-2030](#)

Taakvelden

Taakveld
3.1 Economische ontwikkeling Algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid.
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur Exploitatie van bedrijventerreinen.
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen Voorlichting, advies en dienstverlening aan lokale bedrijven, startersondersteuning, bijdrage aan regio Twente voor samenwerking op gebied van arbeidsmarktontwikkeling.
3.4 Economische promotie Ondernemersfonds centrummanagement, evenementen stichting Almelo promotie, recreatieve voorzieningen Regio Twente en opbrengsten toeristenbelasting.

Indicatoren

Indicator		2015	2016	2017	2018
Functiemenging van bedrijven en wonen	Almelo	54,6	54,9	55,1	55,9
Deze index weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	Grootteklasse	50,4	51,5	51,4	51,8
Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	Almelo	94,4	98,1	117,6	120,2
	Grootteklasse	109,5	121,7	127,0	133,7

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk		Begroting		Begroting		
	2018	2018	2019	2019	2020	2020	
3 Economie	4.536	-4.006	4.837	-3.741	10.565	-8.763	1.802
3.1 Economische ontwikkeling	444	-44	613	0	994	0	994
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.084	-3.174	2.858	-3.007	7.920	-7.736	184
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	859	-371	468	-347	739	-590	149
3.4 Economische promotie	1.148	-417	899	-387	912	-437	475

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

3.1 Economische ontwikkeling

Het verschil aan de lastenkant hangt vrijwel volledig samen met de toerekening van apparaatskosten aan de taakvelden. Deze is gewijzigd als gevolg van de organisatieontwikkeling en de invulling van diverse personele taakstellingen.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De begroting van de grondexploitatie is gebaseerd op uitgangspunten zoals gehanteerd bij de jaarverantwoording 2018. De exploitatie grondbank is geactualiseerd, waarbij 100 procent kostendekkendheid het uitgangspunt blijft.

3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Als gevolg van onze bijdrage aan de Regiodeals en het Twents fonds voor vakmanschap is er ten opzichte van 2019 sprake van ongeveer 370.000 hogere lasten op dit taakveld. De bijdrage voor het jaar 2019 wordt verwerkt via de najaarsrapportage. Het verschil aan de baten kant met ingang van 2020 wordt veroorzaakt door de administratieve doorbelasting van de rentekosten van de aan IGM door-verstreekte geldleningen. Hier staan op taakveld 0.5. Treasury lagere baten tegenover.

3.4 Economische promotie

De raming van de opbrengsten de toeristenbelasting is op basis de realisatie in eerdere jaren met 50.000 euro opgehoogd.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting			Raming		Raming		Raming	
	2020	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
3 Economie	10.565	-8.763	1.802	10.466	-8.281	10.160	-7.909	9.789	-7.947
3.1 Economische ontwikkeling	994	0	994	994	0	994	0	994	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.920	-7.736	184	7.835	-7.338	7.543	-6.975	7.554	-7.023
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	739	-590	149	725	-506	711	-496	328	-486
3.4 Economische promotie	912	-437	475	912	-437	912	-437	912	-437

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De afloop van zowel de baten als de lasten in de meerjarenraming wordt vrijwel geheel verklaard door de begroting 2020 van het RBT/XL-Businesspark. Op basis van de hierin opgenomen geactualiseerde uitgifteprognose laat de bijdrage aan het fonds bovenwijkse voorzieningen die de gemeente van het RBT ontvangt een afloop zien van ongeveer 970.000 euro in 2020 naar 250.000 euro in 2023. Aan de lastenkant neemt het aandeel van Almelo hierin (23%) in dezelfde periode ook af van ongeveer 220.000 euro in 2020 naar 60.000 euro in 2023. Verder geldt dat de afgesproken bijdrage van de gemeente Almelo aan het investeringsbudget van het XL-Businesspark nog loopt tot en met 2021. Vanaf 2022 valt een bedrag van ongeveer 200.000 euro vrij.

3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Tot en met 2022 is er een bedrag van 300.000 euro gereserveerd ter cofinanciering van de Regiodeals en is er 68.000 beschikbaar voor het Twents Fonds voor Vakmanschap. In 2023 vallen deze bedragen vrij.

4.2.6 Onderwijs

Het hoofdtaakveld Onderwijs omvat het lokaal onderwijsbeleid waarbinnen aandacht wordt besteed aan de zorg voor onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, leerplicht, schoolbegeleiding, logopedie en volwasseneneducatie.

Vastgestelde nota's

[Beleidsplan samen mee\(r\) doen 2014](#)

[Visie integrale kind centra 2013](#)

[Sociale agenda 2020](#)

Taakvelden

Taakveld
4.1 Openbaar basisonderwijs Materiële instandhouding en gebruiksvergoeding sporthallen.
4.2 Onderwijshuisvesting Nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding schoolgebouwen. Kapitaallasten bestaande schoolgebouwen.
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken Onderwijsbeleid, uitvoering projecten onderwijsachterstanden, leerlingenvervoer, peuterspeelzalen en regionaal meldpunt en coördinatie voor voortijdig schoolverlaters.

Indicatoren

Indicator		2015	2016	2017	2018
Absoluut school verzuim	Almelo	0,34	0,34	0,17	-
Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 leerlingen	Grootteklasse	2,06	1,87	1,71	-
Relatief verzuim	Almelo	42,7	34,3	49,7	52,45
Het aantal leerlingen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is per 1.000 leerlingen	Grootteklasse	32,0	28,6	28,3	23,37
Voortijdig schoolverlaters VO en MBO	Almelo	-	1,5%	-	1,9%
Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat	Grootteklasse	-	1,7%	-	1,9%

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten		Baten		Lasten		Baten		Saldo
	Werkelijk		Begroting		Werkelijk		Begroting		
	2018	2018	2019	2019	2020	2020	2020		
4 Onderwijs	9.689	-3.467	10.540	-3.836	7.770	-559	7.211		
4.1 Openbaar basisonderwijs	460	0	486	0	472	0	472		
4.2 Onderwijshuisvesting	4.013	0	3.984	0	4.363	0	4.363		
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	5.217	-3.467	6.070	-3.836	2.936	-559	2.376		

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

4.2 Onderwijshuisvesting

Het verschil aan de lastenkant hangt grotendeels samen met het weer op niveau brengen van de stelpost kapitaallasten. In 2019 is de stelpost gedeeltelijk ingezet maar voor 2020 heeft deze stelpost weer de volle omvang.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Het (nieuwe) Twentse vervoersmodel leidt tot een toename van vervoersbewegingen bij leerlingenvervoer en vervoer naar dagbesteding. In 2020 houden we rekening met een extra kostenpost van 120.000 euro op leerlingenvervoer. Meerjarig zijn de effecten op dit moment nog niet duidelijk. Op dit moment worden namelijk maatregelen overwogen die betrekking hebben het aanpassen van beleid en aanpassingen van de verordeningen, inclusief nieuwe contractering van vervoeraanbieder ingaande medio 2020. Het Twentse vervoersmodel wordt daarbij ter discussie gesteld. Het verschil aan zowel de baten- als de lastenkant wordt verder voornamelijk veroorzaakt door de OAB-uitkering voor het bestrijden en voorkomen van onderwijsachterstanden. De gemeente heeft deze Rijksuitkering in 2019 ontvangen (bate) en de middelen zijn gestort in de reserve overlopende werken (last). Vanuit deze reserve worden meerjarige incidentele projecten gevormd.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2020	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
4 Onderwijs	7.770	-559	7.211	7.761	-559	7.890	-559	8.038	-559
4.1 Openbaar basisonderwijs	472	0	472	472	0	472	0	472	0
4.2 Onderwijshuisvesting	4.363	0	4.363	4.474	0	4.603	0	4.751	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.936	-559	2.376	2.816	-559	2.816	-559	2.816	-559

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

4.2 Onderwijshuisvesting

De oplopende lasten in de meerjarenraming worden hoofdzakelijk verklaard door de stelpost kapitaallasten voor investeringen in onderwijshuisvesting

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Het nieuwe Twentse vervoersmodel leidt tot een toename van vervoersbewegingen bij leerlingenvervoer en vervoer naar dagbesteding. In 2020 houden we incidenteel rekening met een extra kostenpost van 120.000 euro op leerlingenvervoer. Meerjarig zijn de effecten op dit moment nog niet duidelijk. Op dit moment worden namelijk maatregelen overwogen die betrekking hebben het aanpassen van beleid en aanpassingen van de verordeningen, inclusief nieuwe contractering van vervoeraanbieder ingaande medio 2020. Het Twentse vervoersmodel wordt daarbij ter discussie gesteld.

4.2.7 Sport, cultuur en recreatie

Het hoofdtaakveld Sport, cultuur en recreatie omvat het sportbeleid en de sportaccommodaties, cultuurfaciliteiten en musea, cultureel erfgoed, media en openbaar groen en open luchtrecreatie.

Vastgestelde nota's

[Stadsvisie cultuur 2016](#)

[Subsidieverordening amateurkunst](#)

[Beleidskader sportaccommodaties](#)

[Integraal beheer openbare ruimte 2014 \(IBOR\)](#)

[Integraal verzorgend onderhoudsplan 2014](#)

[Speelruimtebeleid 2008-2018](#)

[Bomenbeleidsplan 2008](#)

Taakvelden

Taakveld
5.1 Sportbeleid en activering Stimuleren van topsport en breedtesport, gericht op de sportactiviteiten.
5.2 Sportaccommodaties Beheer, exploitatie en onderhoud sportaccommodaties voor sportbeoefening.
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie Faciliteiten (bijvoorbeeld gebouwen en inventaris) om cultuur bij het publiek te brengen. Amateurkunst-beoefening en cultuureducatie.
5.4 Musea Subsidies aan musea.
5.5 Cultureel erfgoed Historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten en overige objecten met historische waarde in de publieke ruimte.
5.6 Media Bibliotheken, lokale omroep.
5.7 Openbaar groen en (open lucht) recreatie Beheer en onderhoud parken, plantsoenen en overig openbaar groen. Aanleg en onderhoud van kleine watergangen, speelvoorzieningen en overige recreatieve voorzieningen.

Indicatoren

Indicator		2015	2016	2017	2018
Percentage niet-sporters	Almelo	-	52,9%	-	-
Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder	Grootteklasse	-	50,5%	-	-

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	
	2018	2018	2019	2019	2020	2020	
5 Sport, cultuur en recreatie	16.740	-612	17.857	-238	16.430	-210	16.220
5.1 Sportbeleid en activering	3.638	0	3.586	0	3.663	0	3.663
5.2 Sportaccommodaties	1.308	-390	1.427	-238	1.147	-210	937
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.269	-47	3.218	0	2.943	0	2.943
5.4 Musea	105	0	108	0	85	0	85
5.5 Cultureel erfgoed	23	0	139	0	36	0	36
5.6 Media	2.113	0	2.168	0	2.166	0	2.166
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.284	-175	7.211	0	6.391	0	6.391

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

5.1 Sportbeleid en activering

Met ingang van 1 januari 2019 is de btw-vrijstelling voor sport verruimd. De budgetten in de begroting dienen inclusief btw geraamd te worden. Dit leidt tot hogere lasten op dit taakveld (300.000 euro) die gecompenseerd worden door een hogere specifieke uitkering op hoofdtakveld 0. Er zijn lagere lasten als gevolg van het beëindigen van de huur van tennishal Schelfhorst (93.000 euro). Het restant wordt grotendeels verklaard door een lagere interne kostentoerekening.

5.2 Sportaccommodaties

De lagere lasten worden grotendeels verklaard door kapitaallasten en een lagere interne kostentoerekening.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Het verschil aan de lastenkant hangt vrijwel volledig samen met de toerekening van apparaatskosten aan de taakvelden. Deze is gewijzigd als gevolg van de organisatieontwikkeling en de invulling van diverse personele taakstellingen.

5.5 Cultureel erfgoed

De lasten op dit taakveld zijn in 2020 lager dan in 2019, voornamelijk omdat er in 2019, naast een structureel budget van 35.000 euro per jaar, ook een incidenteel budget van 80.000 euro beschikbaar is gesteld voor de uitvoering van de erfgoednota 'zichtbaar verleden'.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

De lagere lasten ten opzichte van 2019 worden grotendeels verklaard door de verwerking van de Nota Kapitaalgoederen (368.000 euro), interne kostentoerekening (435.000 euro) en de lasten van meerjarige incidentele projecten (155.000 euro) die in 2020 vrijvallen. De stelposten kapitaallasten zijn in 2020 weer op niveau gebracht. In 2020 en 2021 is 80.000 euro beschikbaar voor de bestrijding van de eikenprocessierups.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2020	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
5 Sport, cultuur en recreatie	16.430	-210	16.220	16.607	-210	16.567	-210	16.714	-210
5.1 Sportbeleid en activering	3.663	0	3.663	3.663	0	3.663	0	3.663	0
5.2 Sportaccommodaties	1.147	-210	937	1.125	-210	1.075	-210	1.093	-210
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.943	0	2.943	3.062	0	3.062	0	3.061	0
5.4 Musea	85	0	85	85	0	85	0	85	0
5.5 Cultureel erfgoed	36	0	36	36	0	36	0	36	0
5.6 Media	2.166	0	2.166	2.166	0	2.166	0	2.165	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.391	0	6.391	6.471	0	6.482	0	6.610	0

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

De oplopende lasten in de meerjarenraming worden grotendeels verklaard door de stelposten voor kapitaallasten ten behoeve van investeringen in groenvoorzieningen, tractiemiddelen en gereedschappen. In 2020 en 2021 is 80.000 euro beschikbaar voor de bestrijding van de eikenprocessierups.

4.2.8 Sociaal domein

Het hoofdtaakveld Sociaal domein omvat alle gemeentelijke taken die genoemd worden in de Participatie-wet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Jeugdwet en het beleid en beheer van wijkaccommodaties en het sociaal cultureel werk.

Vastgestelde nota's

[Beleidsplan samen mee\(r\) doen 2014](#)

[Visie integrale kind centra 2013](#)

[Sociale agenda 2020](#)

[Visienota Jeugdhulp 2012](#)

[Uitvoeringsprogramma Participatie-wet](#)

[Algemene subsidieverordening 2013](#)

[Visie en keuzenota maatschappelijke ondersteuning Twente 2012 \(vanaf pagina 182\)](#)

[Beleidskaders huishoudelijke ondersteuning](#)

Taakvelden

Taakveld
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie Activeren en ondersteunen van initiatieven van (groepen van) burgers en algemene voorzieningen gericht op participatie (waarvoor geen individuele beschikking nodig is), bijvoorbeeld de wijkaccommodaties, subsidies voor ouderen- en jeugdbeleid, sociaal cultureel werk, vrijwilligersbeleid, Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en wijkregisseurs.
6.2 Wijkteams Regisseurs in de uniforme toegang en toeleiding tot de zorg. Onderzoeken klanttevredenheid, adviesraad Wmo.
6.3 Inkomensregelingen Verstrekken bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies en minimabeleid uitvoeren.
6.4 Begeleide participatie Vormen van dagbesteding en begeleiding (de nieuwe Wmo-taken), beschut en begeleid werken door Soweco en de aflopende sociale werkvoorziening ook uitgevoerd door Soweco.
6.5 Arbeidsparticipatie Instrumenten gericht op toeleiding naar werk zoals beroepsgerichte scholing, werkgeversbenadering, etc.
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo) Materiële voorzieningen verstrekt op basis van een toekenningbeschikking (WMO) zoals de regiotaxi en hulpmiddelen voor zelfstandig wonen.
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ (Wmo) Dienstverlening in de vorm van beschikbare uren en schuldhulpverlening, op basis van een toekenningsbeschikking zoals huishoudelijke hulp, zelfstandig leven en maatschappelijke deelname.
6.72 Maatwerkdienstverlening 18- Jeugdhulpverlening gericht op zelfstandig leven en maatschappelijke deelname, Jeugd-GGZ, persoonlijke verzorging, OZJT (organisatie voor zorg en jeugdhulp Twente) en aanpak thuisloze jongeren.
6.81 Geëscaleerde zorg 18+ Maatschappelijke opvang en beschermd wonen in verband met verslaving, huiselijk geweld, psychische stoornis en Veilig Thuis Twente.
6.82 Geëscaleerde zorg 18- Jeugdbescherming, jeugdreclassering en opvang jeugd.

Indicatoren

Indicator		2015	2016	2017	2018
Banen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	Almelo	851,9	844,9	866,2	896,7
	Grootteklasse	735,3	740,1	746,1	756,4
Netto arbeidsparticipatie	Almelo	60,8%	60,7%	62,5%	65,0%
	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	Grootteklasse	65,2%	65,6%	66,3%
Aantal mensen met een bijstandsuitkering per 1000 inwoners in de leeftijd van 18 jaar en ouder	Almelo	68,5	68,6	69,5	66,2*
	Grootteklasse	38,6	39,4	39,4	35,9*
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Almelo	34,4	29,9	34,3	35,1*
	Een re-integratievoorziening wordt ingezet nadat er is vastgesteld dat een cliënt een belemmering heeft die directe arbeidsinschakeling bemoeilijkt (er is een afstand tot de arbeidsmarkt). De voorziening is erop gericht de afstand tot de arbeidsmarkt van een cliënt te verkleinen.	Grootteklasse	30,5	27,2	31,4
Jongeren met jeugdhulp	Almelo	10,3%	11,0%	9,8%	10,0%*
	Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	Grootteklasse	10,6%	10,8%	9,6%
Jongeren met jeugdbescherming	Almelo	2,4%	2,1%	1,7%	2,0%*
	Percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	Grootteklasse	1,4%	1,3%	1,1%
Jongeren met jeugdreclassering	Almelo	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%*
	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar)	Grootteklasse	0,5%	0,5%	0,4%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO per 1000 inwoners	Almelo	70	70	57	60*
	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO, zoals hulp bij het huishouden, ondersteuning thuis en hulpmiddelen.	Grootteklasse	65	64	58
Jongeren met een delict voor de rechter	Almelo	2,1%	-	-	-
	Percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen	Grootteklasse	1,6%	-	-
Kinderen in armoede	Almelo	9,2%	-	-	-
	Percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen	Grootteklasse	6,2%	-	-
Jeugdwerkloosheid	Almelo	2,9%	-	-	-
	Percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)	Grootteklasse	1,5%	-	-

* Gegevens tweede halfjaar 2018

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	
	2018	2018	2019	2019	2020	2020	
6 Sociaal domein	157.341	-44.766	161.050	-39.703	160.644	-40.954	119.690
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.729	-202	7.680	-13	7.668	-13	7.655
6.2 Wijkteams	3.918	0	4.613	0	3.955	0	3.955
6.3 Inkomensregelingen	51.657	-41.502	50.371	-38.204	50.442	-39.392	11.050
6.4 Begeleide participatie	14.119	0	13.531	0	12.718	0	12.718
6.5 Arbeidsparticipatie	5.466	-268	5.536	0	6.320	0	6.320
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.091	-4	2.115	0	2.904	0	2.904
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	24.611	-1.609	26.490	-936	25.246	-744	24.502
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	26.709	-485	25.635	0	19.458	0	19.458
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	17.736	-696	21.283	-550	22.226	-805	21.421
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	3.305	0	3.796	0	9.708	0	9.708

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Het verschil aan de lastenkant hangt vrijwel volledig samen met de toerekening van apparaatskosten aan de taakvelden. Deze is gewijzigd als gevolg van de organisatieontwikkeling en de invulling van diverse personele taakstellingen.

6.2 Wijkteams

Het verschil aan de lastenkant wordt vrijwel geheel verklaard door de toerekening van apparaatskosten aan de taakvelden. Deze is gewijzigd als gevolg van de organisatieontwikkeling en de invulling van diverse personele taakstellingen.

6.3 Inkomensregelingen

Zowel de bijstandsuitkeringen als de BUIG zijn ruim 1,1 miljoen euro hoger dan in 2019, met daarbij de kantteking dat het BUIG-budget in 2019 ongeveer 3 miljoen euro was verlaagd t.o.v. 2018.

Het verwachte tekort op de BUIG zal ook in 2020 ongeveer 1,5 miljoen euro bedragen.

In de voorjaarsrapportage 2019 zijn de budgetten voor het minimabeleid incidenteel verhoogd met 460.000 euro. In 2020 gaan we bij het minimabeleid weer uit van het taakstellende budget, welke 4,9 miljoen euro bedraagt. Maatregelen om binnen het taakstellend budget te komen worden voorbereid.

6.4 Begeleide participatie

Het budget voor begeleide participatie is geactualiseerd op basis van de mei-circulaire 2019 van het Gemeentefonds en de begroting 2020 van Soweco.

6.5 Arbeidsparticipatie

Het budget voor arbeidsparticipatie is geactualiseerd op basis van de meicirculaire 2019 van het Gemeentefonds. Verder zijn de innovatiemiddelen uit het coalitieakkoord voor 2019 en 2020 van 750.000 euro

per jaar toegevoegd. In 2019 zijn een deel van deze innovatiemiddelen toegevoegd aan het hoofdtaakveld Economie, waardoor de lasten in 2020 hoger zijn dan in 2019.

6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)

Het verschil aan de lastenkant wordt vrijwel geheel verklaard door de toerekening van apparaatskosten aan de taakvelden. Deze is gewijzigd als gevolg van de organisatieontwikkeling en de invulling van diverse personele taakstellingen.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ en 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

De prognoses voor de Wmo-nieuw en Wmo-HO zijn geactualiseerd. In 2019 verwachten wij een daling in het aantal cliënten voor Wmo-nieuw. Dit leidt tot daling in de lasten ten opzichte van 2019 met ongeveer 300.000 euro. We zien dat met name het ingezette beleid om het gebruik van de maatwerkvoorziening dagbesteding af te bouwen en cliënten door te verwijzen naar de voorliggende voorzieningen dagstructurering, zijn vruchten afwerpt.

De invoering van het abonnementstarief leidt in 2019 tot een toename van het aantal cliënten huishoudelijke ondersteuning. We verwachten dat het aantal cliënten in de tweede helft 2019 minder hard zal stijgen. Ten opzichte van de begroting 2019 stijgen de lasten voor huishoudelijke ondersteuning in 2020 ongeveer met 350.000 euro.

Het budget voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn geactualiseerd op basis van de mei-circulaire 2019 van het Gemeentefonds.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18- en 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

In de jeugdzorg was er in 2018 een stijging in het aantal unieke cliënten. Wij verwachten dat dit grotendeels incidenteel van aard was omdat de stijging in 2018 voor een belangrijk deel verklaard wordt door de wachtlijst die begin 2018 bij de wijkteams was ontstaan. De ontwikkeling van het aantal cliënten Jeugd in de eerste helft 2019 bevestigt dat beeld. In 2020 verwachten wij dat het aantal cliënten in de Jeugdzorg licht afneemt, door een daling van het aantal inwoners in de leeftijdscategorie 0-18 jaar.

Bij maatwerkdienstverlening verwachten wij 2019 en 2020 een daling in de zorglasten, terwijl bij geëscaleerde zorg een stijging. Dit heeft voor een belangrijk deel een administratieve oorzaak. Een deel van de lasten werd onder de oude Inkoop 2018 namelijk onterecht geadministreerd onder taakveld 6.71, dit is vanaf 2019 gewijzigd in taakveld 6.81. Bij de najaarsrapportage zal ook de begroting 2019 hierop worden gewijzigd.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2020	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
6 Sociaal domein	160.644	-40.954	119.690	154.823	-40.954	151.474	-40.954	151.069	-40.954
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.668	-13	7.655	7.678	-13	7.697	-13	7.746	-13
6.2 Wijkteams	3.955	0	3.955	3.955	0	3.955	0	3.955	0
6.3 Inkomensregelingen	50.442	-39.392	11.050	49.376	-39.392	48.798	-39.392	48.783	-39.392
6.4 Begeleide participatie	12.718	0	12.718	12.383	0	11.838	0	11.359	0
6.5 Arbeidsparticipatie	6.320	0	6.320	5.524	0	5.644	0	5.647	0
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.904	0	2.904	2.904	0	2.904	0	2.904	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	25.246	-744	24.502	23.412	-744	22.235	-744	22.258	-744
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	19.458	0	19.458	17.603	0	16.403	0	16.403	0
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	22.226	-805	21.421	22.271	-805	22.275	-805	22.278	-805
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	9.708	0	9.708	9.717	0	9.727	0	9.737	0

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

6.3 Inkomensregelingen

In de meerjarenraming is de ambitie verwerkt om uit te komen met de rijksmiddelen voor de Participatiewet. De begrote besparingen lopen op tot 1,55 miljoen euro in 2022.

6.4 Begeleide participatie

De lagere lasten in de meerjarenraming zijn het gevolg van de afbouw van de Wet sociale werkvoorziening.

6.5 Arbeidsparticipatie

In 2020 zijn aan dit taakveld de innovatiemiddelen voor het programma economie en participatie toegevoegd.

6.71 Maatwerkvoorziening 18+ en 6.72 Maatwerkvoorziening 18-

In de meerjarenraming is de ambitie verwerkt om uit te komen met de rijksmiddelen voor de Wmo en Jeugdwet. De begrote besparingen lopen van 500.000 euro in 2019 tot 6,9 miljoen euro in 2022. De helft van de besparing is toegerekend aan taakveld 6.71 Maatwerkvoorziening 18+ en de andere helft aan 6.72 Maatwerkvoorziening 18-. De toerekening aan de taakvelden wordt jaarlijks op basis van de maatregelenplannen Wmo en Jeugd nader geconcretiseerd.

4.2.9 Volksgezondheid en milieu

Het hoofdtaakveld Volksgezondheid en milieu omvat alle gemeentelijke activiteiten op het gebied van volksgezondheid, riolering en waterzuivering, afvalverwijdering en -verwerking, milieubeheer en begraafplaatsen en crematoria.

Vastgestelde nota's

[Gebiedsgericht geluidbeleid 2015](#)

[Beleidsplan aanpak bodemverontreiniging](#)

[Vierwkelijks inzamelen huishoudelijk afval 2015](#)

[Verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020](#)

[Duurzaamheidsplan 2013-2016](#)

[Nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2019-2022](#)

Taakvelden

Taakveld
7.1 Volksgezondheid Jeugdgezondheidszorg (bijdrage aan GGD).
7.2 Riolering Beheer en onderhoud, vervanging en uitbreiding riolering. Opstellen beleid vGRP (verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan). Opbrengsten rioolheffing.
7.3 Afval Opstellen beleid met betrekking tot inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen. De inzameling is in besteed bij Twente Milieu. De opbrengsten worden verkregen uit de afvalstoffenheffing.
7.4 Milieubeheer Zorg voor de kwaliteit van bodem en lucht, bestrijding geluidshinder.
7.5 Begraafplaatsen en crematoria Beheer en onderhoud begraafplaatsen.

Indicatoren

Indicator		2014	2015	2016	2017
Huishoudelijk restafval	Almelo	230	211	175	164
De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar in kilo's	Grootteklasse	199	196	-	168
Hernieuwbare elektriciteit	Almelo	0,4%	0,7%	0,9%	1,1%
Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa	Grootteklasse	7,5%	8,6%	-	9,7%

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2018	2018	2019	2019	2020	2020	2020
7 Volksgezondheid en milieu	19.076	-18.854	21.244	-18.674	21.810	-19.850	1.960
7.1 Volksgezondheid	2.625	-27	2.944	-17	2.947	-17	2.929
7.2 Riolering	6.739	-8.920	6.979	-9.154	7.768	-9.738	-1.969
7.3 Afval	6.349	-8.838	6.639	-9.178	7.318	-9.677	-2.358
7.4 Milieubeheer	3.112	-716	4.226	29	3.310	0	3.310
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	252	-353	457	-353	467	-418	49

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

7.2 Riolering

De begroting 2020 is aangepast conform het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020. Verder worden de kosten van het GBT met ingang van 2020 rechtstreeks verantwoord op dit taakveld.

7.3 Afval

De afvalstoffenbelasting die wij aan het rijk betalen is omhoog gegaan (200.000 euro). De belasting wordt in november mogelijk nogmaals verhoogd. Verder zijn de lasten toegenomen en de baten afgenomen als gevolg van het beleid om inwoners 500 kilogram afval per jaar gratis te laten storten bij het afvalbrengpunt. De definitieve ramingen voor 2020 zijn op dit punt circa 150.000 euro nadeliger dan de globale raming die hiervoor bij de begroting 2019 is opgesteld. De inzameling van PMD is ten opzichte van de begroting 2019 goedkoper (ca. 100.000 euro). Twente Milieu komt nog met definitieve tarieven voor de inzameling van restafval in 2020.

7.4 Milieubeheer

Als gevolg van de inbreng van de strategisch milieutaken in de Omgevingsdienst Twente stijgt de bijdrage van de gemeente Almelo in 2020 met 87.000 euro. Het verschil aan de lastenkant wordt verder verklaard door meerjarige incidentele projecten en de interne kostentoerekening.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

In 2019 zijn de inkomsten uit begraafrechten incidenteel verlaagd met 65.000 euro.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting	Begroting	Begroting	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming	Raming
	2020	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
7 Volksgezondheid en milieu	21.810	-19.850	1.960	21.172	-19.850	21.086	-19.850	21.078	-19.850
7.1 Volksgezondheid	2.947	-17	2.929	2.947	-17	2.911	-17	2.911	-17
7.2 Riolering	7.768	-9.738	-1.969	7.768	-9.738	7.768	-9.738	7.768	-9.738
7.3 Afval	7.318	-9.677	-2.358	7.316	-9.677	7.313	-9.677	7.311	-9.677
7.4 Milieubeheer	3.310	0	3.310	2.674	0	2.638	0	2.633	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	467	-418	49	466	-418	455	-418	455	-418

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

7.1 Volksgezondheid

Via de mei-circulaire 2019 hebben wij voor de periode 2019-2021 middelen gekregen voor uitvoering van de impuls Kansrijke Start. Het geld is bedoeld voor GIDS-gemeenten (Gezond in de stad) die een lokale coalitie willen vormen rondom de eerste 1000 dagen van kinderen. Vanaf 2022 valt het budget van 36.000 euro op dit taakveld vrij.

7.4 Milieubeheer

De 667.000 euro aan lagere lasten in 2021 ten opzichte van 2020 komt door de beëindiging van de decentralisatie-uitkering bodemsanering. De beëindiging van de decentralisatie-uitkering is conform de mei-circulaire 2018 verwerkt op taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds. Om te zorgen dat de beëindiging budgetneutraal verloopt, dienen de lasten voor bodemsaneringsprojecten voor een gelijk bedrag te worden verlaagd.

4.2.10 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Het hoofdtaakveld Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing omvat alle gemeentelijke activiteiten op het gebied van ruimtelijke ordening, grondexploitaties en wonen & bouwen.

Vastgestelde nota's

[Structuurplan \(laatste herziening in 2008\)](#)

[Nota bodembeheer 2011](#)

[Bodembeleidsplan 2002](#)

[Woonvisie Almelo 2020](#)

[Woningbouwplanning en -programmering 2017-2026](#)

[Welstandsnota 2017](#)

Taakvelden

Taakveld
8.1 Ruimtelijke Ordening Structuurvisie, beleid ruimtelijke ordening en bestemmingsplannen.
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) Grondverwerving, bouw en woonrijp maken, verkoop van bouwrijpe gronden van niet-bedrijventerreinen (zie hiervoor 3.2).
8.3 Wonen en bouwen Omgevingsvergunningen, volkshuisvesting, stads- en dorpsvernieuwing, wijkaanpak, geo-informatie.

Indicatoren

Indicator		2016	2017	2018	2019
Gemiddelde WOZ waarde	Almelo	151	153	160	-
Maal 1.000 euro	Grootteklasse	206	211	224	-
Demografische druk	Almelo	72,3%	72,7%	73,1%	72,7%
De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar	Grootteklasse	72,0%	72,7%	73,5%	74,2%
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens in euro's	Almelo	775	773	781	808
Het gemiddelde totaalbedrag dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten	Grootteklasse	659	659	669	687
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in euro's	Almelo	775	773	781	808
Het gemiddelde totaalbedrag dat een eenpersoonshuishouden (we gaan uit van 3 personen) betaalt aan woonlasten	Grootteklasse	728	729	730	748
Nieuwbouw woningen	Almelo	7,4	-	-	-
Het aantal nieuwbouw per 1.000 woningen	Grootteklasse	6,4	-	-	-

Nog niet beschikbaar: Aantal nieuwbouw woningen per 1.000 woningen.

Financieel terugkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
	Werkelijk		Begroting		Begroting		
	2018	2018	2019	2019	2020	2020	
8 Volkshuisvesting-ro-stedelijke vernieuw	5.071	-2.726	10.371	-8.105	9.630	-7.519	2.111
8.1 Ruimtelijke ordening	1.811	-278	2.512	-273	1.782	-233	1.550
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	544	-255	5.243	-5.561	5.675	-5.643	31
8.3 Wonen en bouwen	2.715	-2.192	2.615	-2.271	2.173	-1.643	530

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

8.1 Ruimtelijke ordening

De lagere lasten op dit taakveld worden voornamelijk veroorzaakt door een gewijzigde interne toerekening van apparaatskosten als gevolg van de organisatieontwikkeling en de invulling van diverse personele taakstellingen. Het verschil aan de baten kant wordt veroorzaakt door de actualisatie van de kosten onderbouwing van de leges omgevingsvergunningen. Dit leidt op dit taakveld tot 40.000 euro lagere baten.

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

De begroting van de grondexploitatie is gebaseerd op uitgangspunten zoals gehanteerd bij de jaarverantwoording 2018.

8.2 Wonen en bouwen

De kosten onderbouwing voor de leges omgevingsvergunningen is geactualiseerd. Dit leidt op dit taakveld tot 375.000 euro lagere baten. Verder zijn de baten in 2020 ca. 250.000 euro lager omdat de provinciale subsidie Vitale Binnensteden in 2019 op dit taakveld is begroot. Deze subsidie en de programmamiddelen binnenstad zijn in 2019 in de reserve overlopende werken gestort, hetgeen het verschil aan de lastenkant verklaart.

Financieel vooruitkijken

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
	Begroting			Raming		Raming		Raming	
	2020	2020	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
8 Volkshuisvesting-ro-stedelijke vernieuw	9.630	-7.519	2.111	9.339	-7.519	9.050	-7.519	8.992	-7.519
8.1 Ruimtelijke ordening	1.782	-233	1.550	1.491	-233	1.202	-233	1.144	-233
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	5.675	-5.643	31	5.675	-5.643	5.675	-5.643	5.675	-5.643
8.3 Wonen en bouwen	2.173	-1.643	530	2.173	-1.643	2.173	-1.643	2.173	-1.643

Bedragen * 1.000 euro

Verschillen

8.1 Ruimtelijke ordening

De lasten van het programma Omgevingswet zijn in de begroting en meerjarenraming van dekking voorzien. Het programmabudget bedraagt 696.000 euro in 2020 en loopt af naar 58.000 euro in 2023.

4.2.11 Algemene dekkingsmiddelen en overige overzichten

Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk	Begroting	Begroting
	2018	2019	2020
0.5 Treasury	-3.493	-3.321	-2.655
0.61 OZB woningen	-9.506	-9.798	-10.214
0.62 OZB niet-woningen	-11.352	-11.392	-12.412
0.63 Parkeerbelasting	-1.917	-1.944	-2.244
0.64 Belastingen overig	-660	-427	-175
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-162.436	-163.510	-168.529
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-189.365	-190.390	-196.228

Bedragen * 1.000 euro

Voor de toelichting op de algemene dekkingsmiddelen wordt verwezen naar de verschilverklaring bij het overzicht financieel terugkijken.

Overhead

Overzicht overhead	Werkelijk	Begroting	Begroting
	2018	2019	2020
Overhead lasten	26.309	22.434	23.062
Overhead baten	-2.621	-1.634	-1.269
Totaal saldo overhead	23.688	20.800	21.793

Bedragen * 1.000 euro

Vennootschapsbelasting

Overzicht vennootschapsbelasting	Werkelijk	Begroting	Begroting
	2018	2019	2020
VPB lasten	220	0	100
VPB baten	-	-	0
Totaal saldo vennootschapsbelasting	220	0	100

Bedragen * 1.000 euro

Onvoorzien

Onvoorzien	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onvoorzien (incidenteel)	111	211	211
Onvoorzien (structureel)	0	67	50
Totaal saldo onvoorzien	111	278	261

Bedragen * 1.000 euro

5. Paragrafen

5.1 Lokale heffingen

5.1.1 Samenvatting

- In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de soorten gemeentelijke belastingen, rechten en retributies en de manier waarop de tarieven 2020 tot stand zijn gekomen.
- Conform het amendement van de raad op de programmabegroting 2018 wordt er in 2020 geen hondenbelasting meer geheven.
- De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffing, alsmede voor omgevingsvergunningen zijn berekend op basis van 100% kostendekking. Voor de overige tarieven is uitgegaan van een indexatie van 2,6%, conform de uitgangspunten uit de perspectiefnota 2019.
- Per saldo betekent dit voor een gemiddeld gezin met eigen woning dat de woonlasten in 2020 ten opzichte van 2019 stijgen met 28 euro (3,5%). Voor een huurder stijgen de woonlasten ten opzichte van 2019 met 15 euro (3,7%). Dit bedrag wijkt af omdat een huurder geen OZB en geen rioolheffing-eigenarendeel betaalt.
- Van de tarieven en heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn, presenteren wij een overzicht van de lasten en baten per taakveld. Bij al deze belastingsoorten wordt aan de norm van het dekkingspercentage van maximaal 100% voldaan.

5.1.2 Beleid lokale heffingen

Lokale heffingen zijn gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze middelen worden ingezet ter dekking van de uitvoering van gemeentelijke taken. De gemeenteraad kan met het vaststellen van een verordening lokale heffingen invoeren, wijzigingen of intrekken. In de verordeningen zijn de tarieven opgenomen. De verordeningen worden via een separaat voorstel door de gemeenteraad vastgesteld.

Lokale heffingen worden onderscheiden in gebonden en ongebonden heffingen. Ongebonden heffingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente. De besteding ervan is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Deze middelen zijn wel gebonden aan een bepaalde taak.

Voor de gemeentelijke dienstverlening worden leges, rechten en retributies geheven. Leges zijn gebonden heffingen. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zo laag mogelijk te houden. In ons [programma dienstverlening - op weg naar 2020 -](#) is het kostendekkend maken een strategische vertrekpunt.

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Onroerende-zaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Parkeerbelastingen	Leges en rechten
Precariobelasting	Begraafrechten
Reclamebelasting	Havengeld
Toeristenbelasting	Rioolheffing

Beleid ten aanzien van de tarieven 2020

De legestarieven en de tarieven van de riool- en afvalstoffenheffing worden geraamd op basis van 100% kostendekkendheid. Voor de overige tarieven geldt in 2020 een stijging van 2,6%, conform de uitgangspunten uit de perspectiefnota 2019. Uitzondering hierop betreft de tarieven die het Rijk heeft vastgesteld of gemaximeerd, zoals paspoorten of rijbewijzen. Conform het amendement van de raad op de

programmabegroting 2018 is 2019 het laatste jaar waarin hondenbelasting wordt geheven. Vanaf het jaar 2020 is er in de gemeente Almelo geen hondenbelasting meer.

5.1.3 Actuele ontwikkelingen

Hervorming lokaal belastinggebied

Op 14 februari 2018 ondertekenden het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen een interbestuurlijk programma (IBP) met bijbehorende gezamenlijke agenda. Uitgangspunt hierbij is dat de maatschappelijke opgaven van nu zich manifesteren op lokaal, regionaal, nationaal, Europees en mondiaal niveau. Vaak spelen ze op meerdere schaalniveaus tegelijk en liggen oplossingen niet in het bereik van één overheidslaag. Een toenemend aantal maatschappelijke opgaven is alleen op te lossen wanneer gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk als één overheid samenwerken richting partners. Over de fiscale thema's zijn in het IBP de volgende procesafspraken gemaakt:

- Decentrale belastingstelsels hebben regulier onderhoud nodig om in goede staat te blijven en toekomstbestendig te zijn. Rijk en mede overheden gaan aan dit onderhoud werken en verkennen daarnaast de mogelijkheden die decentrale belastingstelsels bieden om de realisatie van gezamenlijke ambities te faciliteren.
- Eventuele knelpunten op het niveau van zowel de Rijksoverheid als de mede overheden in de fiscale regelgeving die belangrijke doelstellingen van zowel Rijk als decentrale overheden in de weg staan (bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en de circulaire economie) worden geïnventariseerd om te bezien of er, met inachtneming van bestaande wet- en regelgeving, oplossingen kunnen worden geboden.

Bezwaar en beroep bij kwijtschelding

Op dit moment is er geen bezwaar mogelijk tegen een beschikking uitstel van betaling. Tegen een beschikking kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is nu administratief beroep bij het college mogelijk. In de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en is daarna de fiscale rechter bevoegd (rechtbank in eerste aanleg, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). Deze landelijke wijziging treedt naar verwachting vanaf 2021 in werking.

Onroerende-zaakbelastingen

Het begrotingsbeleid van Almelo is dat de OZB-tarieven worden aangepast met de inflatie, gecorrigeerd met de waardeinstijging of -daling van het onroerend goed. Voor het jaar 2020 wordt uitgegaan van een indexering van 2,6%. Omdat de gegevens van de jaarlijkse herwaardering nog niet volledig beschikbaar zijn kunnen de tarieven 2020 op dit moment nog niet definitief worden vastgesteld. Dit is eind 2019 voorzien.

Amendement Omtzigt

De Gemeentewet maakt voor de OZB onderscheid tussen woningen en niet-woningen. Eigenaren van woningen worden in de OZB-eigenarenheffing betrokken en gebruikers van woningen betalen geen OZB. Eigenaren en gebruikers van niet-woningen betalen respectievelijk de OZB eigenaren niet-woning en de gebruikersheffing niet-woning. Beide tarieven voor niet-woningen zijn hoger dan het eigenarentarief voor woningen. Sportvelden, dorpshuizen, sportkantines, dorps- en buurthuizen worden voor de OZB aangemerkt als niet-woning en worden dienovereenkomstig in de belastingheffing betrokken.

In het Belastingplan 2019 is het zogenaamde amendement Omtzigt opgenomen waardoor artikel 220f van de Gemeentewet per 1 januari 2019 is gewijzigd. Dit betekent dat voor - nader door de gemeente te bepalen - sociaal behartigende instellingen, het lagere woningtarief mag worden gehanteerd. In de OZB-verordening van een gemeente kan (het amendement biedt de mogelijkheid om dit te doen, het is niet verplicht) een bepaling opgenomen worden strekkende tot het toepassen van het woningtarief voor nader te bepalen onroerende zaken.

De toelichting op het amendement en de wettekst zijn op onderdelen tegenstrijdig en niet duidelijk. Hierdoor is de reikwijdte van het amendement niet helder. Daarnaast zijn er ten aanzien van de praktische uitvoering ook de nodige vragen bij gemeenten. De gevolgen van de eventuele toepassing van dit amendement, door wijziging van de OZB-verordening, zijn op dit moment dan ook niet goed in te schatten. Verwacht wordt dat de toepassing van dit amendement vooralsnog zal leiden tot juridische procedure en bijbehorende jurisprudentie. De VNG heeft namens de gemeenten een brief gestuurd aan Staatssecretaris Snel van Financiën, waarin diverse vragen worden gesteld en knelpunten worden gesignaleerd. Gezien voornoemde onduidelijkheid wordt in de gemeente Almelo vooralsnog geen gebruik gemaakt van deze wetswijziging. Het college volgt de ontwikkelingen uiteraard met aandacht en zal op een later moment een afweging maken over de toepassing van het amendement.

Hondenbelasting

Bij het vaststellen van de begroting 2018 heeft de raad het college opdracht gegeven om bij de begroting 2019 een besluit uit te werken waarin de hondenbelasting in maximaal 2 jaar tijd volledig wordt afgebouwd. Op basis hiervan is in 2019 rekening gehouden met een halvering van het tarief. Vanaf 2020 wordt geen hondenbelasting meer geheven.

5.1.4 Ontwikkeling lokale lasten

De voorgestelde tarief aanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling in 2020.

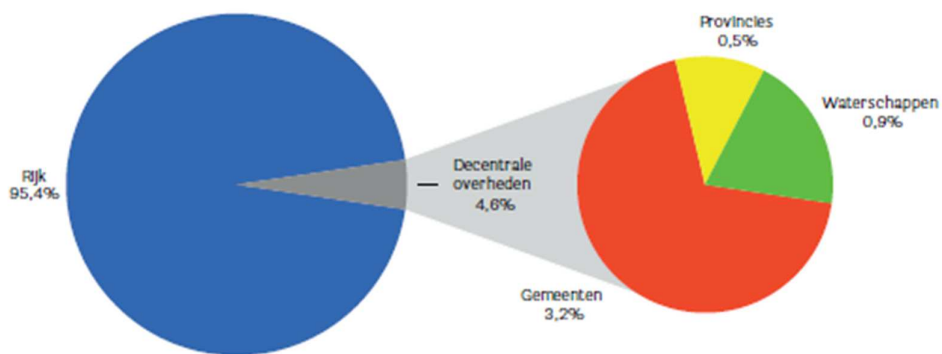
Uit de tabel blijkt dat de gemiddelde woonlasten voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) in 2020 ten opzichte van 2019 stijgen met 28 euro (3,5%). Voor een huurder stijgen de woonlasten ten opzichte van 2019 met 15 euro (3,7%). Dit bedrag wijkt af omdat een huurder geen OZB en geen rioolheffing-eigenarendeel betaalt.

Ontwikkeling lokale lasten	2017	2018	2019	2020
OZB	273	286	294	302
Afvalstoffenheffing	274	252	252	258
Rioolheffing	226	240	257	271
Totaal	773	778	803	831
Mutatie t.o.v. vorig jaar in €	18	5	25	28
Mutatie t.o.v. vorig jaar in %	2,4%	0,6%	3,2%	3,5%

Bedragen * 1 euro

5.1.5 Overzicht lokale heffingen

Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat in 2019 3,2% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 4,6% voor hun rekening, de rijksoverheid 95,4%. Het aandeel van de gemeente Almelo aan ontvangen belastingen en retributies bedraagt in 2020 naar verwachting 45,12 miljoen euro.

Grafiek: uit Coelo-atlas overzicht van de lokale lasten 2019

Opbrengst lokale heffingen	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Mutatie	V/N
Onroerende-zaak belasting	-20.859	-21.793	-22.626	-833	V
Afvalstoffenheffing	-8.040	-7.999	-8.245	-246	V
Rioolheffing	-8.654	-9.188	-9.724	-536	V
Parkeerbelasting	-1.874	-1.943	-2.243	-300	V
Omgevingsvergunning	-1.988	-2.112	-1.697	415	N
Leges publiekszaken en overig	-1.393	-830	-794	36	N
Hondenbelasting	-482	-252	0	252	N
Begraafrechten	-350	-353	-418	-65	V
Toeristenbelasting	-411	-349	-400	-51	V
Reclamebelasting	-114	-125	-125	0	
Havengeld	-184	-155	-205	-50	V
Precariobelasting	-64	-50	-50	0	
Totaal	-44.413	-45.149	-46.527	-1.378	

Bedragen * 1.000 euro

5.1.6 Woonlasten ontwikkeling

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden publiceert jaarlijks de Atlas van de lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. In onderstaand overzicht uit de publicatie over 2019 worden de lokale lasten van de Twentse gemeenten met elkaar vergeleken.

Bruto woonlasten	Eenpersoons huishoudens		Meerpersoons huishoudens		Stijging t.o.v. 2018	
	2018	2019	2018	2019	1-pers.	Meerpers
Almelo	781	808	781	808	3,5%	3,5%
Borne	744	769	744	769	3,4%	3,4%
Dinkelland	746	744	774	769	-0,3%	-0,6%
Enschede	747	773	787	808	3,5%	2,7%
Haaksbergen	769	778	820	829	1,2%	1,1%
Hellendoorn	683	718	797	836	5,1%	4,9%
Hengelo	714	728	787	788	2,0%	0,1%
Hof van Twente	748	746	790	778	-0,3%	-1,5%
Losser	775	792	806	817	2,2%	1,4%
Oldenzaal	638	637	668	662	-0,2%	-0,9%
Rijssen-Holtén	566	579	602	620	2,3%	3,0%
Tubbergen	654	666	684	692	1,8%	1,2%
Twenterand	657	710	697	745	8,1%	6,9%
Wierden	620	626	764	763	1,0%	-0,1%
Overijssel	686	708	731	742	3,2%	1,5%
Nederland	654	0	721	740	-100,0%	2,6%

Bedragen * 1 euro

5.1.7 Kwijtschelding lokale heffingen

Voor de toepassing van kwijtschelding gelden landelijke regels. De gemeente Almelo hanteert de volgende beleidsregels voor kwijtschelding in het kader van het minimale beleid:

- Voor de ozb en de riool- en afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing bij een grondslag > 500m³;
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers zijn voor de privébelastingen gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

In 2020 wordt uitgegaan van een totaalbedrag van 1,6 miljoen euro aan kwijtschelding.

Kwijtschelding per belasting	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Afvalstoffenheffing	934	970	970
Rioolheffing	535	595	612
OZB	8	0	0
Hondenbelasting	48	10	0
Totaal	1.525	1.575	1.582

Bedragen * 1.000 euro

5.1.8 Kostendekkendheid lokale heffingen

Taakveld	Leges Titel 1: publiekszaken	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
0.2	Burgerzaken	614		614	-665		-665	
0.4	Overhead	86		86			0	
Totaal		700	0	700	-665	0	-665	95%

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Leges Titel 2: omgevingsvergunning	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
8.3	Wonen en bouwen	1.197	34	1.231	-1.634		-1.634	
0.4	Overhead	459		459			0	
0.64	Belastingen overig	6		6			0	
8.1	Ruimtelijke ordening	0		0	-63		-63	
Totaal		1.662	34	1.696	-1.697	0	-1.697	100%

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Leges Titel 3: bijzondere wetten	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
1.2	Openbare orde en veiligheid	41		41	-42		-42	
0.4	Overhead	20		20			0	
Totaal		61	0	61	-42	0	-42	69%

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Afvalstoffenheffing	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Heffing	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
7.3	Afval	7.318	1.301	8.619	-8.245	-1.487	-9.732	
0.3	Beheer overige gebouwen / gronden	40		40			0	
0.4	Overhead	63		63			0	
2.1	Verkeer en vervoer	40		40			0	
6.3	Inkomensregelingen	970		970			0	

Totaal	8.431	1.301	9.732	-8.245	-1.487	-9.732	100%
---------------	--------------	--------------	--------------	---------------	---------------	---------------	-------------

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Rioolheffing	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
7.2	Riolering	7.745	897	8.642	-9.724	-14	-9.738	
0.4	Overhead	206		206			0	
2.1	Verkeer en vervoer	198		198			0	
5.7	Openbaar groen en openlucht recreatie	80		80			0	
6.3	Inkomensregelingen	612		612			0	
Totaal		8.841	897	9.738	-9.724	-14	-9.738	100%

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Begraafrechten	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	321		321	-418		-418	
0.4	Overhead	140		140			0	
0.64	Belastingen overig	8		8			0	
5.7	Openbaar groen en openlucht recreatie	80		80			0	
Totaal		549	0	549	-418	0	-418	76%

Bedragen * 1.000 euro

Taakveld	Havengeld	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
2.3	Recreatieve havens	81		81	-15		-15	
2.4	Economische havens en waterwegen	121		121	-194		-194	
0.4	Overhead	23		23			0	
0.64	Belastingen overig	11		11			0	
Totaal		236	0	236	-209	0	-209	89%

Bedragen * 1.000 euro

5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

5.2.1 Samenvatting

- Het uitgangspunt is een weerstandsratio van minimaal 1,0 zodat de onderkende financiële risico's worden afgedekt door de beschikbare weerstandscapaciteit.
- De berekende benodigde weerstandscapaciteit op de reguliere exploitatie is 7,6 miljoen euro.
- De berekende benodigde weerstandscapaciteit voor de grondexploitaties is 3,7 miljoen euro.
- De ontwikkeling van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt positief beïnvloed door de geplande stortingen in de reserve grondbedrijf. Ook de structurele rente-inkomsten op verstrekte leningen dragen bij aan de verbeterde weerstandscapaciteit.

5.2.2 Beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de [Kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2014](#) staan de beleidsdoelstellingen, uitgangspunten en strategie:

1. De gemeente streeft naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0.
2. Tegenvallers gedurende het jaar worden opgevangen door bijsturing binnen het hoofdtakveld. Gedurende het jaar wordt geen tussentijds beroep gedaan op de algemene reserve, met uitzondering van de bestuursrapportage (huidige tussenrapportages).
3. Incidentele meevallers vloeien bij de bestemming van het jaarresultaat naar de algemene reserve. Tussentijds aanwenden voor bijsturing van incidentele knelpunten binnen het hoofdtakveld is toegestaan.
4. Voor investeringen geldt dat kosten en opbrengsten realistisch en met toereikende buffers voor onvoorzien worden geraamd. Het opstarten van risicovolle projecten wordt vermeden.

5.2.3 Actuele ontwikkelingen

Ontwikkeling risicoprofiel in 2019

In onderstaande top 15 van financiële risico's is rekening gehouden met de genomen beheersmaatregelen, het is dus een netto risico-inschatting. De genoemde bedragen betreffen de mogelijke impact voor één jaar, of indien van toepassing de projectduur. Stijgende en dalende risico's zijn met een pijl aangegeven. Stijging wil zeggen dat de inschatting van het risico in kans en/of financieel gevolg is toegenomen. Het geeft geen duiding over de verandering in de rangschikking op de lijst.

Top 15 financiële risico's - peildatum 3 september 2019

Nr.	Risico-omschrijving	Beheersmaatregelen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
01	Autonome stijging kosten zorgverlening; maatwerkvoorzieningen Jeugd en WMO; open-einde regeling.	Monitoring feitelijke zorgvraag en tijdige analyse; transformatie van de zorg; sturing op toegang door beter gebruik van voorliggende voorzieningen.	25%	max. 6,0 mln.	18,45%
02	Tekort op BUIG-budget.	Eerste 7,5% tekort volledig voor rekening van gemeente. Tussen 7,5-12,5% wordt de helft vergoed. Daarboven volledige vergoeding conform vangnetregeling.	50% ↑	max. 1,3 mln. ↑	9,58%

Nr.	Risico-omschrijving	Beheersmaatregelen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
03	Persoonsgegevens gaan verloren of worden onrechtmatig verwerkt.	Fysieke en logische beveiliging; procedures voor preventie en schadeherstel; bewustwording en training personeel. Er is een cyberrisico polis afgesloten.	90%	max. 0,9 mln.	9,00%
04	Niet geheel of niet tijdig realiseren van in de begroting opgenomen taakstellingen.	Monitoring en bijsturing via de P&C-cyclus.	50%	max. 1,5 mln.	8,90%
05	Claims van derden door schade of door het niet nakomen van verplichtingen.	Alerte monitoring; preventieve maatregelen waaronder zorgvuldige contractvorming; afsluiten van verzekeringen.	20%	max. 4,0 mln.	6,11%
06	Minder uitgifte grond RBT dan gepland.	De grondexploitatie wordt jaarlijks geactualiseerd. Er is sprake van een robuuste voorziening.	50%	max. 1,0 mln.	5,58%
07	Het Rijk kondigt extra rijks bezuinigingen aan of geeft minder uit dan eerder begroot.	Rijks bezuinigingen en effecten van circulaire worden z.s.m. verwerkt in het financieel meerjarig perspectief / documenten P&C-cyclus.	30%	max. 1,5 mln.	4,92%
08	Doelstellingen in de programma's worden nog onvoldoende bereikt.	Er wordt actief gestuurd op maatregelen die leiden tot het halen van programmadoelen.	30% ↑	max. 1,0 mln. ↑	3,67%
09	Aansprakelijkheid voor gevolgschade als gevolg van wijziging van plannen.	Bij planvorming wordt zo goed mogelijk geanticipeerd op consequenties van aansprakelijkheid.	50%	max. 0,4 mln.	3,62%
10	Hoger beroep op bijzondere bijstand.	Strengere handhaving op misbruik van bijzondere bijstand; vermindering beleid beschermingsbewind.	50%	max. 0,5 mln.	3,32%
11	Lager exploitatieresultaat van een verbonden partij.	Bestuurlijke invloed voor zover mogelijk via statuten en strategisch beleidsplan. Actieve monitoring resultaatontwikkeling en analyse jaarstukken.	30%	max. 1,0 mln.	2,23%
12	Aantal cliënten Jeugd doorverwezen door derden.	Afspraken met huisartsen over doorverwijzing; samenwerking in de regio; monitoring feitelijke zorgvraag.	60%	max. 0,3 mln.	2,19%
13	Boventalligheid van personeel; onvoldoende gedekte personeelskosten en WW-verplichtingen.	Maatregelen en activering via team HRM; actieve sturing op de personeelsbegroting; incidenteel budget voor frictiekosten in begroting.	30%	max. 0,5 mln. ↓	2,00%

Nr.	Risico-omschrijving	Beheersmaatregelen	Kans	Financieel gevolg	Involed
14	Staat van onderhoud van enkele CT kunstwerken, bruggen, tunnels en viaducten is onvoldoende, waardoor de gemeente voor mogelijke schadeclaims komt te staan.	Er wordt gestuurd op risicobeperking, verlenging van levensduur en vervanging van kunstwerken. Herziening van verkeerskundige uitgangspunten wordt hierbij meegenomen. Er is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten.	5%	max. 3,0 mln.	1,69%
15	Onverwacht exploitatietekort Soweco, bovenop hetgeen in het meerjarig perspectief is afgedekt.	Bestuurlijke en financiële kaders voor Soweco zijn aangescherpt. Het voorkeursscenario van het toekomstig aandeelhouderschap wordt nader uitgewerkt.	30%	max. 0,5 mln.	1,45%

Toelichting belangrijkste wijzigingen

1. De taakstellingen die in het meerjarig perspectief staan krijgen meer en meer het karakter van radicale innovaties en systeem-innovaties. Bij radicale innovaties gaat het om het herdefiniëren van producten en dienstverlening. Bij systeem-innovaties gaat het om een verregaande herdefiniëring van de lokale rolopvatting. Beide soorten taakstellingen zijn in hun uitwerking complexer en lastiger te realiseren dan de enkelvoudige bezuinigingsmaatregelen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd.
2. Verdwenen uit de top 15 is het risico op de hoogte van schade uitkeringen in geval van aansprakelijkheid stelling. De inschatting van zowel de kans als het financieel gevolg zijn onveranderd. Andere risico's hebben in de scoreberekening een hoger invloedspercentage gekregen.
3. Nieuw in de top 15 is het risico dat de doelstellingen in de programma's nog onvoldoende worden bereikt.
4. Het financieel gevolg van de risico's met betrekking tot de personeelskosten is lager ingeschat omdat het afgelopen jaar actieve sturing heeft plaatsgevonden op de personeelsbegroting. Er zijn diverse verbeteringen in de begroting en de administratie doorgevoerd.
5. Het risico op een tekort bij de BUIG middelen is als gevolg van gewijzigde rijksregelgeving hoger ingeschat. Deze risico inschatting komt bovenop het hogere budget dat in de begroting 2020 beschikbaar wordt gesteld.

5.2.4 Benodigde weerstandscapaciteit

Door risico-simulatie wordt twee keer per jaar het bedrag berekend dat nodig is om risico's in financiële zin af te dekken. De simulatie wordt uitgevoerd op gekwantificeerde risico's van 50.000 euro of meer. Uitgaande van een mate van zekerheid van 90% leidt dit voor de risico's, niet zijnde grondexploitaties, per 3 september 2019 tot een benodigde capaciteit van 7,6 miljoen euro. Op basis van een vergelijkbare systematiek is de benodigde weerstandscapaciteit voor de grondexploitaties per 31 december 2018 becijferd op 3,7 miljoen euro. De totaal benodigde capaciteit komt uit op 11,3 miljoen euro. Niet-financiële risico's zijn in de berekening niet meegenomen. Deze bestaan voornamelijk uit risico's ten aanzien van (tempo van) doelbereiking, kwaliteit en imago. Zij worden onderkend en waar mogelijk met maatregelen beheerst om de onderliggende risico's te reduceren of te vermijden.

5.2.5 Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen of mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om onverwachte, niet-begrote substantiële kosten te dekken. De structurele capaciteit is nodig om onverwachte tegenvallers in de begroting op te kunnen vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van gemeentelijke taken. De incidentele capaciteit is nodig om eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen.

Beschikbare weerstandscapaciteit (peildatum 3 september) 2020	
Structureel	
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Post onvoorzien in de begroting: structureel deel	51
Incidenteel	
Algemene reserve	13.894
Te verwachten mutaties	0
Reserve grondbedrijf / bedrijventerreinen	-18.268
Stille reserves vastgoed	1.000
Post onvoorzien in de begroting: incidenteel deel	211
Totaal beschikbaar	-3.112

Bedragen * 1.000 euro

De ontwikkeling van de beschikbare weerstandscapaciteit is positief beïnvloed door de jaarlijkse storting in de reserve grondbedrijf. De per saldo onttrekking uit de algemene reserve van het resultaat van de Voorjaarsrapportage zorgt echter voor een forse negatieve bijstelling van de algemene reserve. Tevens is rekening gehouden met de onttrekking van 500 duizend euro projectkosten voor de organisatie ontwikkeling die in 2020 zullen plaatsvinden. Na vaststelling van de programmabegroting 2020 bedraagt de beschikbare weerstandscapaciteit in 2020 3,1 miljoen euro negatief.

5.2.6 Weerstandsratio

In onderstaand overzicht wordt het benodigde weerstandscapaciteit afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit resulteert in een weerstandsratio, waarbij de streefwaarde van de ratio 1,0 is. Bij die streefwaarde zijn er voldoende financiële mogelijkheden om tegenvallers op te vangen. Ten opzichte van de jaarverantwoording 2018 en de begroting 2019 is de benodigde weerstandscapaciteit licht gedaald en de beschikbare capaciteit verslechterd. Per saldo is er sprake van een daling van de weerstandsratio.

Weerstandsratio	Benodigd			Beschikbaar			Streefwaarde ratio = 1,0		
	JVW	BEGR	BEGR	JVW	BEGR	BEGR	Ratio	Ratio	Ratio
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Grondexploitatie	3,700	5,430	3,700	-23,523	-20,938	-18,268	-6,36	-3,86	-4,94
Overige exploitatie	7,125	5,359	7,600	26,723	20,741	15,156	3,75	3,87	1,99
Totaal	10,825	10,789	11,300	3,200	-0,197	-3,112	0,30	-0,02	-0,28

Bedragen * 1.000.000 euro

5.2.7 Financiële kengetallen

Onderstaand zijn zes financiële kengetallen opgenomen. De kengetallen zeggen iets over de weerbaarheid en wendbaarheid van de begroting. Bij weerbaarheid gaat het om de mate waarin de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen. Daarbij is het van belang te weten hoe groot het eigen vermogen is, hoeveel schulden de gemeente heeft en waarvoor deze schulden zijn aangegaan. De kengetallen daarvoor zijn de netto (gecorrigeerde) schuldquote, de solvabiliteit en grondexploitatie.

Wendbaarheid geeft aan hoe snel de begroting kan worden aangepast als zich tegenvallers voordoen. Het is dan van belang te weten of inkomsten op korte termijn kunnen worden verhoogd en of de baten structureel hoger zijn dan de structurele lasten. De kengetallen daarvoor zijn belastingcapaciteit en structurele exploitatieruimte.

Één afzonderlijk kengetal zegt weinig over de financiële positie van de gemeente. De kengetallen dienen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding te worden gezien. Alleen dan geven ze een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Hieronder worden kengetallen nader toegelicht:

Netto schuldquote: De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Voor de quote geldt hoe lager, hoe beter.

Netto schuldquote (gecorrigeerd): De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen geeft aan of de gemeente in staat is de schulden terug te betalen waarvoor zij volledig zelf aan de lat staat. Ook voor deze quote geldt hoe lager, hoe beter.

Solvabiliteitsratio: Solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Dit wordt berekend op basis van het eigen vermogen en de bezittingen van de gemeente. Voor deze ratio geldt hoe hoger, hoe beter.

Structurele exploitatieruimte: Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, door de structurele baten en structurele lasten te vergelijken met de totale baten. Hiervoor geldt hoe hoger, hoe beter.

Grondexploitatie: Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Belastingcapaciteit: De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Het maakt daarbij inzichtelijk hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. Voor dit kengetal geldt hoe lager, hoe beter.

Financiële kengetallen	JVW 2018	BEGR 2019	BEGR 2020	RAMING 2021	RAMING 2022	RAMING 2023
Netto schuldquote	83%	90%	92%	93%	93%	91%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekke leningen	73%	80%	82%	83%	84%	83%
Solvabiliteitsratio	5%	3%	3%	4%	6%	7%
Structurele exploitatieruimte	-2%	0%	0%	1%	2%	2%
Grondexploitatie	18%	16%	14%	13%	13%	13%
Belastingcapaciteit	108%	111%	112%	112%	112%	112%

- Als gevolg van de herfinanciering van bestaande geldleningen blijft de netto schuldquote de komende jaren ongeveer op hetzelfde niveau.
- Volgens de gemaakte afspraak met de toezichthouder wordt vanaf de begroting 2016 de structurele exploitatieruimte gestort in de algemene reserve om het negatief eigen vermogen te verbeteren. Hierdoor stijgt het solvabiliteitsratio de komende jaren.
- De meerjarenraming laat een oplopend, voordelig begrotingssaldo zien. De structurele exploitatieruimte verbetert de komende jaren.
- De boekwaarde van de grondexploitaties daalt de komende jaren, waardoor het kengetal grondexploitatie verbetert.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

5.3.1 Samenvatting

- Deze paragraaf geeft inzicht in kapitaalgoederen die de gemeente Almelo in beheer heeft.
- Per soort kapitaalgoed wordt ingegaan op de uitgangspunten voor de financiën, de arealen welke beheerd worden en de projecten die in 2020 uitgevoerd worden.

5.3.2 Beleid onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn de “duurzame productiemiddelen” van de gemeente. Het zijn de dingen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen, die zij aan haar inwoners levert, mee te realiseren. Daarbij gaat het niet om de kleinere spullen als pennen of paperclips, maar om de grotere goederen die vele jaren meegaan en veelal een hoge financiële waarde vertegenwoordigen. Te denken valt aan wegen, bomen, bruggen, kades, gebouwen en dergelijke.

Het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen (openbare ruimte, gebouwen) komt in meerdere programma’s van deze begroting terug. Het vormt financieel gezien een aanzienlijk deel van de begroting en is maatschappelijk gezien van groot belang. Voor het goed functioneren van de samenleving is het noodzakelijk dat de gemeente haar eigendommen (kapitaalgoederen) in goede staat onderhoudt. In samenwerking met betrokken partijen streven wij naar een aantrekkelijke, duurzame en groene woonomgeving.

In deze paragraaf wordt aangegeven hoe kapitaalgoederen in gemeentelijk eigendom worden beheerd. Met het raadsbesluit 1905470 d.d. 9 juli 2019 is de Nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2019-2022 vastgesteld. De Nota Kapitaal Goederen geeft een doorkijk van levensduur verlengende maatregelen en vervanging, inclusief de financiële onderbouwing van kosten van openbaar groen, wegen, openbare verlichting, kunstwerken en straatmeubilair. Deze Nota Kapitaalgoederen dient als basis voor het opstellen van deze paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen”.

De paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” geeft inzicht in de mate van onderhoud van deze kapitaalgoederen en de financiële lasten daarvan. Deze paragraaf is gericht op het groot onderhoud en vervanging van het kapitaalgoed. Niet op het verzorgend en klein technisch onderhoud.

5.3.3 Actuele ontwikkelingen

Actuele toestand kapitaalgoederen

Technisch (heel & veilig)		
Beheeronderdeel	Ambitie	Ontwikkeling
Verhardingen	Basis	Kwaliteit gemiddeld matig. Achterstanden aanwezig. Veel klein onderhoud in verband met veiligheid
Civiele kunstwerken		Kwaliteit gemiddeld matig. Inhaalslag gaande (impactvisie)
Verkeersmeubilair & VRI's		Kwaliteit op orde. Vervangingen noodzakelijk.
Openbaar Groen		Kwaliteit grotendeels op orde. Boombeheer zorg (risico's)
Spelen & meubilair		Kwaliteit gemiddeld matig. Impact taakstelling speeltoestellen betekent <50% op korte termijn verwijderen.
Openbare verlichting		Kwaliteit laag. Vervangingsprogramma verloopt traag.
Riolering		Kwaliteit voor zover bekend op basis. Inspectieprogramma loopt.
Havens		Kwaliteit matig, Update en upgrade noodzakelijk.
Oevers & beschoeiingen		Geen gegevens
Gebouwen & Sport		Geen gegevens

Kansen voor bestuurlijke ambities en maatschappelijke opgaven

De kapitaalgoederen worden beheerd en onderhouden op basis van wettelijke regels, zorgplicht en de bedoelde functionaliteit en kwaliteit. De uitwerking hiervan is opgenomen in de Nota Kapitaalgoederen. Het beheer van de openbare ruimte verandert echter snel; niet langer traditioneel "steentje er uit - steentje er in", maar toekomstgericht of kans-gestuurd onderhoud en beheer. Elke vervanging is zo een kans voor vernieuwing. Vernieuwing die rekening houdt met de maatschappelijke, technologische en klimatologische ontwikkelingen. Beheer wordt daarmee meer en meer de motor voor stadsvernieuwing. De opgave hierbij is om de vervangings- en vernieuwingsinvesteringen van de kapitaalgoederen te combineren met die van andere stakeholders (zowel intern als extern).

Uitwerken van noodzakelijke beheerplannen

Om jaarlijkse fluctuaties in de kosten op te vangen is het voor onderdelen noodzakelijk om een voorziening in te richten. Hiervoor is het noodzakelijk dat beheerplannen aanwezig zijn. Voor de onderdelen waar dit van belang is zullen de komende periode beheerplannen worden opgesteld.

Actualiseren van de nota kapitaalgoederen eind 2020

Gezien de ontwikkelingen rond de extra middelen welke bij vaststelling van de huidige nota kapitaalgoederen beschikbaar zijn gesteld en de behoefte aan een perspectief op de middellange termijn, is besloten om de nota kapitaalgoederen in 2020 te actualiseren.

5.3.4 Taakveld verkeer en vervoer (grijs)

Verharding

Areaal

Almelo beschikt over ruim 4,4 miljoen m² verharding.

Arealen verharding	Asfalt	Elementen	Beton	Overig	Totaal
Fietspad	234.200	28.400	5.100	2.200	269.900
Parkeren en overig	57.400	383.200	2.600	7.400	450.600
Rijbaan	1.814.200	866.900	13.200	37.300	2.731.600
Voetpad	25.300	924.100	5.200	16.800	971.400
Totaal	2.131.100	2.202.600	26.100	63.700	4.423.500

Beleidskaders

- [Beleidsnota gladheidsbestrijding 2011](#)
- [Beleidsnota Integraal Beheer Openbare Ruimte](#)

Technisch onderhoud (heel en veilig): niet vastgesteld.

Gemeente heeft op grond van de Wegenwet een zorgplicht. Om te voldoen aan de zorgplicht wordt aangesloten bij de standaard CROW systematiek voor rationeel wegbeheer.

Financiële consequenties beleidsdoel

Middels een geautomatiseerd beheerprogramma wordt inzichtelijk gemaakt wat de kosten voor de gemeente zijn om verhardingen op de aangegeven kwaliteit te onderhouden. Kosten van reconstructies en herinrichting maken hier nadrukkelijk geen deel van uit.

Financiële consequenties in de begroting

Conform de Nota Kapitaalgoederen is in de begroting 2020 een bedrag van € 5.240.000 opgenomen. Op basis van inspectie en een maatregeltoets worden de geraamde werkzaamheden aangepast en zal wanneer nodig de raming worden bijgesteld.

Verhardingen technisch	2020	2021	2022	2023
Vervangen	3.000	3.000	3.000	3.000
Kapitaallast	380	570	760	950
Groot onderhoud	2.900	2.900	2.900	2.900
Klein onderhoud	435	435	435	435
Schoonhouden	1.525	1.689	1.853	1.853
Totaal	5.240	5.594	5.948	6.138

Speerpunten voor de komende periode

Beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen behoort tot de (dagelijkse) kernactiviteiten van de gemeente. Belangrijke projecten die nu gepland zijn om de komende periode te realiseren zijn:

- Groot onderhoud verhardingen: Aadorpweg, Bedrijvenparksingel, Bornsestraat Bornerbroek, Entersestraat Bornerbroek, Nijreessingel, Verlengde Sportlaan, Ootmarsumsestraat en de Sluitersveldssingel.
- Investerings verharding: Kruispunt Bleskolsingel-Plesmanweg, Kolthofsingel fase 3 en 4, Schoolstraat en de Zuiderstraat.

Civieltechnische kunstwerken

Areaal

Circa 230 kunstwerken.

Dit loopt uiteen van bruggen en viaducten tot grotere overkluizingen (gemetseld of beton). Inclusief de kademuren.

Beleidskader

- [Impactvisie kunstwerken](#)
- [Beleidsnota Integraal Beheer Openbare Ruimte](#)

Technisch onderhoud (heel en veilig): niet vastgesteld.

Gemeente heeft op grond van de Wegen-wet een zorgplicht. Om te voldoen aan de zorgplicht wordt aangesloten bij de standaard CROW systematiek voor rationeel wegbeheer.

Om vast te stellen welk onderhoud minimaal nodig is, maakt Almelo gebruik van de landelijk gehanteerde normen voor conditiemetingen (NEN 2767-4).

Financiële consequenties beleidsdoel

In 2019 wordt de impactvisie geëvalueerd en is een nieuwe inspectie uitgevoerd. Hierbij is de actuele conditie van alle kunstwerken in beeld gebracht. Rapportage hiervan is eind 2019 beschikbaar. Deze rapportage geeft een gedetailleerder beeld van de benodigde investeringen. Er is geen reden aan te nemen dat dit tot grote afwijkingen zal leiden.

Financiële consequenties in de begroting

Op basis van de Nota Kapitaalgoederen is in de begroting 2020 een bedrag van € 734.000 opgenomen.

Civiele kunstwerken	2020	2021	2022	2023
Vervangen	1.756	1.756	1.756	1.756
Kapitaallast	193	290	386	483
Groot onderhoud	0	0	0	0
Klein onderhoud	541	541	541	541
Schoonhouden	0	0	0	0
Totaal	734	830	927	1.023

Speerpunten voor de komende periode

Beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen behoort tot de (dagelijkse) kernactiviteiten van de gemeente. Belangrijke projecten die nu gepland zijn om de komende periode in uitvoering te nemen zijn: Brug Bornerbroeksestraat, Brug over Hollander Graven - Bleskolsingel, Hollander Graven- Plesmanweg en diverse houten bruggen.

Openbare verlichting

Areaal

Circa 15.000 verlichtingsobjecten.

Arealen Openbare Verlichting		
Armaturen	15.000	stuks
Masten	14.500	stuks
Lampen	15.000	stuks

Beleidskader

[Beleidsnota Integraal Beheer Openbare Ruimte](#)

Technisch onderhoud (heel en veilig): niet vastgesteld.

Financiële consequenties beleidsdoel

Door de openbare verlichting om te vormen naar LED kan sterk bespaard worden op de energie- en onderhoudskosten. Deze omvorming is voorgenomen om in de periode 2020 tot en met 2023 gefaseerd uit te voeren. Eind 2019 zal ons besluit hiervoor aan de raad worden voorgelegd. Financiële consequenties worden in dit afzonderlijke voorstel meegenomen en zijn dus niet in deze begroting verwerkt.

Financiële consequenties in de begroting

Op basis van de Nota Kapitaalgoederen is in de begroting 2020 een bedrag van € 230.000 opgenomen.

Openbare verlichting	2020	2021	2022	2023
Vervangen	260	260	260	260
Kapitaallast	33	49	66	82
Groot onderhoud	0	0	0	0
Klein onderhoud	163	163	163	163
Schoonhouden	0	0	0	0
Inzet eigen dienst	34	34	34	34
Totaal	230	246	263	279

Speerpunten voor de komende periode

Beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen behoort tot de (dagelijkse) kernactiviteiten van de gemeente. Daarnaast worden de komende periode (2020-2023) 11.344 armaturen vervangen door LED (BenW - 1907092).

Verkeersregelinstallaties (VRI)

Areaal

47 verkeersregelinstallaties (VRI's).

Daarnaast ook een dynamisch busstation, een aantal Dynamische Route Informatie Panelen en een parkeerverwijssystem.

Beleidskader

[Beleidsnota Integraal Beheer Openbare Ruimte](#)

Technisch onderhoud (heel en veilig): niet vastgesteld.

Gemeente heeft op grond van de Wegen-wet een zorgplicht. Hierbij worden NEN normen en CROW richtlijnen gehanteerd.

Financiële consequenties beleidsdoel

De actuele technische staat is onvoldoende in beeld. Eind 2019 zijn inspectiegegevens aanwezig en wordt een beheerplan opgesteld waarmee een doorkijk gegeven kan worden voor de te treffen maatregelen.

De investeringsbehoefte is nu bepaald aan de hand van cyclische afschrijving.

Financiële consequenties in de begroting

Op basis van de Nota Kapitaalgoederen is in de begroting 2020 een bedrag van € 229.000 opgenomen.

Verkeersregelinstallaties	2020	2021	2022	2023
Vervangen	150	150	150	150
Kapitaallast	29	44	58	73
Groot onderhoud	0	0	0	0
Klein onderhoud	200	200	200	200
Schoonhouden	0	0	0	0
Inzet eigen dienst	0	0	0	0
Totaal	229	244	258	273

Speerpunten voor de komende periode

Beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen behoort tot de (dagelijkse) kernactiviteiten van de gemeente. Belangrijke projecten die nu gepland zijn om de komende periode in uitvoering te nemen zijn:

- Vervangen VRI installatie kruising Ootmarsumsestraat – Slot en kruising Ootmarsumsestraat – Markgraven. Dit in aansluiting op de werkzaamheden welke hier vanuit verharding plaats vinden.
- Vervangen VRI-installatie op kruispunten Acaciaplein – Nieuwstraat en V. Rechteren Limpurgsingel – Hofstraat.
- Daarnaast worden, aansluitend aan het onderhoud aan de H. Roland Holstlaan, de automaten van de VRI vervangen op de kruising met de Rembrandtlaan en de F. van Eedenstraat, danwel worden deze kruisingen aangepast.

5.3.5 Taakveld openbaar groen en openlucht recreatie (groen)

Groen en bomen

Areaal

Ruim 41.000 bomen en circa 400 hectare groen.

Arealen Groen		
Bomen	41.500	stuks
Cultuurbeplanting	188.500	m2
Hagen	14.500	m2
Plantenbakken	20	stuks
Natuurlijke beplanting	600.500	m2
Gras	3.074.000	m2
Water	344.000	m2
TOTAAL	0	m2

Beleidskaders

- [Nota Speelruimtebeleid 2008-2018](#)
- [Nota Bomenbeleid](#)
- [Beleidsnota IBOR \(Integraal Beheer Openbare Ruimte\)](#)
- [Integraal Verzorgend Onderhoud Plan](#)

Financiële consequenties beleidsdoel

Op basis van het geplande onderhoud en ervaringscijfers is een raming gemaakt van investeringsbehoefte voor (levensduur) verlengend onderhoud en vervanging.

Financiële consequenties in de begroting

Op basis van de Nota Kapitaalgoederen is in de begroting 2020 een bedrag van € 2.548.000 opgenomen.

Groen en bomen	2020	2021	2022	2023
Vervangen	1.018	1.018	1.018	1.018
Kapitaallast	112	168	224	280
Groot onderhoud	0	0	0	
Klein onderhoud	2.437	2.437	2.437	2.437
Schoonhouden	0	0	0	0
Totaal	2.548	2.604	2.660	2.716

Speerpunten voor de komende periode

Beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen behoort tot de (dagelijkse) kernactiviteiten van de gemeente. Belangrijke projecten die nu gepland zijn om de komende periode in uitvoering te nemen zijn:

- herstellen boomstructuur aan de Kolthofsingel
- herstellen boomstructuur aan de Schoolstraat
- herinrichten groen Christoffelstraat - Deldensestraat
- herstellen boomstructuur Schuilenburgsingel - Bleskolsingel in het kader van revitalisering Turfkade.

Hierbij wordt aangesloten bij de integrale projecten geïnitieerd vanuit verharding en riolering.

Speelvoorzieningen en meubilair

Areaal

Arealen Spelen en meubilair	
Speeltoestellen	750 st
Speelondergronden	27.500 m2
Straatmeubilair	1.250 st
Hek	16.000 m

In 2014 is er een taakstelling op de speelvoorzieningen opgelegd om 75% van het totale vervangingsbudget te bezuinigen. Doelstelling was om het aantal speelvoorzieningen terug te brengen.

De taakstellingen zijn financieel ingeboekt. Het areaal speelvoorzieningen nog niet terug gebracht, omdat door de goede staat van onderhoud het areaal nog enige jaren in stand kon worden gehouden. Op dit moment wordt gewerkt aan een saneringsplan voor de speelvoorzieningen.

Beleidskader

[Nota Speelruimtebeleid 2008-2018](#)

[Beleidsnota IBOR \(Integraal Beheer Openbare Ruimte\)](#)

Warenwet besluit attractie- en speeltoestellen (WAS 1997).

Financiële consequenties beleidsdoel

In afwachting van keuzes die gemaakt worden met betrekking tot het afstoten van speelvoorzieningen, zijn budgetten (na invulling taakstelling) gecontinueerd.

Financiële consequenties in de begroting

Op basis van de nota kapitaalgoederen is in de begroting 2020 een bedrag van € 288.000 opgenomen.

Spelen en meubilair	2020	2021	2022	2023
Vervangen	0	0	0	0
Kapitaallast	0	0	0	0
Groot onderhoud	0	0	0	0
Klein onderhoud	100	100	100	100
Schoonhouden	0	0	0	0
Inzet eigen dienst	188	188	188	188
Totaal	288	288	288	288

Speerpunten voor de komende periode

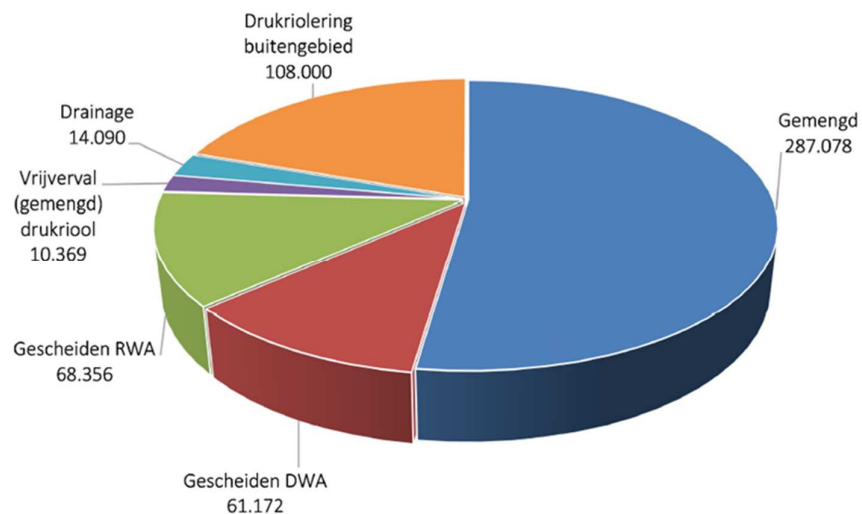
In afwachting van het saneringsplan worden komende periode geen speelvoorzieningen vervangen

5.3.6 Taakveld riolering (blauw)

Areaal

Circa 549 km aan ondergronds leidingwerk.

Daar komen een groot aantal objecten bij. Als mini gemalen buitengebied (>375st), riool gemalen, berg bezink voorzieningen en andere constructies (>120st).

Beleidskaders

[Verbreed Gemeentelijk Riolering Plan \(vGRP\) 2016-2020](#)

Dit vGRP wordt in 2020 geactualiseerd.

Financiële consequenties beleidsdoel

Conform vGRP.

Financiële consequenties in de begroting

Op basis van vGRP en de Nota Kapitaalgoederen is in de begroting 2020 een bedrag van € 5.037.000 opgenomen.

Riolering	2020	2021	2022	2023
Vervangen/nieuw	4.378	4.571	4.489	4.489
Kapitaallast	3.200	3.354	3.368	3.368
Groot onderhoud	0	0	0	0
Klein onderhoud	1.837	1.837	1.837	1.837
Schoonhouden	0	0	0	0
Totaal	5.037	5.191	5.205	5.205

Speerpunten voor de komende periode

Beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen behoort tot de (dagelijkse) kernactiviteiten van de gemeente. Belangrijke projecten die nu gepland zijn om de komende periode in uitvoering te nemen zijn:

- Christoffelstraat / Deldensestraat; vervanging riolering, aanleg hemelwaterriool en realiseren grondwatermaatregelen.
- OBA 4; De aanleg van de ondergrondse blauwe ader; Rietstraat/Kroosstraat/ Steffensweg. Tevens gedeeltelijk vervangen van de riolering.
- Rumerslanden; realiseren fasering uitvoering vervanging riolering en aanleg hemelwater riool.

5.3.7 Taakveld havens

Areaal

Areaal varieert van oeverbeschoeiingen in vijvers tot kadeconstructies bij binnenvaart havens. Inventarisatie vindt plaats.

Beleidskader

Door aansluiting bij regionale ontwikkelingen (verdieping Twente kanaal en aanpassen havens) zal komende periode beleid in samenspraak met Regionaal Havenbedrijf Twente worden ontwikkeld.

Financiële consequenties beleidsdoel

In afwachting van nieuw beleid zijn bestaande budgetten "bevroren".

Financiële consequenties in de begroting

Op basis van de Nota Kapitaalgoederen is in de begroting 2020 een bedrag van € 106.000 opgenomen.

Havens	2020	2021	2022	2023
Vervangen	0	0	0	0
Kapitaallast	0	0	0	0
Groot onderhoud	0	0	0	0
Klein onderhoud	106	106	106	106
Schoonhouden	0	0	0	0
Totaal	106	106	106	106

Speerpunten voor de komende periode

Beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen behoort tot de (dagelijkse) kernactiviteiten van de gemeente. Belangrijke projecten die nu gepland zijn om de komende periode in uitvoering te nemen zijn: Areaal inventariseren in samenhang met areaal Twente Kanalen vervolgens opstellen meerjarig beheerplan.

5.3.8 Taakveld gebouwen (rood)

Areaal

113 vastgoedobjecten waarvan 89 algemeen en 24 sport gerelateerd.

Beleidskader

De nota Vastgoedbeleid vormt de basis van de wijze waarop het vastgoed wordt beheerd. Beleidsuitgangspunt is de kostprijs dekkende huur. Onderhoudsuitgangspunten zijn soberheid en doelmatigheid. Op basis van de landelijke normen uit de NEN2767.

Er is een gedragslijn dat vastgoed zo mogelijk wordt afgestoten. Op deze panden vindt minimaal onderhoud plaats.

Financiële consequenties beleidsdoel

Er is een 5 jaren programma voor 2019-2023 opgesteld. Dit Meerjarig Onderhoud Programma (MOP) is uitgangspunt voor de te nemen maatregelen.

Financiële consequenties in de begroting

Op basis van de Nota Kapitaalgoederen is in de begroting 2020 een bedrag van € 1.876.000 opgenomen.

Vastgoed	2020	2021	2022	2023
Vervangen	1.700	1.700	1.700	1.700
Kapitaallast	300	450	600	600
Groot onderhoud	600	600	600	600
Klein onderhoud	976	976	976	976
Schoonhouden	0	0	0	0
Totaal	1.876	2.026	2.176	2.176

Speerpunten voor de komende periode

Beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen behoort tot de (dagelijkse) kernactiviteiten van de gemeente.

5.4 Financiering

5.4.1 Samenvatting

- In onze rentevisie gaan wij ervan uit dat zowel de geld- als de kapitaalmarktrente in 2020 slechts in zeer beperkte mate zullen stijgen ten opzichte van het huidige, historisch lage renteniveau. Verwacht wordt dat bestaande leningen in de komende jaren tegen een lagere rente geherfinancierd kunnen worden.
- Het renteresultaat op het taakveld Treasury bedraagt 330.000 euro. Van dit resultaat wordt 205.00 euro aan de algemene reserve toegevoegd.
- Het restant wordt als (structureel) dekkingsmiddel ingezet binnen de exploitatie.
- Het totale schuldrestant bedraagt per 1 januari 2020 246,8 miljoen euro.
- De verwachte financieringsbehoefte voor 2020 bedraagt circa 64 miljoen euro.

5.4.2 Beleid financiering

[Treasurystatuut](#)

[Handleiding treasury](#)

[Beleidsregels publieke taak leningen en garanties](#)

[Nota activabeleid 2017](#)

De doelstellingen van het treasurybeleid van de gemeente zijn:

- Het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden met als doel het uitvoeren van de programma's binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting;
- Het verzekeren van een duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van het gemeentelijke vermogen en de financiële resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het optimaliseren van renteresultaten binnen de kaders van de wet Fido, aanvullende regelgeving en de voorschriften die in dit statuut zijn opgenomen;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

5.4.3 Rente

Renteontwikkelingen/-visie

Om onderbouwde financieringsbeslissingen te kunnen nemen, is het belangrijk om een inschatting te maken van toekomstige renteontwikkelingen. De ontwikkeling van de korte rente is vooral afhankelijk van de inflatie. De hoogte van de lange rente wordt vooral bepaald door de economische groei.

Op 13 december 2018 gaf de ECB aan zeker tot na de zomer van 2019 vast te houden aan de huidige zeer lage rentetarieven. Banken en analisten zagen pas vanaf medio 2019 enige ruimte voor een bescheiden renteverhoging op de geld- en kapitaalmarkt. Inmiddels is de verwachting dat de ECB het ruime monetaire beleid nog wel even zal continueren. Naast tegenvallende economische groeicijfers in de eerste twee kwartalen van 2019 en een afzwakkende inflatie, zijn de nog steeds voortdurende onzekerheid over de Brexit, het geenszins de-escaleren van het Amerikaans-Chinese handelsconflict en de angst voor het ontstaan van een recessie in de Verenigde Staten hier debet aan. Alleen de economische ontwikkelingen in China en met name het stimuleringsbeleid van de Chinese overheid lijken op dit moment een opwaarts risico te vormen.

Op basis hiervan wordt verwacht dat de kortlopende rentetarieven ook in het laatste kwartaal van 2019 en in 2020 nog negatief zullen zijn. De langlopende rentetarieven zullen naar verwachting mogelijk pas in de tweede helft van 2020 een bescheiden verhoging laten zien.

In verband met het aflopen van een aantal langlopende geldleningen zal er in de komende jaren naar verwachting voor circa 145 miljoen euro aan financiering aangetrokken moeten worden. Deze geldleningen zijn in het verleden afgesloten op het moment dat de kapitaalmarktrente hoger lag dan de huidige kapitaalmarktrente. In 2019 is een lening van 21 miljoen afgelopen tegen een rentepercentage van 3,93%. In 2020 gaat het om een lening van 20 miljoen euro tegen een percentage van 3,92%. Het gewogen gemiddelde rentepercentage van onze lening portefeuille bedraagt 2,53% (2020).

De huidige rente op 10-jaars staatsleningen bedraagt -0,26% (augustus 2019). Deze rente is historisch laag. We verwachten dan ook dat de bestaande leningen tegen een lagere rente gefinancierd kunnen worden. De rente waartegen de gemeente op dit moment een 10 jaars fixe lening van 25 miljoen euro bij de BNG kan afsluiten bedraagt - 0,16% (offerte dd. 20-08-2019).

Rente toerekening en renteresultaat

In het onderstaand schema wordt uiteengezet hoe de rentetoerekening in de begroting 2020 plaatsvindt. Eerst wordt het saldo van de daadwerkelijke rentelasten en rentebaten bepaald. Vervolgens wordt de specifieke rente toerekening daarop in mindering gebracht. Het deel dat over blijft wordt toegerekend aan de diverse taakvelden in de begroting. Dit gebeurt via de rente-omslag. De rente die niet aan de taakvelden wordt toegerekend staat als renteresultaat op het taakveld 0.5 Treasury.

Rente toerekening	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Externe rentelasten	6.273	6.368	4.296
Externe rentebaten	-968	-862	-738
Saldo rentelasten en rentebaten	5.305	5.506	3.558
Toerekening aan grondexploitaties	-1.856	-933	-1.703
Toerekening aan projectfinanciering	-549	-564	-557
Toerekening rente over eigen vermogen	0	0	0
Toerekening rente over voorzieningen	165	207	113
Aan taakvelden toe te rekenen rente	3.065	4.216	1.411
Toegerekende rente volgens begrote renteomslag	3.065	4.940	1.741
Renteresultaat op taakveld 0.5 Treasury	0	724	330

Bedragen * 1.000 euro

5.4.4 Financiering

Financieringspositie

Financiering is het aantrekken van benodigde financiële middelen voor een periode van minimaal één jaar. De financieringsbehoefte wordt daarbij bepaald door diverse factoren, zoals het investeringsniveau en -tempo, de baten en lasten van de grondexploitaties, en mutaties in de leningenportefeuille. Zodra de financieringsmiddelen (reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen) lager zijn dan het totaal van de boekwaarde van de investeringen, dan is dit een signaal dat de gemeente een langlopende geldlening moet gaan aantrekken.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel de gemeente kort mag financieren als percentage van de begroting. De toegestane kasgeldlimiet bedraagt 8,5 procent van het begrotingstotaal. Voor 2020 is dat 8,5% van 283 miljoen euro, zijnde 24,1 miljoen euro.

Renterisiconorm

Voor de renterisico's op de lange termijn wordt gekeken naar de jaarlijks verplichte aflossingen van langlopende leningen. Dit mag in totaal niet meer dan 20 procent zijn van de totale begroting. Dat betekent voor Almelo dat op een begroting van 283 miljoen euro deze maximaal uit 56 miljoen euro aan aflossingen mag bestaan op langlopende leningen. Onderstaande tabel laat zien dat de gemeente Almelo ruimschoots aan de renterisiconorm voldoet.

Financieringspositie	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Geïnvesteed kapitaal</i>					
Boekwaarde geactiveerde investeringen	266.697	285.983	286.909	294.376	299.982
Boekwaarde geactiveerde investeringen	266.697	285.983	286.909	294.376	299.982
<i>Beschikbare financieringsmiddelen</i>					
Opgenomen langlopende geldleningen	237.315	201.791	172.331	143.052	118.928
Eigen financieringsmiddelen	31.713	24.265	25.624	29.862	35.009
Totaal financieringsmiddelen	269.028	226.056	197.955	172.914	153.937
Financieringspositie (-/- = overschot)	-2.331	59.927	88.954	121.462	146.045

Bedragen * 1.000 euro

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt ontstaat er in de komende jaren een financieringsbehoefte. De boekwaarde van de geactiveerde investeringen neemt slechts langzaam toe, terwijl op de bestaande leningportefeuille wordt afgelost. Naar verwachting zal er in het laatste kwartaal van 2019 een nieuwe langlopende lening aangetrokken moeten worden.

Kasgeldlimiet	Werkelijk 2018	Begroting 2020
<i>Berekening kasgeldlimiet</i>		
Begrotingstotaal	266.765	283.295
Percentage regeling	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	22.675	24.080
<i>Berekening ruimte onder kasgeldlimiet</i>		
Vlottende schuld	20.000	22.228
Vlottende middelen	13.615	13.171
Totaal netto vlottende schuld	6.385	9.057
Kasgeldlimiet	22.675	24.080
Ruimte onder kasgeldlimiet	16.290	15.023

Bedragen * 1.000 euro

Renterisiconorm	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
<i>Berekening renterisiconorm</i>						
Begrotingstotaal	266.765	277.938	283.295	284.876	285.149	289.489
Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	53.353	55.588	56.659	56.975	57.030	57.898
<i>Berekening ruimte onder renterisiconorm</i>						
Renteherzieningen	0	0	0	0	0	0
Aflossingen	35.742	35.232	29.460	29.279	24.123	8.251
Renterisico	35.742	35.232	29.460	29.279	24.123	8.251
Renterisiconorm	53.353	55.588	56.659	56.975	57.030	57.898
Ruimte onder renterisiconorm	17.611	20.356	27.199	27.696	32.907	49.647

Bedragen * 1.000 euro

5.5 Bedrijfsvoering

5.5.1 Samenvatting

- Bij de organisatieontwikkeling staan in 2020 de implementatie van de nieuwe werkwijzen en talentontwikkeling centraal. Er is net als in 2019 veel aandacht voor cultuur, houding en gedrag in de organisatie (project Anders Almelo).
- Het invullen van opgenomen taakstellingen loopt conform planning.
- Door diverse grote formatiemutaties is de formatie medio 2019 naar 657 fte gestegen.
- De externe inhuur bedraagt medio 2018 in Almelo 11%.
- De gemeente Almelo heeft een actueel informatiebeveiligingsbeleid. Hierbij gaat het om de betrouwbaarheid van de informatievoorziening, waarbij betrouwbaarheid wordt bepaald door de gewenste beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid.
- Omdat 100% informatieveiligheid niet valt te garanderen zijn er maatregelen nodig voor preventie, maar ook voor detectie en reactie.
- De AVG legt de eindverantwoordelijkheid bij het college van B&W neer om aan te tonen dat aan de privacyregels wordt voldaan. Het (lijn)–management is primair verantwoordelijk.
- Volledig ‘AVG-proof’ bestaat niet. Er zal namelijk continue aandacht gevraagd moeten worden voor het bewust omgaan met privacygegevens van klanten en eigen personeelsleden.

5.5.2 Beleid bedrijfsvoering

- [Organisatieontwikkeling](#)
- [Nota activabeleid](#)
- [Normenkader 2017 voor de rechtmatigheidscontrole](#)
- [Treasuryrapportage](#)
- [Kadernota governance 2015](#)
- [Uitvoeringsnota Verbonden partijen](#)
- [Situationeel toezicht verbonden partijen](#)

5.5.3 Organisatieontwikkeling

In 2017 is de doorontwikkeling van de organisatie gestart. In 2018 zijn vervolgvactiteiten in de vorm van projecten en implementatie plannen uitgewerkt. De ontwikkeling is gericht op het effectiever willen zijn in de stad en het weer centraal stellen van de inwoners en ondernemers.

Op 1 april 2019 is de organisatie formeel ‘omgeslagen’ naar de nieuwe organisatiestructuur. Dit betekent ook een nieuwe fase in de doorontwikkeling. Een fase die we wat later konden starten vanwege de vertraging als gevolg van het spoor van de medezeggenschap. De raad heeft daarom op 3 september 2019 besloten de programmaperiode te verlengen tot 1 juni 2020. De activiteiten en begroting zijn daarom ook voorzien tot dat moment.

In de jaren 2019-2020 staat de verdere implementatie van de nieuwe werkwijzen centraal, maar ook talentontwikkeling omdat veel eigen medewerkers doorgeschoven zijn naar een nieuwe plek. Cultuur, houding en gedrag in de organisatie (project Anders Almelo) krijgen in het jaar 2019-2020 extra aandacht.

Activiteit 2019-2020	Kosten
<p>1. Houding en gedrag (project Anders Almelo)</p> <p>Het bewerkstelligen van aangepaste houding en gedrag dat bijdraagt aan het effectiever willen zijn in de stad en beter aansluiten bij de belevingswereld van onze inwoners en ondernemers. Dit project wordt nadrukkelijk ingestoken op alle mensen in onze organisatie (medewerkers, leidinggevendenden, bestuurders, raadsleden etc.)</p>	282.500
<p>2. Programma- en wijksturing</p> <p>Effectief toepassen van de nieuwe sturingsprincipes waarbij raad, college en organisatie toegerust worden voor een effectieve invulling van ieders rol, taak en verantwoordelijkheid in het proces. Hierbij zal tevens een duidelijk accent liggen op wat dat betekent voor gedrag en houding van de voormelde actoren en de spelregels die daarbij horen.</p>	205.000
<p>3. Communicatie</p> <p>Verhogen van draagvlak en draagkracht van alle betrokkenen en het helpen bij het scheppen van de randvoorwaarden voor een succesvolle kanteling van de werkwijze en de organisatie alsmede de relatie met de stad.</p>	195.000
<p>4. Mobiliteit, flexibiliteit en wendbaarheid</p> <p>Inzetten van instrumentarium voor talentontwikkeling waarbij de inzet is om een flexibele organisatie te creëren. Inzet talentenscan, "Loopbaanontwikkeling". Medewerkers en managers voldoende equiperen nieuwe rollen en het gewenste gedrag te kunnen tonen door leren en inspireren.</p>	691.500
<p>5. Herstructurering, organisatie en processen</p> <p>In 2019-2020 zal fors geïnvesteerd worden in de doorontwikkeling van het leiderschap in onze organisatie, daarnaast zullen er nog kosten gemaakt worden voor veranderkundige, organisatorische en procesmatige vraagstukken.</p>	495.000
<p>6. Herstructurering bedrijfsvoering en control functie. De basis op orde.</p> <p>Treffen van maatregelen die er toe moeten leiden dat de informatiehuishouding steeds volwaardig aan de informatiebehoefte voldoet, een nog betere pro actieve sturing mogelijk is en de organisatie permanent in control is.</p>	175.000
TOTAAL 2019-2020	2.044.000

Aanvullend aan het reeds beschikbaar gestelde budget van 1,544 mln. euro wordt conform raadsbesluit van 3 september 2019 een bedrag van 500.000 euro onttrokken aan de algemene reserve.

5.5.4 Bezuinigingsmaatregelen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de stand van zaken per 17-9-2019 van de structurele taakstellingen uit het meerjarig financieel perspectief, de beoogde maatregelen en de herkomst ervan (PN 2019 blz. 124). Met het opstellen van deze begroting 2020 is opnieuw beoordeeld óf en hoe de taakstellingen worden gerealiseerd. Dat is samengevat in de derde kolom 'Begroting 2020'. De betekenis van de beoordeling is:

- "openstaand" = nog te realiseren taakstelling.
- "vervallen" = de taakstelling wordt niet gerealiseerd en is ten laste gebracht van het structureel perspectief.
- "ingevuld" = de taakstelling is ingevuld door het verlagen van de lasten of door het verhogen van de baten op het betreffende taakveld. Het structureel perspectief verandert daarmee niet.

Herkomst	Maatregel	Begroting 2020	2019	2020	2021	2022	2023	TOTAAL
PN 2015	Besparen op Vastgoed	Ingevuld	130	0	0	0	0	130
PN 2015	Personele taakstellingen inclusief besluitvorming organisatie ontwikkeling	Openstaand na besluitvorming tranche 3 en in voorbereiding.	756	0	0	0	0	756
PN 2015	Openbare ruimte en groen: besparen op energie	Openstaand en in voorbereiding	195	0	0	0	0	195
PN 2015	Systeeminnovatie fysiek domein	Openstaand en in voorbereiding	0	750	0	0	0	750
PN 2015	Openbare ruimte en groen: uitvoering onderhoud openbare ruimte	Grotendeels ingevuld en voor 144.000 in voorbereiding	317	563	0	0	0	880
PN 2015	Centraliseren integraal toezicht en handhaving	Ingevuld	150	0	0	0	0	150
PN 2017	Kostenbesparing participatiewet	Ingevuld	450	0	0	0	0	450
PN 2017	Kostenbesparing participatiewet	Ingevuld	400	0	0	0	0	400
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP1: doorbraakmethode	Ingevuld	750	1.500	1.500	750	0	4.500
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP1: dagstructurering	Ingevuld	300	100	40	0	0	440
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP1: besparing middelen GIDS	Ingevuld	240	0	0	0	0	240
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP1: peuteropvang	Ingevuld	150	0	0	0	0	150
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP2: stoppen met dienstencheques	Ingevuld	0	120	0	0	0	120
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP2: invoeren nieuwe verordening en beleid	MRP2: invoeren nieuwe verordening en beleid	0	PM	0	0	0	0
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP2: aanpassing PGB tarieven	MRP2: aanpassing PGB tarieven	0	100	100	0	0	200
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP2: anders organiseren wassen en strijken	MRP2: anders organiseren wassen en strijken	0	200	0	0	0	200

Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP2: onderzoek gebruik scootmobielen	MRP2: onderzoek gebruik scootmobielen	0	PM	PM	PM	PM	0
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP2: persoonlijke netwerkcoach	MRP2: persoonlijke netwerkcoach	53	0	0	0	0	53
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP2: uitbreiden kinder- en pubercoach	MRP2: uitbreiden kinder- en pubercoach	0	50	0	0	0	50
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP2: ombouw dagbehandeling	MRP2: ombouw dagbehandeling	0	137	0	0	0	137
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP2: jeugdhulp in het onderwijs	MRP2: jeugdhulp in het onderwijs	58	117	0	0	0	175
Coalitieakkoord	Programma Zorg MRP3: Nog door te voeren maatregelen	MRP3: Nog door te voeren maatregelen	-430	-324	360	1.650	0	1.256
Coalitieakkoord	Besparen programma economie en participatie	Ingevuld	250	250	500	550	0	1.550
TOTALE BEZUINIGINGSOPGAVE			3.769	3.563	2.500	2.950	0	12.782

Bedragen * 1.000 euro

Hierna volgt een toelichting op dit beoordelingsproces en de verwerking daarvan. Na verwerking resteert een bijgesteld overzicht van de taakstellingen. Dat volgt in de tabel erna.

Grond en vastgoed (130)

De taakstelling is gerealiseerd via rente voordelen als gevolg van onroerend goed transacties.

Personele taakstellingen (756)

Alle personele taakstellingen uit het meerjarig financieel perspectief zijn samengevoegd en grotendeels ingevuld. Van het totaalbedrag aan taakstellingen van 3,25 miljoen euro staat per 15-9-2019 nog 756.000 euro open.

Besparing op energie (195)

Met het voorstel voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed (BW-6669) en het op route zijnde investeringsvoorstel om over te schakelen naar LED verlichting (BW-6847 en BW-7092) hebben we een goede basis gelegd om de taakstelling de komende jaren te realiseren. Binnen de organisatie wordt gebrainstormd hoe deze taakstelling verder ingevuld kan worden.

Systeeminnovaties fysiek domein (750)

Voor de taakstelling 'Systeeminnovaties fysiek domein' is een werkgroep bezig met het voorbereiden van voorstellen hoe deze taakstelling kan worden ingevuld.

Uitvoering fysiek (880)

Het personele deel van de taakstelling is toegevoegd aan de personele taakstelling en is in 2019 van invulling voorzien. Een ander deel is meegenomen bij de uitwerking van de inmiddels vastgestelde Nota Kapitaalgoederen. Er resteert nog een bedrag van 144.000 euro dat in het laatste kwartaal 2019 van invulling wordt voorzien.

Centraliseren toezicht en handhaving (150)

De taakstelling is toegevoegd aan de personele taakstelling en is in 2019 van invulling voorzien.

Maatregelen Participatie-wet (450+400)

De taakstelling is in 2019 van invulling voorzien.

Programma Zorg: maatregelenplan 1 en 2

Deze maatregelenplannen zijn ons antwoord op de budgettaire gevolgen van krimpende budgetten (rijksmiddelen) voor de uitvoering. Nieuwe inkoop, verstevigen van de toeleiding sociaal domein en de in uitvoering zijnde aanpak van gezinnen met meervoudige problematiek moeten op termijn tot kostenbesparing leiden.

In het kader van het reëel ramen is opnieuw goed gekeken naar de mutaties in de rijksmiddelen, naar de baten en lasten bij ongewijzigd beleid (w.o. prijsmutaties van de nieuwe inkoop), naar de taakmutaties vanuit het rijk en naar de beoogde en gerealiseerde maatregelen in het kader van de transformatie. Via het coalitieakkoord - en verwerkt in deze begroting - is in 2020 opnieuw een bedrag van incidenteel 1,75 miljoen euro beschikbaar voor innovaties in het sociaal domein. Met de vaststelling van maatregelenplan 2 is opnieuw een forse stap gezet in het realiseren van de meerjarige taakstelling in het sociaal domein.

Programma Economie en Participatie

De taakstelling is structureel gerealiseerd door verlaging van budgetten.

Actueel overzicht taakstellingen

Hieronder staat de tabel van de nog resterende, openstaande taakstellingen 2019 na voorliggende besluitvorming in deze begroting en de toelichting zoals die hierboven gegeven is.

Aanvullend op de actualisatie zijn nieuwe bezuinigingstaakstellingen begroting 2020 opgenomen in het overzicht.

Herkomst	Maatregel	2020	2021	2022	2023
PN 2015	Restant bedrijfsvoeringstaakstelling tranche 4	756	756	756	756
Reorganisatie	Uitbreiding functieboek i.v.m. vaste verplichtingen	431	431	431	431
PN 2015	Openbare ruimte en groen: besparen op energie	195	195	195	195
PN 2015	Systeeminnovatie fysiek domein	750	750	750	750
PN 2015	Groenonderhoud	144	144	144	144
Coalitieakkoord	Besparen op programma economie en participatie	0	1.000	1.550	1.550
PN 2017	Kostenbesparing participatiewet	250	0	0	0
Coalitieakkoord	Taakstelling decentraal WMO	1.115	2.095	3.295	3.295
Coalitieakkoord	Taakstelling Jeugdhulp tekort	1.115	2.095	3.295	3.295
BGR 2020	Taakstelling vermindering subsidies	500	1.000	1.500	2.000
TOTALE BEZUINIGINGSOPGAVE		5.256	8.466	11.916	12.416

Bedragen * 1.000 euro

Personele bezuinigingen

De laatste tranche van de personele bezuiniging zal per 1-7-2020 zijn uitwerking krijgen.

Uitbreiding functieboek i.v.m. vaste personele verplichtingen

Bij het doorvoeren van de reorganisatie per 1-4-2019 is gebleken dat een deel van de vaste personele verplichtingen niet expliciet in de begroting is opgenomen. Dit is ongewenst. Wij hebben besloten om alle vaste personele verplichtingen met ingang van 1-4-2019 in de begroting op te nemen en van dekking te voorzien. Hierdoor vindt een uitbreiding van het functieboek plaats waartegenover o.a. projectinkomsten staan met een meerjarig karakter.

Een consequentie van het schrappen van vacatureruimte ter realisatie van de personele taakstelling is dat in een aantal gevallen de financiële dekking van vaste personele verplichtingen is weggefallen. In de begroting is hiervoor tijdelijk een nieuwe taakstelling opgenomen die in 2020 van dekking wordt voorzien.

Besparen op energie

Met het voorstel voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed (BW-6669) en het op route zijnde investeringsvoorstel om over te schakelen naar LED verlichting (BW-6847 en BW-7092) hebben we een goede basis gelegd om de taakstelling vanaf 2020 te realiseren. Binnen de organisatie wordt gebrainstormd hoe deze taakstelling verder ingevuld kan worden.

Systeeminnovaties fysiek domein

Voor de taakstelling 'Systeeminnovaties fysiek domein' worden in het laatste kwartaal van 2019 een plan uitgewerkt hoe deze taakstelling kan worden ingevuld.

Groenonderhoud

Er resteert nog een taakstelling van 144.000 euro waarvoor op korte termijn voorstellen worden gedaan.

Besparen op programma Economie en Participatie

Hoewel wij erin slagen om een steeds groter deel van de inwoners in ons uitkeringenbestand naar werk te begeleiden, is de verwachting dat het aantal bijstandsccliënten in 2020 hoger zal liggen dan bij het opstellen van het programmaplan werd geraamd. Dit maakt dat de taakstelling van 500.000 euro in 2020 niet kan worden ingevuld. De taakstelling wordt in 2020 incidenteel afgedekt ten laste van het financieel perspectief. Meerjarig houden wij vast aan onze ambities uit het programmaplan economie en participatie.

Kostenbesparing Participatie-wet

We verwachten de taakstelling in 2020 binnen de Wsw in te kunnen vullen.

Decentraal WMO en Jeugdhulp tekort

In Maatregelenplan 2 Sociaal Domein is beschreven op welke wijze we de tekorten bij WMO en Jeugdhulp willen tegengaan.

Verminderen subsidie verplichtingen

In het meerjarig perspectief is met ingang van de begroting 2020 een taakstelling opgenomen voor het verminderen van subsidie verplichtingen.

5.5.5 Personeel

Externe inhuur en flexibele schil

De externe inhuur bedraagt in Almelo medio 2019 11% van de totale bezetting in FTE. Hiermee worden piekmomenten in het werkaanbod opgevangen en wordt tijdelijk in noodzakelijke geachte specialistische kennis voorzien. Voor de externe inhuur van personeel is het financieel kader uit de begroting leidend. De uitgaven voor vaste en ingehuurde medewerkers dienen binnen het vastgestelde budget te blijven. Daarvoor zijn de regisserende en registrerende taken voor inhuur verder aangescherpt.

Personele formatie en bezetting in fte

In onderstaande tabel brengen we formatie en bezetting meerjarig in beeld met als peildatum 1 juli. Ten opzichte van 1-7-2018 is de formatie op 1-7-2019 per saldo gestegen met 30 FTE. Naast het doorvoeren van de organisatie ontwikkeling (+12 fte) was er sprake van het incorporeren van het takenpakket van de wijkteams (+53 fte) en Stadstoezicht (+15 fte). Het takenpakket van een 10-tal functies is per 1-1-2019 overgedragen aan het ODT.

Voor de invulling van de forse personele bezuinigingstaakstellingen is door de directie een plan van aanpak vastgesteld. Dit voorziet in de invulling van de totale personele taakstelling in 4 tranches waarvan 3 zijn doorgevoerd in 2019. De laatste tranche wordt per 1-7-2020 doorgevoerd bij de eenheid Uitvoering Sociaal waar eerst per 1-1-2020 de implementatie van de integrale wijkgerichte toegang in het sociale domein wordt doorgevoerd.

Verder staat de afronding van de overdracht van taken aan het ODT voor 2020 gepland.

Peildatum	Formatie in FTE	Bezetting in FTE	Inhuur in FTE	Bezetting totaal in FTE	% inhuur t.o.v. totaal
1-7-2014	601	641	57	698	8%
1-7-2015	618	615	86	701	12%
1-7-2016	611	588	105	693	15%
1-7-2017	609	587	84	671	13%
1-7-2018	627	596	55	651	8%
1-7-2019	668	652	77	729	11%

5.5.6 Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging is de verzamelnaam voor de processen, die ingericht worden om de betrouwbaarheid van gemeentelijke processen, de gebruikte informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens te beschermen tegen al dan niet opzettelijk onheil. Het begrip 'informatiebeveiliging' heeft betrekking op:

- beschikbaarheid / continuïteit: het zorg dragen voor het beschikbaar zijn van informatie en informatie verwerkende bedrijfsmiddelen op de juiste tijd en plaats voor de gebruikers;
- exclusiviteit / vertrouwelijkheid: het beschermen van informatie tegen kennisname en mutatie door onbevoegden. Informatie is alleen toegankelijk voor degenen die hiertoe geautoriseerd zijn;
- integriteit / betrouwbaarheid: het waarborgen van de correctheid, volledigheid, tijdigheid en controleerbaarheid van informatie en informatieverwerking.

Beleid gemeente Almelo

De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren en handhaven van het [beleid](#), dat op 5 juni 2018 door het college is vastgesteld. Hierbij geldt:

- Er is wetgeving waar altijd aan voldaan moet worden, zoals niet uitputtend: AVG, BRP, SUWI, BAG en PUN, maar ook de archiefwet.
- Er is een gemeenschappelijk normenkader als basis: de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).
- De gemeente stelt dit normenkader vast, waarbij er ruimte is voor afweging en prioritering op basis van het 'pas toe of leg uit' principe.

De verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging ligt bij het (lijn)-management, met het College van B&W als eindverantwoordelijke. Informatiebeveiliging is een continu verbeterproces. 'Plan, do, check en act' vormen samen het management systeem van informatiebeveiliging.

Bij informatiebeveiliging zijn 3 pijlers van belang:

1. Mensen
2. Processen
3. Techniek

Techniek is van groot belang, maar wanneer de mensen niet weten hoe zij dienen te handelen lopen we alsnog flinke risico's. Dus hameren we op kennis, houding en gedrag in bewustwordingsprogramma's om zo de juiste

cultuur te krijgen binnen de organisatie. Processen zijn nodig voor het gecontroleerd afhandelen van bijvoorbeeld wijzigingen en beveiligingsincidenten.

Er zijn drie soorten Informatiebeveiligingsmaatregelen:

1. Preventie, dit zijn maatregelen om te voorkomen dat er dingen fout gaan. Dit zijn bijvoorbeeld implementatie van een spamfilter, een virusscanner, een firewall, maar ook een campagne om medewerkers bewust te maken van hun rol bij informatiebeveiliging.
2. Detectie. 100% veiligheid bestaat niet, er is altijd een kans dat er iets gebeurt. Daarom zijn er ook maatregelen nodig om een beveiligingsincident te ontdekken. Dit kunnen technische maatregelen zijn, die vreemd gedrag detecteren, maar ook campagnes om medewerkers bewust maken dat zij incidenten moeten melden.
3. Reactie. Als een incident is gedetecteerd moet er worden gereageerd om te voorkomen dat het groter wordt en te zorgen dat het wordt gestopt, en dat datalekken op tijd en juist worden gemeld. Dit zijn veelal procesmatige maatregelen. Er zal dan ook moeten worden gekeken of nog maatregelen nodig zijn om herhaling te voorkomen.

Actuele ontwikkelingen

In de afgelopen jaren zijn er diverse datalekken geweest waarbij onbevoegden toegang hebben gekregen tot persoonsgegevens. Deze datalekken zijn afgehandeld conform procedure en wetgeving. Personeel speelt een belangrijke rol bij het voorkomen van datalekken, daarom wordt er geregeld aandacht gegeven aan bewustwording. Ook worden technische maatregelen genomen. Daarnaast worden processen aangepast. In 2020 zullen ook maatregelen worden genomen om detectie te verbeteren en technische maatregelen voor de preventie tegen kwaadaardige software.

Op 1 januari 2020 is de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) de officiële richtlijn die alle gemeenten volgen. Gemeenten, Rijk, waterschappen en provincies gaan over op één uniform normenkader voor informatiebeveiliging: de (BIO).

De BIO betekent een verandering voor ons. Ten opzichte van de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten, die geldt tot en met 2019 (BIG) worden bijna 200 maatregelen geschrapt. We moeten echter per informatiesysteem aangeven of de maatregelen zijn geïmplementeerd. De maatregelen uit de BIG die in de BIO nog wel worden genoemd gelden als verplicht voor alle overheden.

Sinds 2017 moet de gemeente verantwoording afleggen over informatiebeveiliging aan diverse toezichthouders middels ENSIA. ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit en betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit. Het project ENSIA streeft naar een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid. Nieuw voor 2020 is dat er verantwoording moet worden afgelegd over de implementatie van de BIO. Het is nog volstrekt onduidelijk hoe dit er uit gaat zien.

Verdergaande samenwerking met ketenpartners, digitalisering van de dienstverlening en verandering van de dreiging op internet maken dat informatiebeveiliging complex is en nooit af. 100% veiligheid bestaat niet.

Kosten

In de begroting is een bedrag opgenomen van 96.000 euro voor informatiebeveiliging. Bij de exploitatie en aanschaf van soft- en hardware worden ook kosten gemaakt voor informatiebeveiliging, maar deze zijn niet apart zichtbaar en opgenomen in de begroting.

5.5.7 Privacy

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De gemeente Almelo is verplicht te voldoen aan de Europese privacyregels op grond van de AVG.

Hierin staan de belangrijkste regels voor de omgang met persoonsgegevens. De AVG zorgt onder meer voor:

- versterking en uitbreiding van privacyrechten;
- meer verantwoordelijkheden voor organisaties;
- dezelfde, stevige bevoegdheden voor alle Europese privacytoezichthouders, zoals de bevoegdheid om boetes tot 20 miljoen euro op te leggen.

Onder persoonsgegevens verstaan we alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon ("de betrokkene"). Dit betekent dat informatie direct over iemand gaat of naar deze persoon te herleiden is.

Het een illusie is dat een gemeente als 'AVG-proof' kan worden betiteld. Er zal namelijk continue aandacht gevraagd moeten worden voor het bewust omgaan met privacygegevens van klanten en eigen personeelsleden. Door het treffen van onderstaande maatregelen kunnen de risico's worden beperkt.

Maatregelen AVG

In de AVG staat een aantal verplichte maatregelen genoemd om aan de verantwoordingsplicht (accountability) te voldoen. Dit principe vereist dat organisaties passende technische en organisatorische maatregelen nemen om te voldoen aan de beginselen en verplichtingen uit de AVG, en dit ook kunnen aantonen.

1. Het aanstellen van een Functionaris Gegevensbescherming (FG);
2. Het bijhouden van een 'Register van Verwerkingsactiviteiten';
3. Het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's). Dit is een gegevensbeschermings-effectbeoordeling bij verwerkingen met een hoog privacyrisico;
4. Het bijhouden van een register van datalekken;
5. Het aantonen dat betrokkene daadwerkelijk toestemming heeft gegeven.

Daarnaast heeft de AP op haar website voorbeelden staan van extra (vrijwillige) maatregelen:

6. Het creëren van privacybewustwording;
7. Het implementeren van privacybeleid;
8. Het afleggen van verantwoording d.m.v. de P&C-cyclus.

Beleid gemeente Almelo

Als eindverantwoordelijke voor de AVG heeft het college van B&W heeft op 15 mei 2018 het '[Privacybeleid gemeente Almelo 2018 - 2021](#)' vastgesteld en geldt als algemeen beleid. Hierin zijn de kaders met de risico's en maatregelen beschreven, om te voldoen aan de AVG. Het privacybeleid is van toepassing op alle taken en processen waar de gemeente voor verantwoordelijk is en heeft betrekking op de persoonsgegevens van personen van wie de gemeente Almelo gegevens verwerkt (of laat verwerken). Dat houdt in: verzamelen, raadplegen, wijzigen enzovoorts van persoonsgegevens. Het (lijn)-management is primair verantwoordelijk. Doel van het privacybeleid is het beschrijven van kaders voor het verantwoord omgaan met persoonsgegevens en het waarborgen van de privacyrechten van personen waarvan de gemeente Almelo persoonsgegevens verwerkt.

Voor bepaalde domeinen kan het nodig zijn om aanvullend een specifiek privacybeleid vast te stellen. Denk hierbij aan het sociaal domein, publiekszaken, leerlingzaken, schuldsanering, belastingen. Daarnaast wordt er ten behoeve van de medewerkers van de gemeente Almelo een praktische handreiking opgesteld.

Na instemming van de Ondernemingsraad (OR) zal het privacybeleid d.m.v. een link in de [privacyverklaring](#) op de website van de gemeente Almelo worden gepubliceerd. Het beleid wordt jaarlijks geëvalueerd en minimaal na 3 jaar, of eerder als er belangrijke wijzigingen zijn, bijgesteld. Hierover wordt gerapporteerd in de P&C-cyclus.

Actuele ontwikkelingen

Naar mate er meer taken decentraal bij de gemeenten worden gelegd en burgers meer worden betrokken bij de inrichting van hun leefomgeving zullen er meer processen ontstaan waarin persoonsgegevens worden verwerkt. Nieuwe processen en veranderingstrajecten (bijv. de 'Toegang Sociaal domein' per 1 januari 2020)

vragen erom dat IT-systemen en applicaties de persoonsgegevens standaard op een hoog niveau beveiligen. Bovendien hoeven de gebruikers van de systemen (zelf) geen extra handelingen te verrichten om de gegevens te beschermen. Uitgangspunt is om standaard zo min mogelijk gegevens te verwerken. Het vereist daarnaast dat de standaardinstellingen van een product of dienst altijd zo privacyvriendelijk mogelijk zijn. Bij de keuze van toekomstige nieuwe cloud-applicaties, waarbij de leverancier toegang heeft tot (bijzondere) persoonsgegevens, zal een verwerkers-overeenkomst moeten worden opgesteld. De gemeente zal, net als in 2019 d.m.v. de vragenlijst AVG in ENSIA verantwoording moeten afleggen over informatiebeveiliging aan haar toezichthouder (zie 'Begroting 2020 Paragraaf Informatiebeveiliging).

Kosten

Opleidingskosten:

In 2020 zijn zowel voor de FG als de PO opleidingen gepland, die in het nieuwe AVG-Jaarplan 2020 worden opgenomen en uit het opleidingsbudget 2020 worden bekostigd. Dat geldt ook voor de privacyambassadeurs. Daarnaast vindt er in het kader van zowel informatiebeveiligings- als privacybewustwording op alle niveaus een verplichte Kennistoets plaats. De Kennistoets wordt een jaarlijks terugkerende verplichte module.

Personeelskosten:

De structurele personele kosten voor de FG bedragen circa 40.000 euro per jaar en de structurele personele kosten voor de PO bedragen ongeveer 25.000 euro.

5.6 Verbonden partijen

5.6.1 Samenvatting

Belangrijke ontwikkelingen in 2020 zijn:

- De geplande overdracht van facultatieve taken aan de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente (ODT).
- In 2020 wordt het nieuwe uitvoeringsmodel voorbereid en geïmplementeerd en in 2021 zal deze van start gaan.
- Uit de jaarlijkse risico-inventarisatie van onze verbonden partijen blijkt dat het Regionaal Bedrijventerrein Twente, Industriegebouw Maatschappij, Omgevingsdienst Twente en Soweco een hoog risico scoren. Voor deze verbonden partijen hanteren wij een verhoogd toezichtregime.

5.6.2 Beleid verbonden partijen

- [Kadernota governance 2015](#)
- [Uitvoeringsnota Verbonden partijen](#)
- [Situationeel toezicht verbonden partijen](#)

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente bij verbonden partijen. Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Er is een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Van een financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie kunnen worden verhaald bij de gemeente.

De paragraaf verbonden partijen is een verplichte paragraaf en kent een aantal vaste onderdelen. De paragraaf moet ten minste informatie bevatten over de omvang van het eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat aan het begin en het einde van het rapportagejaar. Hiervoor gebruiken we de meest recente gegevens. Voor de leesbaarheid nemen wij deze financiële gegevens op in de bijlage behorende bij deze begroting.

5.6.3 Actuele ontwikkelingen

Hieronder vindt u een toelichting op die verbonden partijen waarbij in het begrotingsjaar sprake is van majeure ontwikkelingen en/of risico's. De actuele ontwikkelingen van de overige verbonden partijen staan beschreven onder 6.1 Gemeenschappelijke regelingen, 6.2 Vennootschappen en coöperaties en 6.3 Overige vennootschappen.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

Het college van B&W van de gemeente Almelo heeft aangegeven voornemens te zijn ook een aantal facultatieve taken onder te brengen bij de ODT. Dit traject, inclusief nieuwe adviesaanvraag aan de OR, wordt naar verwachting in het vierde kwartaal van 2019 afgerond. De geplande overdracht van facultatieve taken vindt per 1-1-2020 plaats.

Soweco

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de Gemeenschappelijke Regeling Soweco en de colleges van de zes deelnemende gemeenten denken samen na over de toekomstige organisatie en uitvoering van de Sociale Werkvoorziening in de regio Almelo. Het in 2017 genomen besluit om de Gemeenschappelijke Regeling af te

bouwen is volop in uitvoering. De gemeenten willen met ingang van 1 januari 2021 geen aandeelhouder meer zijn van Soweco NV.

Door de gemeenten zelf wordt op dit moment onderzocht welke keuzes men wil maken t.b.v. een eigen gemeentelijke uitvoeringsorganisatie, conform het voorkeursscenario. Die keuzes lopen bijvoorbeeld uiteen van alles zelf doen tot het onderbrengen van de organisatie van beschutte werkplekken bij centrumgemeente Almelo. Of combinaties realiseren met andere gemeenten. Tevens wordt per gemeente een businesscase ontwikkeld, waarbij kosten en opbrengsten van een eigen uitvoeringsorganisatie in kaart worden gebracht. Daarbij wordt ook onderzocht op welke wijze de ervaring, kennis en kunde van Soweco meegenomen kan worden.

Stadstoezicht Almelo B.V.

De taken van Stadstoezicht Almelo B.V. voor toezicht en handhaving in de gemeente zijn per 1 januari 2019 opgenomen in de gemeentelijke organisatie. Stadstoezicht Almelo BV wordt beëindigd (geliquideerd). Het uitoefenen van toezicht op deze verbonden partij is hiermee vervallen.

5.6.4 Risico analyse verbonden partijen

Jaarlijks inventariseren wij de risico's van onze verbonden partijen. De uitkomsten van alle risico scores zijn afgezet tegen de hoogte van ons financieel belang met de verbonden partij. De afweging van het organisatierisico en het financieel belang leidt uiteindelijk tot een totaal risico score van de verbonden partij.

Situationele sturing en toezicht

Op basis van de classificatie van het risico van de verbonden partij passen wij maatwerk toe in het toezicht op de externe relaties. Hierbij onderscheiden wij de volgende drie toezichtregimes: minimaal toezicht, basis toezicht en verhoogd of intensief toezicht.

Verbonden partij	Risico score organisatie	Financieel belang	Risico score totaal	Toezicht regime
Industriegebouw Maatschappij	Hoog	Groot	Hoog	Verhoogd
Soweco	Hoog	Groot	Hoog	Verhoogd
Omgevingsdienst Twente	Hoog	Klein	Hoog	Verhoogd
Regionaal Bedrijventerrein Twente	Hoog	Groot	Hoog	Verhoogd
Sportbedrijf Almelo	Hoog	Gemiddeld	Midden	Basis
Veiligheidsregio Twente	Hoog	Gemiddeld	Midden	Basis
Twente Milieu	Midden	Gemiddeld	Midden	Basis
Twence	Midden	Gemiddeld	Midden	Basis
Cogas	Midden	Gemiddeld	Midden	Basis
Regio Twente	Midden	Gemiddeld	Midden	Basis
Stadsbank Oost Nederland	Midden	Klein	Laag	Minimaal
Openbaar Lichaam Crematoria Twente	Midden	Klein	Laag	Minimaal
Euregio	Midden	Klein	Laag	Minimaal
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	Midden	Klein	Laag	Minimaal
Bank Nederlandse Gemeenten	Laag	Klein	Laag	Minimaal

Toelichting

Uit de tabel blijkt dat vier verbonden partijen voor ons een hoge risico score hebben. Belangrijkste overeenkomst van deze verbonden partijen is dat het financieel belang groot is en de toekomst onzeker. Ook is het bestuurlijk belang vanuit Almelo aanzienlijk.

Industriegebouw Maatschappij

De gemeente Almelo is enig aandeelhouder en financier van de IGM NV. De financiering is in het afgelopen jaar gedaald van 16,1 naar 13,5 miljoen euro ultimo 2018. Met de aflossingen is het financiële risico voor de gemeente enigszins afgenomen.

Het belang in de IGM wordt op termijn beëindigd en gekozen is voor geleidelijke afbouw. Bij geleidelijke afbouw worden de risico's op waardedaling van het vastgoed van IGM beheerst en worden door de gemeente verstrekte leningen geleidelijk afgebouwd. We hebben aan de IGM aangegeven dat het moet gaan om een actieve afbouw en geen passieve uitloop. De IGM is inmiddels begonnen om haar activiteiten af te bouwen, wat heeft geresulteerd in enkele versnelde aflossingen door klanten van de IGM.

Regionaal bedrijventerrein Twente (RBT)

De mogelijke risico's worden door het openbaar lichaam RBT via een verdeelsleutel verdeeld over de deelnemende partijen aan de regeling. De gemeente Almelo participeert voor 23% risicodragend in de grondexploitatie van het RBT. Voor het gemeentelijk aandeel in het huidige voorziene tekort is een voorziening gevormd. Aanvullend daarop wordt bij het bepalen van het weerstandvermogen rekening gehouden dat niet alle gronden op het Businesspark XL worden uitgegeven. Vanwege de positieve marktontwikkelingen is het risicoprofiel de afgelopen jaren afgenomen. Echter nog niet zodanig dat het in de categorie "Midden" heeft bereikt.

Soweco

De BBV Begroting 2020 laat voor de periode 2020-2023 een nihil exploitatieresultaat zien. In de BBV begroting 2020 is rekening gehouden met een aanvullende bijdrage van gemeenten op de onderdekking van de subsidie SW. Deze bijdrage loopt af van 5.258.000 euro in 2020 naar 3.514.000 euro in 2023.

Het aandeel van de gemeente Almelo in de GR is op basis van de BBV Begroting 2020 44,16%. Dit resulteert in een bijdrage vanuit Almelo in het tekort van 2.322.000 euro in 2020 naar 1.552.000 euro in 2023.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

De ODT is met ingang van 1 januari 2019 operationeel en werkt vanuit het stadhuis van Almelo.

De ODT voert de taken voor Almelo uit op basis van het, door het college in december 2018 vastgestelde, VTH beleid, dienstverleningsovereenkomst, jaaropdracht en mandaatbesluit. Doordat het een nieuwe organisatie betreft die zich op alle aspecten van primaire processen, besturing en bedrijfsvoering nog dient "te zetten" is het risicoprofiel hoog. Verder is een verhoogd risico van toepassing vanwege de uiteenlopende visies van de deelnemers over het takenpakket van de ODT. De ODT beschikt nog niet over buffers om tegenvallers op te vangen. Het risico op een kwaliteit- en productiviteit-dip in de opstartfase is ook in 2020 nog reëel.

Regio Twente

Het risicoprofiel van de Regio is gestegen, maar blijft nog binnen de bandbreedte "midden". Oorzaak hiervan zijn de verslechterende financiële resultaten en vooruitzichten en de mogelijke reorganisatie ten gevolge van het advies "Versterking door focus en eenvoud!" d.d. 4 juli 2019 van De Kring van Twentse Gemeentesecretarissen.

5.7 Grondbeleid

5.7.1 Samenvatting

- De gemeente Almelo voert een pragmatisch grondbeleid. Voor nieuwe projecten wordt gekozen voor de beleidslijn "faciliterend grondbeleid tenzij...".
- In 2020 zijn de verkopen van 37 woningbouw kavels, en 4,4 ha werklocaties (inclusief Bedrijvenpark Twente Noord) geraamd.
- Volgens de geactualiseerde begrotingen zullen de grondexploitaties eind van het jaar 2019, naar verwachting, met circa 1,4 miljoen euro verslechteren, waarvan 0,6 miljoen euro reeds is voorzien in de voorziening heroriëntatie werklocaties.
- De balanswaarde van de grondexploitaties (onderhanden werk) is op 31 december 2020 bijna 2,0 miljoen euro lager dan op 1 januari 2020.

5.7.2 Beleid grondexploitaties

Grondbeleid

Een van de middelen van een gemeente om haar ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken bij het uitvoeren van het omgevingsbeleid van de overheid is het grondbeleid. In het kader van het omgevingsbeleid wordt de maatschappelijke gewenste bestemming van de grond, middels een plan of besluit op basis van de Wet ruimtelijke ordening (WRO), bepaald. De raad heeft een kaderstellende en controlerende functie ten aanzien het gehanteerde grondbeleid en de daarbij behorende begrotingen en verantwoordingen. Grondbeleid gaat in belangrijke mate over de productie van bouwgrond, de wijze waarop die tot stand komt en hoe de bouwgrond verkocht en gebruikt wordt.

Gemeenten kunnen ervoor kiezen om een actief grondbeleid te voeren (waarbij je zelf als gemeenten de gronden koopt en bouwrijp maakt) of een faciliterend grondbeleid (waarbij de bouwgrondproductie aan anderen wordt overgelaten). Met faciliterend grondbeleid loopt de gemeente minder financiële risico's. Deze liggen bij marktpartijen. Daar staat tegenover dat de gemeente minder sturingsmogelijkheden heeft.

De gemeente Almelo voert een pragmatisch grondbeleid. Faciliterend grondbeleid past het beste bij de gewenste ontwikkeling van een compacte overheid. Maar omdat de gemeente nu eenmaal – door eerdere besluiten – al heel veel grond heeft gekocht is de keuze tussen verschillende typen beleid eigenlijk achterhaald. Daarom wordt per project bekeken welk beleid het beste gevoerd kan worden.

Over de financiële gevolgen van het gevoerde beleid wordt jaarlijks gerapporteerd in de paragraaf grondbeleid van de jaarrekening. In de Perspectiefnota Grondbedrijf wordt uitvoeriger ingegaan op de financiële positie van het grondbedrijf, de projectmatige complexen (= lopende grondexploitaties) en het functionele complex "nog uit te voeren werken". In de paragraaf grondbeleid van de begroting wordt vooruit gekeken op ontwikkelingen, die mogelijk gevolgen hebben voor de vermogenspositie van het grondbedrijf.

5.7.3 Actuele ontwikkelingen

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Er is nieuwe regelgeving voor de verslaglegging over de jaarcijfers van het grondbedrijf. De 'Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken, dd. juli 2019' van de Commissie BBV is zoveel mogelijk reeds vertaald in de actualisatie van de grondexploitaties en deze toelichting op het grondbeleid.

De grondexploitaties zijn ingedeeld conform het BBV. Er is een onderscheid gemaakt in Bouwgrond In Exploitatie (BIE) en projecten die onder de rubriek Materieel Vast Actief (MVA) op de balans worden

verantwoord, voorheen Complex Verspreide Bezittingen (CVB) of Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG). Deze gronden zijn meestal in het verleden anticiperend of strategisch aangekocht. Er is voor deze (bouw)gronden (nog) geen grondexploitatie vastgesteld door de raad. Deze (bouw)grond kan in de toekomst alsnog worden overgeheveld naar BIE.

Bouwgrond in exploitatie (BIE) heeft in alle gevallen betrekking op grondexploitaties in de uitvoeringsfase. Onder BIE vallen gronden die in eigendom zijn van de gemeente en waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting is vastgesteld. Het startpunt van BIE is het raadsbesluit van de vaststelling. Vanaf dat moment kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (BIE) op de balans.

De raad stelt de budgetten beschikbaar voor de uitvoering van de grondexploitatiebegroting. Deze budgetten regelen de financiering en dekking van de uitvoering en zijn bestemd voor aankopen, wegeaanleg, groenaanleg, riolering, enzovoort. Jaarlijks wordt een budget vrijgegeven en vastgesteld door opname in de begroting. Omdat de baten en lasten worden begroot en verantwoord, geldt het budgetrecht op het niveau van de jaarschijf zoals vastgesteld in de begroting.

Verkoopresultaten		
Werklocaties (hectare)	begroting 2019	begroting 2020
Dempen haven Dollegoor	0,0	1,1
Nieuwe Gravenweg	0,6	0,0
Haven Zuid	0,4	0,0
Rohof	0,2	0,2
Rhijnbeek	0,0	0,0
Bedrijvenpark Twente Noord	3,2	2,1
De Bleskolk	0,3	0,3
Pooksbelten	5,6	0,0
Ossenkoppelerhoek	0,0	0,3
Weggeler	0,1	0,4
Totaal werklocaties	10,4	4,4

Verkoopresultaten		
Woninglocaties (aantallen)	begroting 2019	begroting 2020
Nijrees Noord	6	0
Chiel Dethmersstraat	0	7
Almelo Noord Oost	18	18
Pooksbelten	1	0
Weggeler	11	12
Ossenkoppelerhoek	1	0
Totaal woninglocaties	37	37

5.7.4 Huidige financiële posities

Huidige financiële positie grondbedrijf

Per 1-1-2019 kent het Grondbedrijf 13 lopende grondexploitaties. Dat zijn ruimtelijke projecten, met bouwgrondproductie als hoofdmoot, waarvan de raad de (tentatieve) grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Deze door de raad vastgestelde grondexploitatiebegrotingen fungeren als financieel en inhoudelijk kader voor het college van B&W waarbinnen zij verder gaat met de realisatie van een project. Tevens fungeert de grondexploitatiebegroting als een 'voorspelling' van de te verwachten kosten en opbrengsten en het begrote financiële eindresultaat. Naast de 13 lopende grondexploitaties heeft de gemeente tevens een aandeel in het XL-Businesspark. Dit wordt in de paragraaf verbonden partijen nader toegelicht.

Als er een tekort wordt begroot dient er ter dekking van dit tekort een voorziening getroffen te worden. Indien er winst wordt begroot mag deze pas genomen worden als de winst gerealiseerd is. Dat is pas het geval als de realisatie van het project al zover gevorderd is dat een deel van de begrote winst als 'gerealiseerd' beschouwd mag worden en de risico's beperkt zijn. Het belangrijkste risico binnen het grondbedrijf vormt het programma waar in grondexploitaties van uit wordt gegaan. Is er vraag naar dit programma en binnen welke termijn zal deze vraag zich manifesteren.

Jaarverantwoording 2018

Bij de jaarverantwoording 2018 kennen alle 13 grondexploitaties samen, met aangepaste disconteringsvoet, per

1 januari 2019, een tekort van 31,0 miljoen euro NCW:

-	12 verlieslatende grondexploitaties met een begroot tekort van	31,2 miljoen euro
-	1 winstgevende grondexploitaties met een begrote winst van	0,2 miljoen euro

Hiervoor is een voorziening getroffen van 31,2 miljoen euro. Daarnaast is een extra voorziening opgenomen ten behoeve van heroriëntatie op de werklocaties van 10,7 miljoen euro. De boekwaarde is met dit bedrag van circa 41,9 miljoen euro verlaagd tot een reële balanswaarde.

Najaarsrapportage 2019

Volgens de geactualiseerde grondexploitatiebegrotingen (zoals opgenomen in de najaarsrapportage 2019) zullen de grondexploitaties eind 2019 naar verwachting met circa 1,4 miljoen euro verslechteren. Hiervan heeft circa 0,6 miljoen euro betrekking op Bedrijvenpark Twente Noord. Dit wordt verdisconteerd met de voorziening heroriëntatie werklocaties. Bij de jaarverantwoording 2019 dient derhalve, naar verwachting, voor circa 0,75 miljoen euro een aanvullende verliesvoorziening te worden getroffen. De verliesvoorziening stijgt hierdoor van 41,9 miljoen euro bij de jaarverantwoording 2018 naar 42,6 miljoen euro bij de najaarsrapportage 2019.

De geactualiseerde geconsolideerde begroting conform de najaarsrapportage 2019 van de 13 lopende grondexploitaties ziet er als volgt uit:

Grondexploitaties	
Boekwaarde (geïnvesteed vermogen)	92.029
Nog te realiseren opbrengsten op NCW	-95.182
Nog te maken kosten op NCW	35.405
Economische waarde	-59.777
Begroot resultaat op NCW (=tekort)	32.252

Waarvan winstgevende grondexploitaties		142
Begroot resultaat verlieslatende grexen op NCW (=tekort)		32.394
Aangepaste disconteringsvoet*		176
Extra voorziening heroriëntatie werklocaties		10.024
Voorziening conform BBV	Netto contante waarde	42.594
<i>Voorziening</i>	<i>Eindwaarde</i>	<i>56.663</i>

Bedragen * 1.000 euro

* De grondexploitaties dienen op grond van het BBV netto contant te worden gemaakt tegen een disconteringsvoet van 2%

5.8 Dienstverlening

5.8.1 Samenvatting

- Onze inwoners, bedrijven en instellingen (onze klanten), verwachten professionele gemeentelijke dienstverlening, die betrouwbaar en duidelijk is, die gemakkelijk te verkrijgen is en die bovendien tegen een reële prijs kan worden geleverd.
- Wij (de gemeente) verwachten, dat onze klanten hun eigen verantwoordelijkheid hebben, zoveel mogelijk zelfredzaam zijn en bij de afname van dienstverlening zelf doen, wat zij ook daadwerkelijk kunnen.
- De invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2021 zal de dienstverlening en werkwijze binnen de fysieke leefomgeving essentieel veranderen.

5.8.2 Wat willen we bereiken?

Dienstverlening is bij uitstek mensenwerk. Slim en adequaat georganiseerd met optimaal gebruik van digitale mogelijkheden. Onze inwoners, bedrijven en instellingen ervaren dit als resultaat- en klantgerichte dienstverlening. De leefwereld van onze klanten is het uitgangspunt. Wij onderscheiden ons door daadkracht en pragmatisme. Bij meervoudige en complexe klantvragen helpen wij onze klanten met één centraal aanspreekpunt, door bij deze klantvragen centrale regie op de dienstverlening uit te voeren. De gemeentelijke producten en diensten zijn van een goede kwaliteit en afgestemd op de behoeften van onze klanten. Zij waarderen onze dienstverlening met de beoordeling "goed".

5.8.3 Wat gaan we in 2020 doen?

- Actualiseren en herijken van de gemeentelijke brede visie op dienstverlening
- Zorgen dat wij klaar zijn voor de invoering van de Omgevingswet, welke op 1 januari 2021 zal worden ingevoerd. De dienstverlening zal hierbij op een essentieel andere manier worden uitgevoerd en er zal gebruik gemaakt gaan worden van zgn. serviceformules.
- Samenvoeging van de toegangstaken sociaal, nu georganiseerd binnen KCC/Wmo-oud, Werkplein, SRT, SSC, de gezinscoaches, SWT en team Zorg waardoor nieuwe effectieve dienstverlening ontstaat die bovendien structureel goedkoper is
- Opzetten van aanpak waarbij online dienstverlening van Almelo procesmatig continue wordt gemeten, getest en verbeterd.
- Versterken van dienstverlening aan ondernemers, zodat deze dienstverlening voor deze groep meer zichtbaar en duidelijker wordt.
- Verbeteren van de meervoudige en complexe dienstverlening, waarbij meerdere gemeentelijke onderdelen bij de realisatie van deze dienstverlening een rol hebben. Onder andere door het versterken van een centrale regiefunctie hierop.

5.8.4 Wat mag het kosten?

Zie paragraaf 4.2.1 Bestuur en ondersteuning' bij taakveld '0.2 Burgerzaken' voor een overzicht van baten en lasten.

5.8.5 Indicatoren

Indicator		2018	2017
Waardering <i>inwoners</i> algehele dienstverlening	Almelo	6,4	6,4
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening van de gemeente	Grootteklasse	6,8	6,8
Waardering <i>inwoners</i> digitale dienstverlening	Almelo	6,8	6,8
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente	Grootteklasse	6,9	6,9
Waardering <i>ondernemers</i> algehele dienstverlening	Almelo	6,3	n.v.t.
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening van de gemeente	Grootteklasse	6,3	
Waardering <i>ondernemers</i> digitale dienstverlening	Almelo	7,5	n.v.t.
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente	Grootteklasse	7,5	

Eigen indicator

Indicator		2018	2017
Waardering gemeentelijke klantfeedback alle gemeten producten en kanalen	Almelo	9,0	8,7

6. Financiële begroting

6.1 Overzicht van baten en lasten

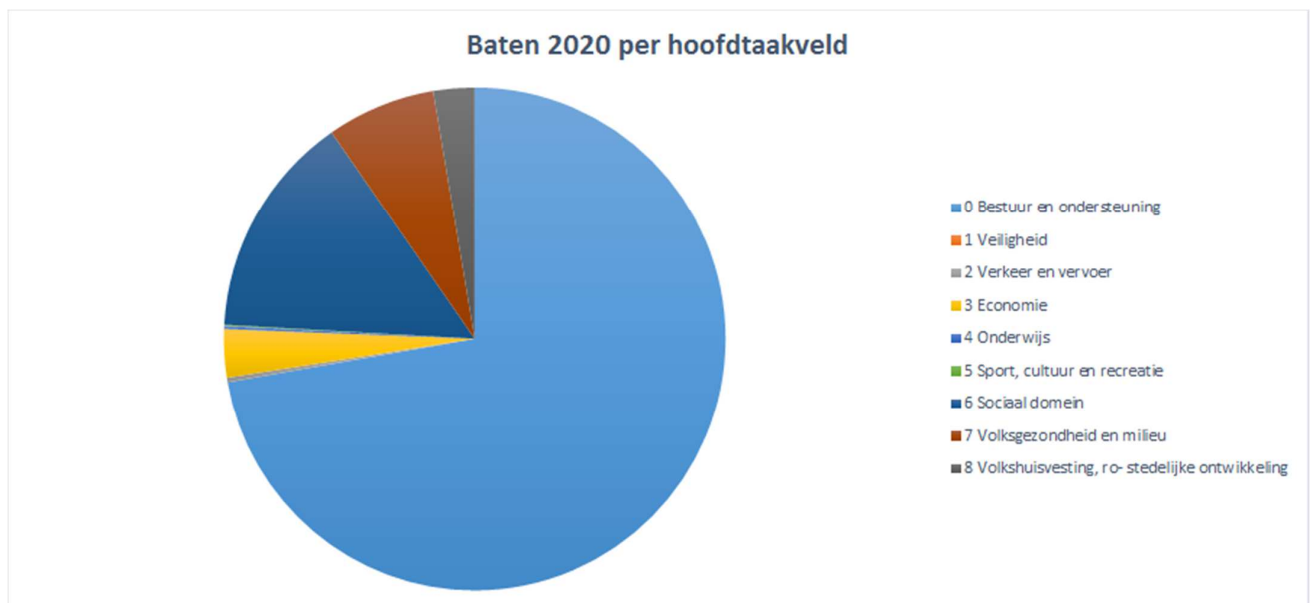
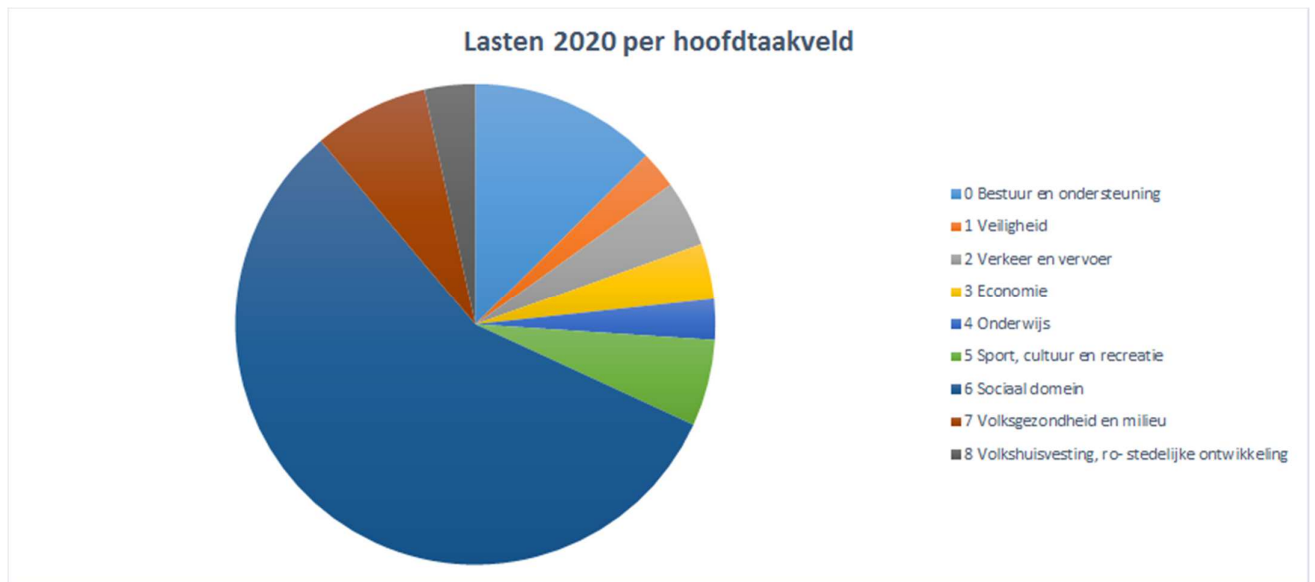
6.1.1 Overzicht van baten en lasten

Overzicht lasten en baten	Lasten	Baten	Saldo
	2020	2020	2020
0.1 Bestuur	3.952	0	3.952
0.10 Mutaties reserves	5.994	-4.676	1.318
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-10.153	10.187	33
0.2 Burgerzaken	1.979	-750	1.230
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	4.246	-5.374	-1.128
0.4 Overhead	23.062	-1.269	21.793
0.5 Treasury	-267	-2.655	-2.922
0.61 OZB woningen	629	-10.214	-9.585
0.62 OZB niet-woningen	79	-12.412	-12.333
0.63 Parkeerbelasting	42	-2.244	-2.201
0.64 Belastingen overig	453	-175	278
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-168.529	-168.529
0.8 Overige baten en lasten	1.243	-993	250
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	100	0	100
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.311	0	5.311
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.768	-45	1.723
2.1 Verkeer en vervoer	9.603	-525	9.078
2.2 Parkeren	2.690	-46	2.644
2.3 Recreatieve havens	81	-15	66
2.4 Economische havens en waterwegen	121	-194	-73
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0
3.1 Economische ontwikkeling	994	0	994
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.920	-7.736	184
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	739	-590	149
3.4 Economische promotie	912	-437	475
4.1 Openbaar basisonderwijs	472	0	472
4.2 Onderwijshuisvesting	4.363	0	4.363
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.936	-559	2.376
5.1 Sportbeleid en activering	3.663	0	3.663

5.2 Sportaccommodaties	1.147	-210	937
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.943	0	2.943
5.4 Musea	85	0	85
5.5 Cultureel erfgoed	36	0	36
5.6 Media	2.166	0	2.166
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.391	0	6.391
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.668	-13	7.655
6.2 Wijkteams	3.955	0	3.955
6.3 Inkomensregelingen	50.442	-39.392	11.050
6.4 Begeleide participatie	12.718	0	12.718
6.5 Arbeidsparticipatie	6.320	0	6.320
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	2.904	0	2.904
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	25.246	-744	24.502
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	19.458	0	19.458
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	22.226	-805	21.421
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	9.708	0	9.708
7.1 Volksgezondheid	2.947	-17	2.929
7.2 Riolering	7.768	-9.738	-1.969
7.3 Afval	7.318	-9.677	-2.358
7.4 Milieubeheer	3.310	0	3.310
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	467	-418	49
8.1 Ruimtelijke ordening	1.782	-233	1.550
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	5.675	-5.643	31
8.3 Wonen en bouwen	2.173	-1.643	530
Totaal lasten en baten	277.785	-277.785	0

Bedragen * 1.000 euro

6.1.2 Diagram van baten en lasten

6.2 Incidentele baten en lasten

Om vast te stellen in hoeverre er sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming (uitgangspunt voor toezichthouder) dient het financieel meerjarenperspectief gecorrigeerd te worden voor incidentele baten en lasten. Posten die ofwel 3 jaar of minder in de begroting zijn opgenomen, ofwel een uitgesproken tijdelijk karakter hebben (bijvoorbeeld gekoppeld aan het 4-jarige coalitieakkoord) worden als incidentele posten beschouwd.

Incidentele baten en lasten	2020	2021	2022	2023
0. Bestuur en ondersteuning				
Programma Nieuwstraatkwartier	0,18	0,18	0,18	
Programma Duurzaamheid	0,20	0,20	0,20	
Programma Binnenstad	0,30	0,35	0,40	
Vrijval reserve centrum spaarfonds	-2,18			
Dividend Twence	-0,36			
Onderzoek huisvesting	0,15			
Cultuureducatie	0,12			
6. Sociaal domein				
Programma Zorg	1,75			
Programma Economie en participatie	0,88	0,05	0,05	
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Programma Omgevingswet	0,70	0,41	0,12	0,06
Eikenprocessierups	0,08	0,08		
Totaal incidentele baten en lasten	1,82	1,27	0,95	0,06

-/- = voordeel/baten, + = nadeel/lasten (bedragen * 1.000.000 euro)

6.3 Uiteenzetting financiële positie

6.3.1 Meerjaren Investeringsplan (MIP)

Meerjaren Investeringsplan (MIP) 2020 -2023	TOTAAL	2020	2021	2022	2023
	Bedrag				
Hoofdtakveld Bestuur en ondersteuning					
<i>Informatisering en automatisering</i>					
Hardware	270	270			
Software	50	50			
Project data gedreven werken	250	250			
Investeringsruimte	3.230	380	950	950	950
<i>Totaal Informatisering en automatisering</i>	3.800	950	950	950	950
<i>Gronden en gebouwen</i>					
Stadhuisplein 2a Parkeergarage Stadsbaken	1.120	280	280	280	280
Ledeboerslaan 3, kinderboerderij	27	27			
Winkelsteeg 82, Oosterborgh	50	50			
Hagenborgh, Stadserf P3	540	180	180	180	
Adastraat 6	30	30			
Turfkade 15	57	57			
Turfkade 17	110	60		50	
Wierdensestraat 32	22	22			
Sumatraplein 1, 't Dok	40	40			
Binnenhof 51, de Schelf	93	93			
Cesar Franckstraat 1c	20	20			
Sluiskade NZ 126, Sportpark	388	388			
Leemhorst 5, sporthal	66	66			
Stins 2, Sporthal	21	21			
Willem de Clercstraat 23a	30	30			
Catharina van Rennessestraat 128a, gymlokaal	44	44			
Elisabethhof, Hof 88	183	183			
Herengracht Ateliers	22	22			
Haven Zuidzijde 30	354	93	78	78	105
Luctor et Emergo, natuurgrasveld	30	30			
PH, toegangsweg	15	15			
Wendelgoor, natuurgrasveld en parkeerplaats	43	43			
Investeringsruimte	3.495	-94	1.162	1.112	1.315
<i>Totaal Gronden en gebouwen</i>	6.800	1.700	1.700	1.700	1.700
<i>Tractie</i>					
Wagen 340 2-VRD-30	25	25			
Wagen 343 BZ-RL-48	55	55			
Wagen 355 6-VNR-57 (met kraan)	60	60			
Wagen 359 09-BBH-3	50	50			
Wagen 363 79-TNV-5	22	22			
Wagen 366 9-VVV46	30	30			

Wagen 364 8-VTZ-05	30	30			
Wagen 376 43-ZSB-7	22	22			
Wagen 372 2-VTZ-40	25	25			
Wagen 348 9-VNN-22	45	45			
Wagen 387 Cirkelmaaier	68	68			
Wagen 375 VF-275-J	31	31			
Wagen 380 VD-391-D	25	25			
Schmitzer transporter	35	35			
Boki grafdelver	105	105			
Investeringsruimte	1.772	-28	600	600	600
<i>Totaal Tractie</i>	2.400	600	600	600	600
Kleine kapitaalwerken					
Investeringsruimte	800	200	200	200	200
<i>Totaal kleine kapitaalwerken</i>	800	200	200	200	200
Totaal Bestuur en Ondersteuning	13.800	3.450	6.900	6.900	6.900

Hoofdtakveld Verkeer en vervoer					
Verharding/wegen					
Hospitaalweg, Laan van Kortrijk, Verlengde Sportlaan	950	200	750		
Rumerslanden	495	235	260		
Christoffelstraat - Deldensestraat	100	100			
Kolthofsingel fase 3 en 4	300	300			
Wierdensestraat	350	350			
Fietspad Huttenweg	120	120			
Fietspad Maardijk	100	100			
Fietspad Windmolenroeksweg	100	100			
OBA 4 - Steffensweg	125	125			
Ootmarsumsestraat - Markgraven	250	250			
Vriezensveenseweg - Almelseweg	1.300	500	800		
H.R. Holslaan (Nijreessingel - A35)	1.800	800	1.000		
Schuilburgsingel	500		500		
Investeringsruimte	5.510	-180	-310	3.000	3.000
<i>Totaal verharding</i>	12.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Openbare verlichting					
Investeringsruimte	1.040	260	260	260	260
<i>Totaal openbare verlichting</i>	1.040	260	260	260	260
Vri's					
Busstationsysteem	100	100			
Vervanging K3013	180	180			
Vervanging K3006	150	150			
Vervanging K3020	70	70			
Vervanging K2035	120	120			
Vervanging detectie	74	74			

Aanpassing K3038	25	25			
Investeringsruimte	2.157	0	719	719	719
Totaal VRI's	2.876	719	719	719	719
Kunstwerken					
Brug Grotestraat in de Aa	450		450		
Duiker VRL Singel	370		370		
Brug Bornerbroeksestraat	720	720			
Bleskolsingel	295	295			
Vervangen houten bruggen	200	100	100		
Oeverbeschermingen	150	50	100		
Kadeconstructies	100	50	50		
Eerste Slichtestraat	50	50			
Plesmanweg	200	200			
Sluitersveldsingel	50	50			
Van Rechteren Limpurgsingel	15	15			
Vriezebrug	100		100		
Hanzelaan	75		75		
Bruglaan	50		50		
Hooilaan	75		75		
Schuttenstraat	150		150		
Slagenweg	100		100		
Investeringsruimte	3.870	225	135	1.755	1.755
Totaal Kunstwerken	7.020	1.755	1.755	1.755	1.755
Totaal Verkeer en Vervoer	22.936	5.734	5.734	5.734	5.734

Hoofdtakveld Onderwijs					
Onderwijshuisvesting					
Primair onderwijs	4.750	250	1.500	1.500	1.500
Speciaal onderwijs	3.000		1.500	1.500	
Voortgezet onderwijs	6.750	3.750	1.000	1.000	1.000
Bewegingsonderwijs	3.000		1.000	1.000	1.000
Investeringsruimte	1.500	750	-250	-250	1.250
Totaal Onderwijs	19.000	4.750	4.750	4.750	4.750

Hoofdtakveld Sport, cultuur en recreatie					
Tractie sport					
Ford Transit 300M transporter 6-VNR-58	31	31			
John Deere 3720 hydrostaat	36	36			
John Deere 4720 hydrostaat met frontlader	46	46			
Ford Transit 350LEF transporter VJ-702-K	30		30		
John Deere 2520 hydrostaat met maaibak	21			21	
John Deere 3720 hydrostaat	36				36
Fendt 208 met frontlader	66				66

Investeringsruimte	-42	-57	26	35	-46
<i>Tractie sport</i>	224	56	56	56	56
Totaal Sport, cultuur en recreatie	224	56	56	56	56
Totaal Sport, cultuur en recreatie	224	56	56	56	56

Hoofdtakveld Volksgezondheid en milieu					
Riolering (IGOP)					
Aalderinkshoek - fase 1 (planvorming)	25	25			
Christoffelstraat - Dedeldensestraat	800	800			
Grotestraat Zuid (planvorming)	25	25			
KAS Busstation Wierdensestraat	115	115			
Kolthofsingel fase 3 en 4	400	400			
Plesmanweg-Bleskolsingel	75	75			
OBA 4- Kroosstraat en omgeving	165	165			
Rumerslanden	600	600			
Sluiskade Noord-Zuid	100	100			
Van Riemsdijk	50	50			
Relining 2020	500	500			
Investeringsruimte	9.201	215	3.050	2.968	2.968
<i>Totaal Riolering (IGOP)</i>	12.056	3.070	3.050	2.968	2.968
Riolering (vGRP 2016-2020)					
Kolken	50	50			
Verbetermaatregelen	220	220			
Alternatieve sanitatie	50	50			
Inprikpunten drukriool	50	50			
Drukriolering	300	300			
Maatregelen afkoppelen	420	420			
Grondwaterplan	232	232			
Investeringsruimte	4.563		1.521	1.521	1.521
<i>Totaal Riolering (vGRP)</i>	5.885	1.322	1.521	1.521	1.521
Totaal volksgezondheid en milieu	17.941	4.392	4.571	4.489	4.489

Hoofdtakveld ro _sted. Ontwikkeling					
Openbaar groen					
Bedrijvenparksingel	25	25			
Bruglaan	50	50			
Christoffelstraat	60	60			
Egbert ten Catelaan	20	20			

H.R.Holstlaan	100	100			
Nazorg 2019	50	15	15	20	
kruispunt Bleskolk/Plesmanwg	20	20			
Rumerslanden	25	25			
Schout Doddestraat	15	15			
Zeven Bosjes	125	25	50	50	
Wortel opgroei	150	50	50	50	
Vervangen/herplant bomen	400	100	100	100	100
Meulenbeldlaan	104			104	
Schierstins	20	20			
Kanaalweg/Esheksweg	35	35			
Coendersborg	15	15			
Nachtpauw/Nachtuil	15	15			
Overige	6	6			
Investeringsruimte	2.833	421	802	693	917
<i>Totaal openbaar groen</i>	4.068	1.017	1.017	1.017	1.017
Overige					
Verruiming Twente kanaal	3.900		3.900		
<i>Totaal overige</i>	3.900	0	3.900	0	0
Totaal RO en stedelijke ontwikkeling	7.968	1.017	4.917	1.017	1.017

6.3.2 Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
ACTIVA					
Immateriële vaste activa	3.179	2.964	2.749	2.534	2.319
Materiële vaste activa	206.607	215.814	227.357	236.587	245.818
Financiële vaste activa	32.197	29.188	26.179	23.171	20.296
Totaal vaste activa	241.983	247.967	256.285	262.292	268.433
Voorraden (ohw)	44.000	38.943	38.091	37.690	37.289
Uitzettingen < 1 jaar	33.857	33.857	33.857	33.857	33.857
Liquide middelen	8.526	8.526	8.526	8.526	8.526
Overlopende activa	3.623	4.595	1.908	7.505	15.393
Totaal vlottende activa	90.006	85.921	82.382	87.578	95.065
Totaal generaal activa	331.989	333.888	338.667	349.870	363.498

Geprognosticeerde balans	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
PASSIVA					
Eigen vermogen	9.462	10.821	14.879	20.206	27.958
Voorzieningen	14.803	14.803	14.803	14.803	14.803
Vaste schulden	256.791	257.331	258.052	263.928	269.804
Totaal vaste passiva	281.057	282.955	287.734	298.937	312.565
Vlottende schulden	21.206	22.178	19.491	25.088	32.976
Overlopende passiva	29.727	28.754	31.442	25.845	17.957
Totaal vlottende passiva	50.933	50.933	50.933	50.933	50.933
Totaal generaal passiva	331.989	333.888	338.667	349.870	363.498

Bedragen * 1.000 euro

6.3.3 Overzicht EMU saldo

EMU-saldo

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	1.351	4.225	4.940	5.505
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	9.477	9.890	9.558	9.001
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-18.469	-21.217	-18.574	-18.574
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord	0	0	0	0
7 Aankopen van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-6.130	-4.791	-4.501	-2.934
8 Baten bouwgrondexploitatie: baten voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord	11.188	5.644	4.902	6.793
9 Lasten op de balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks tlv de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder een van de bovengenoemde posten	0	0	0	0
11 Verkoop van effecten				
a. Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	ja	nee	nee	nee
b. Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	n.n.b.			
Berekend EMU-saldo	-2.584	-6.250	-3.675	-210

Bedragen x 1.000 euro

6.3.4 Overzicht reserves en voorzieningen

Verloopoverzicht reserves	Saldo per 31-12-2019	Saldo per 01-01-2021	Saldo per 01-01-2022	Saldo per 01-01-2023	Saldo per 01-01-2024	Doel van reserve
Algemene reserve						
Algemene reserve	13.894	14.099	14.304	14.509	14.714	Buffer om mogelijke (toekomstige) verliezen te kunnen dekken.
Algemeen grondbedrijf	-20.853	-18.183	-15.603	-13.013	-10.423	Buffer om mogelijke (toekomstige) verliezen op de grondexploitaties te kunnen dekken.
Subtotaal algemene reserve	-6.960	-4.085	-1.300	1.495	4.290	
Bestemmingsreserves						
Overlopende werken	6.576	7.195	7.745	8.345	8.345	Dekking van meerjarige incidentele projecten.
Grote investeringen	203	203	203	203	203	Dekking van grote investeringen/projecten.
Bodemverontreiniging	1.199	1.199	1.199	1.199	1.199	Buffer voor aanspraken bodemverontreiniging inzake Decomp-gelden 2016-2020.
Co-financiering	431	431	431	431	431	Dekking van de gemeentelijke co-financiering bij projecten.
Besluit locatiegebonden subsidies	138	138	138	138	138	Dekking voor stimuleringsbijdragen voor woningbouw op specifieke locaties.
ISV 3 2010 /2014	112	112	112	112	112	Dekking voor projecten uit het programma ISV-3.
Centrumspaarfonds	2.168		285	569	854	Dekking voor projecten binnenstad.
Reserve investeringsagenda	180	180	180	180	180	Dekking voor impuls investeringen.
Reserve centrumgemeente MO+ BW	5.415	5.415	5.415	5.415	5.415	Dekking voor centrum gemeente activiteiten maatschappelijke opvang en beschermd wonen
Subtotaal bestemmingsreserves	16.422	14.873	15.708	16.593	16.877	
Resultaatbestemming						
Dit jaar		33	638	1.897	4.322	Begrotingssaldo (gecumuleerd)
Subtotaal resultaatbestemming	0	33	638	1.897	4.322	
Totaal reserves	9.463	10.822	15.047	19.985	25.490	

Bedragen * 1.000 euro

Mutatieoverzicht reserves	Storting 2020	Onttrekking 2020	Storting 2021	Onttrekking 2021	Storting 2022	Onttrekking 2022	Storting 2023	Onttrekking 2023
Algemene reserve								
Algemene reserve	205		205		205		205	
Algemeen grondbedrijf	5.170	2.500	2.580		2.590		2.590	
Subtotaal algemene reserve	5.375	2.500	2.785	0	2.795	0	2.795	0
Bestemmingsreserves								
Overlopende werken	619		550		600			
Grote investeringen								
Bodemverontreiniging								
Co-financiering								
Besluit locatiegebonden subsidies								
ISV 3 2010 /2014								
Centrumspaarfonds		2.176	285		285		285	
Reserve investeringsagenda								
Reserve centrumgemeente MO+ BW								
Subtotaal bestemmingsreserves	619	2.176	835	0	885	0	285	0
Resultaatbestemming								
Dit jaar (Begrotingssaldo)	33		605		1.259		1.319	
Subtotaal resultaatbestemming	33	0	605	0	1.259	0	1.319	0
Totaal reserves	6.027	4.676	4.225	0	4.939	0	4.399	0

Bedragen * 1.000 euro

Toelichting op de reservemutaties:

Algemene reserve: De renteopslag op de door-verstreekte geldleningen aan IGM en Heracles wordt jaarlijks toegevoegd aan de algemene reserve.

Reserve grondbedrijf: Dit betreft de jaarlijkse toevoeging op basis van het financieel herstelplan.

Reserve overlopende werken: De middelen voor meerjarige incidentele projecten worden gestort in de reserve overlopende werken. Gedurende het project worden de daadwerkelijke projectkosten aan de reserve onttrokken. De geraamde stortingen hebben betrekking op de programmamiddelen duurzaamheid (200.000 euro), de programmamiddelen binnenstad (300.000 euro) en de middelen ten behoeve van cultuureducatie 2019-2020 (119.000 euro in 2020).

Reserve centrum spaarfonds:

In het verleden is een reserve ingesteld voor de dekking van de bouwprojecten in de binnenstad (Haven Zuid). Volgens de laatste planning is de openbare ruimte en de haven eind 2019/begin 2020 gereed. Omdat

investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut vanaf 2017 geactiveerd en afgeschreven dienen te worden, zijn hiervoor in de begroting 2020 kapitaallasten geraamd. Het saldo in de reserve van bijna 2,2 miljoen euro kan daarmee vrijvallen.

Resultaatbestemming:

De begrotingssaldi zoals gepresenteerd in het financieel meerjarenperspectief worden toegevoegd aan de reserve resultaatbestemming.

Verloopoverzicht voorzieningen	Saldo per 31-12-2019	Saldo per 01-01-2021	Saldo per 01-01-2022	Saldo per 01-01-2023	Saldo per 01-01-2024	Doel van voorziening
Verplichtingen						
XL Businesspark Twente	4.865	4.978	5.092	5.205	5.319	Dekking aandeel gemeente Almelo in het verwachte tekort.
Nog uit te voeren werken grondexploitaties	2.219	2.219	2.219	2.219	2.219	Dekking van nakomende kosten van afgesloten grondexploitaties.
Gebiedsgericht grondwaterbeleid	851	851	851	851	851	Dekking voor gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreinigingen
Wethouderspensioen	599	599	599	599	599	Dekking voor toekomstige pensioenverplichtingen wethouders.
Subtotaal verplichtingen	8.534	8.648	8.762	8.875	8.989	
Egalisatie						
Riolering egalisatie	1.500	2.277	3.062	3.856	4.659	Dekking voor egalisatie van rioleringskosten.
Afval egalisatie	1.870	1.329	788	247	0	Dekking voor egalisatie van kosten afvalinzameling.
Subtotaal egalisatie	3.370	3.606	3.850	4.103	4.659	
Derden						
Sociale recherche	321	321	321	321	321	Dekking van exploitatie lasten samingwerkingsverband Sociale Recherche Twente.
Zittend vervoer	53	35	18	1	1	De Regio Twente vervult t/m 2021 de werkgeversrol.
Subtotaal derden	374	356	339	322	322	
Toekomstige vervangingsinvesteringen						
Riolering vervanging	2.362	2.362	2.362	2.362	2.362	Dekking voor toekomstige vervangingsinvesteringen conform vGRP 2016-2020.
Subtotaal toekomstige vervangingsinvesteringen	2.362	2.362	2.362	2.362	2.362	
Totaal voorzieningen	14.640	14.972	15.312	15.662	16.331	

Bedragen * 1.000 euro

7. Bijlagen

7.1 Gemeenschappelijke regelingen

Euregio

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2017	31 december 2017
Financieel resultaat	-	299
Eigen vermogen	1.308	1.308
Vreemd vermogen	36.130	47.296
Solvabiliteit (EV/TV)	3,5%	2,7%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante actuele ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Voor de EUREGIO is het Duitse recht van toepassing. Dit betekent dat voor EUREGIO niet dezelfde plichten gelden ten aanzien van bijvoorbeeld de verzending van de begroting aan de deelnemende gemeenten.

Voor de begroting 2020 betekent dit, dat die pas wordt vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van EUREGIO in januari 2020. De bijdrage 2020 van Almelo wordt begroot op 21.000 euro.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	60 (V)
Eigen vermogen	254	323
Vreemd vermogen	5.663	16.838
Solvabiliteit (EV/TV)	4,2%	1,9%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante actuele ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

De totale gemeentelijke bijdrage 2020 aan het GBT is 10,3 miljoen euro, waarvan Almelo 1,4 miljoen euro bijdraagt. Het GBT heeft een beperkt weerstandsvermogen waarmee incidentele knelpunten in de bedrijfsvoering kunnen worden opgevangen.

Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	362 (V)
Eigen vermogen	1.591	1.591
Vreemd vermogen	101	218
Solvabiliteit (EV/TV)	94%	87,9%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante actuele ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Het risico van OLCT beperkt zich tot het risico van dochteronderneming CT. De risico's van CT zijn van invloed op de hoogte van het dividend dat het OLCT ontvangt. De meeste bedrijfsrisico's van CT zijn afgedekt door procedures, verzekeringen en tarieven. Een ander bedrijfsrisico vormt de vestiging van een concurrent binnen het verzorgingsgebied. In 2012 is daarom besloten tot een nieuwe strategie om dit risico te verkleinen.

Regio Twente

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018*
Financieel resultaat	-	389 (N)
Eigen vermogen	6.269	5.137
Vreemd vermogen	13.972	14.464
Solvabiliteit (EV/TV)	31,0%	26.2%

* De weergegeven vermogenspositie per 31-12-2018 is gecorrigeerd voor het resultaat 2018 van de Agenda van Twente (4,89 mln euro voordelig). Dit resultaat maakt weliswaar deel uit van het EV, maar hier staan verplichtingen tegenover.

Ontwikkelingen

De gemeenteraad van Almelo heeft op 6 maart 2018 besloten geen geld beschikbaar te stellen voor deelname aan de Agenda voor Twente (AvT). In 2018 is verkend of Almelo en Rijssen-Holtten mogelijk op modulaire basis zouden kunnen deelnemen aan de AvT.

Het college heeft een brief verstuurd aan de Bestuurscommissie Agenda voor Twente waarin wordt bevestigd dat de gemeente Almelo op projectbasis kan deelnemen aan de Agenda, op basis van een aantal spelregels. Die spelregels houden onder andere in dat Almelo op basis van inwoneraantal een percentage bijdraagt aan de projectkosten, plus een opslag vanwege het gebruik maken van de basisinfrastructuur onder de AvT. Deze projectmatige deelname erop gericht om (op nu nog niet te bepalen) termijn volledig te kunnen toetreden. Het college zal de gemeenteraad van concrete voorstellen voorzien indien er daadwerkelijk investeringen worden gevraagd van de gemeente Almelo om actief deel te nemen in projecten.

Welke risico's loopt de gemeente?

De begroting van Regio Twente voor 2020 bedraagt 97,3 miljoen euro. De taakvelden OZJT en Volksgezondheid zijn samen goed voor bijna 80% van de begroting. De Almelse bijdrage aan de begroting van Regio Twente (incl. Netwerkstad Twente en Kennispunt) bedraagt in 2020 3,9 miljoen euro. De financiële risico's van Regio Twente worden jaarlijks geïnventariseerd en geactualiseerd.

Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	20 (V)
Eigen vermogen	-57	-36
Vreemd vermogen	118.924	115.233
Solvabiliteit (EV/TV)	0,0%	0,0%

Ontwikkelingen

De uitgifteprognose is voor de korte termijn (2019 t/m 2021) gebaseerd op afgesloten overeenkomsten over een oppervlak van in totaal 37 hectare. Deze overeenkomsten geven enig comfort, maar bieden nog geen

garantie dat de gronden daadwerkelijk worden afgenomen. Gelet hierop wordt voor de periode 2022-2034 uitgegaan van een relatief behoedzame prognose, gebaseerd op de gemiddelde uitgiftecijfers over de afgelopen tien jaar (gemiddeld 3,8 hectare per jaar).

Welke risico's loopt de gemeente?

De mogelijke risico's worden door het openbaar lichaam RBT via een verdeelsleutel verdeeld over de deelnemende partijen aan de regeling. De gemeente Almelo participeert voor 23% risicodragend in de grondexploitatie van het RBT. Voor het gemeentelijk aandeel in het huidige voorziene tekort is een voorziening gevormd.

Soweco

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	229 (V)
Eigen vermogen	1.945	2.173
Vreemd vermogen	10.253	10.051
Solvabiliteit (EV/TV)	15,9%	17,8%

Ontwikkelingen

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de Gemeenschappelijke Regeling Soweco en de colleges van de zes deelnemende gemeenten denken samen na over de toekomstige organisatie en uitvoering van de Sociale Werkvoorziening in de regio Almelo. Het in 2017 genomen besluit om de Gemeenschappelijke Regeling af te bouwen is volop in uitvoering. De gemeenten willen met ingang van 1 januari 2021 geen aandeelhouder meer zijn van Soweco NV.

Door de gemeenten zelf wordt op dit moment onderzocht welke keuzes men wil maken t.b.v. een eigen gemeentelijke uitvoeringsorganisatie, conform het voorkeursscenario. Die keuzes lopen bijvoorbeeld uiteen van alles zelf doen tot het onderbrengen van de organisatie van beschutte werkplekken bij centrumgemeente Almelo. Of combinaties realiseren met andere gemeenten. Tevens wordt per gemeente een businesscase ontwikkeld, waarbij kosten en opbrengsten van een eigen uitvoeringsorganisatie in kaart worden gebracht. Daarbij wordt ook onderzocht op welke wijze de ervaring, kennis en kunde van Soweco meegenomen kan worden.

Welke risico's loopt de gemeente?

De BBV Begroting 2020 laat voor de periode 2020-2023 een nihil exploitatieresultaat zien. In de BBV begroting 2020 is rekening gehouden met een aanvullende bijdrage van gemeenten op de onderdekking van de subsidie SW. Deze bijdrage loopt af van 5.258.000 euro in 2020 naar 3.514.000 euro in 2023.

Het aandeel van de gemeente Almelo in de GR is op basis van de BBV Begroting 2020 44,16%. Dit resulteert in een bijdrage vanuit Almelo in het tekort van 2.322.000 euro in 2020 naar 1.552.000 euro in 2023.

Stadsbank Oost Nederland (SON)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	241 (N)
Eigen vermogen	1.321	1.081
Vreemd vermogen	19.515	15.042
Solvabiliteit (EV/TV)	6,3%	6,7%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

De begrote bijdrage 2020 aan de SON is bijna 800.000 euro. Aangezien de gemeente een opneindregeling heeft met de SON, kan de bijdrage 2020 hoger worden.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2019	31 december 2019
Financieel resultaat	-	-
Eigen vermogen	-	101
Vreemd vermogen	-	325
Solvabiliteit (EV/TV)	-%	23,7%

Ontwikkelingen

In 2017 is de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente (ODT) opgericht. Op dit moment vindt de transitie plaats en in 2019 dient de GR operationeel te zijn. Op 12 juli 2018 heeft het algemeen bestuur van de ODT de voorlopige begroting 2019 vastgesteld. De totale begroting ODT is circa € 10,8 miljoen. Dit bevat het geheel van taken en activiteiten van de ODT op het vlak van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De Almelo'se bijdrage is in deze begroting voorlopig berekend op 1,35 mln. euro.

Inmiddels is door Almelo ook besloten een aantal facultatieve taken onder te brengen bij het ODT. Dat is nog niet verwerkt in deze begroting, maar gebeurt op een nader te bepalen moment via een begrotingswijziging. Het doel is om de huidige inputbegroting in een aantal jaren om te bouwen naar een outputbegroting.

Outputfinanciering betekent dat er wordt betaald per af te nemen product. Om tot een model van outputfinanciering te komen moet ervaring worden opgedaan met de Twentse norm. Deze Twentse norm is voor 1 januari 2019 gereed waarna in de daarop volgende jaren ervaringscijfers kunnen worden verzameld om outputfinanciering mogelijk te maken. Stapsgewijs wordt toegewerkt naar deze outputfinanciering drie jaar na de start (dus ingaande vanaf het vierde jaar).

Welke risico's loopt de gemeente?

De definitieve (structurele) bijdrage aan de ODT is nog niet bekend. Onzekere factoren zijn de uitkomsten van het plaatsingsproces (op basis van het sociaal plan) en het onderzoek naar de Twentse norm in relatie tot outputfinanciering.

Binnen de Omgevingsdienst Twente wordt op dit moment geen systeem van risicomanagement gehanteerd. Wel worden er binnen de Omgevingsdienst Twente risicoanalyses uitgevoerd, maar deze worden niet systematisch vastgelegd. Het systeem voor risicomanagement is nog in ontwikkeling.

Van deelnemers wordt verwacht dat zij anticiperen op het deel van de risico's dat de beschikbare weerstandscapaciteit van de Omgevingsdienst Twente overschrijdt. De weerstandsratio van de ODT komt voor 2020 uit op 0,82. Dit is onder de streefwaarde van tussen de 1,0 en 1,4. Een lage weerstandsratio is niet vreemd voor startende organisaties. Er is immers nog geen eigen vermogen opgebouwd dat als buffer kan dienen voor eventuele tegenvallers. Deze lage weerstandsratio betekent evenwel dat eventuele nadelige exploitatieresultaten verhaald zullen worden op de deelnemers (Almelo: 13,06%).

Om een financiële buffer op te bouwen wordt in de eerste drie jaar van de dienst 1% (circa 100.000 euro per jaar) vanuit de exploitatie gereserveerd en toegevoegd aan de algemene reserve.

De algemene reserve is gemaximeerd op 5% van de exploitatie (circa 500.000 euro). Om een weerstandsratio van voldoende omvang te bereiken (ratio 1,0) dient de omgevingsdienst de komende jaren positieve rekeningresultaten te overleggen en daarbij niet getroffen te worden door (incidentele) tegenvallers.

Veiligheidsregio Twente (VRT)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	177 (V)
Eigen vermogen	1.143	1.320
Vreemd vermogen	57.158	55.047
Solvabiliteit (EV/TV)	2,0%	2,3%

Ontwikkelingen

De financiële positie van de VRT staat onder druk door een vijftal ontwikkelingen:

- meldkamertransitie
- wijzigingen exploitatie openbaar brandmeldsysteem
- gebrek aan BTW-compensatie op investeringen
- vervanging onroerende activa
- vervanging rijksmaterieel

Het gaat om een verhoging van 1,2 miljoen euro voor de periode tot en met 2022 die in 4 stappen van 0,3 miljoen euro in de begroting wordt opgenomen. Voor Almelo betekent dit een extra verhoging van 34.000 euro in 2019 tot ongeveer 130.000 euro structureel in 2022.

Welke risico's loopt de gemeente?

Onze bijdrage voor 2020 is bijna 5,3 miljoen euro.

7.2 Vennootschappen en coöperaties

Cogas NV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	17.416 (V)
Eigen vermogen	171.757	178.995
Vreemd vermogen	96.000	96.000
Solvabiliteit (EV/TV)	64,1%	65,1%

Ontwikkelingen

In het Nieuwstraatkwartier creëren we meerwaarde door een impuls te geven aan de fysieke transformatie van de wijk via energiebesparende- en klimaatbestendige maatregelen. Samen met strategische partners, zoals Cogas, willen wij komen tot een gebiedsprogramma. Een belangrijk element is de aanpak van woningverbetering gericht op energiebesparing. Verbetering van de huidige energie labels. Daarbij inzetten op het ontwikkelen van een duurzame, energie producerende wijk.

Welke risico's loopt de gemeente?

Tegenvallende bedrijfsresultaten kunnen gevolgen hebben voor de langetermijn dividendafspraken. Voor 2020 is een dividenuitkering begroot van 2,3 miljoen euro. Het risico voor de gemeente als aandeelhouder betreft tevens de hoogte van het ingebrachte nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 132.000 euro).

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	337.000 (V)
Eigen vermogen	4.687.000	4.991.000
Vreemd vermogen	135.041.000	132.518.000
Solvabiliteit (EV/TV)	3,4%	3,8%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Het risico en daarmee aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal. Voor Almelo komt dat neer op een risico van maximaal 0,4 miljoen euro. Het verwachte dividend in 2020 is 300.000 euro.

NV Industriegebouw Maatschappij (IGM)

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	7
Eigen vermogen	1.189	1.154
Vreemd vermogen	19.481	15.722
Solvabiliteit (EV/TV)	5,0%	6,8%

Ontwikkelingen

Het college heeft een besluit genomen om het belang in de IGM op termijn te beëindigen en gekozen voor geleidelijke afbouw. Bij geleidelijke afbouw worden de risico's op waardedaling van het vastgoed van IGM beheerst en worden door de gemeente verstrekte leningen geleidelijk afgebouwd. We hebben aan de IGM echter wel aangegeven dat het moet gaan om een actieve afbouw en geen passieve uitloop. Op basis van ons voorgenomen besluit is de IGM al begonnen om haar activiteiten af te bouwen, wat heeft geresulteerd in enkele versnelde aflossingen door klanten van de IGM. Dit heeft er toe geleid dat de verstrekte leningen aan de IGM fors zijn afgenomen.

Welke risico's loopt de gemeente?

De gemeente Almelo is enig aandeelhouder en financier van de IGM, waardoor de gemeente risico loopt bij waardedaling van het vastgoed van IGM. Ook wanneer klanten van de IGM niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen loopt de gemeente risico.

Sportbedrijf Almelo BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	118 (N)
Eigen vermogen	1.198	1.079
Vreemd vermogen	2.619	1.492
Solvabiliteit (EV/TV)	31,4%	42,0%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

De gemeente heeft een dubbelrol richting het sportbedrijf. Dit kan de relatie tussen eigenaar en opdrachtgever/subsidieverstrekker op gespannen voet zetten. Door een zuivere rollenscheiding op zowel bestuurs- als ambtelijk niveau wordt rolvermenging zoveel mogelijk voorkomen. De jaarlijkse subsidie aan het sportbedrijf bedraagt circa 3,3 miljoen euro. Het risico voor de gemeente als aandeelhouder is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 18.000 euro).

Stadstoezicht Almelo BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	105 (N)
Eigen vermogen	2.387	2.282
Vreemd vermogen	722	601
Solvabiliteit (EV/TV)	76,8%	78,2%

Ontwikkelingen

Stadstoezicht B.V. zal in 2019 worden beëindigd.

Welke risico's loopt de gemeente?

Niet van toepassing.

Twence Holding BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	14.490 (V)
Eigen vermogen	130.292	133.428
Vreemd vermogen	147.501	173.808
Solvabiliteit (EV/TV)	46,9%	43,4%

Ontwikkelingen

De gemeente Almelo wil haar aandelen Twence verkopen. De gemeente Oldenzaal wil ook haar aandelen verkopen en trekt bestuurlijk samen op met Almelo. Op dit moment is er nog geen zicht op een eventuele verkoop van de aandelen Twence. De belangstelling die er was vanuit de kring van aandeelhouders heeft niet geleid tot overname van de aandelen. Dit betekent dat wij ons moeten beraden over onze vervolgstategie. Onderdeel van de vervolgstategie is verkoop van de aandelen aan gemeenten buiten de kring van aandeelhouders.

Welke risico's loopt de gemeente?

De gemeente is zowel aandeelhouder als klant van Twence. Enerzijds heeft de gemeente als aandeelhouder belang bij een passend rendement. Anderzijds heeft de gemeente als klant belang bij een marktconforme prijs voor de verwerking van het afval. De belangen van de gemeente als aandeelhouder zijn niet noodzakelijkerwijs volledig congruent met de belangen van de gemeente als klant. Zo kan er bijvoorbeeld sprake zijn van een situatie waarin de gemeente als klant behoefte heeft om de markt op te gaan, terwijl de gemeente als aandeelhouder een rendementsbelang in Twence heeft. De Ava stelt de tarieven vast voor de verwerking van het huishoudelijk afval van aandeelhouders, waardoor de Ava het rendement beïnvloedt en daarmee de continuïteit van de onderneming.

Twente Milieu NV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	448 (V)
Eigen vermogen	8.972	9.581
Vreemd vermogen	17.358	17.197
Solvabiliteit (EV/TV)	34,1%	35,8%

Ontwikkelingen

Naar aanleiding van de herijking van het kostprijsmodel van Twente Milieu en de hieruit voortvloeiende verhoging van de kosten voor de gemeente Almelo voor wat betreft de BOR-taken, wordt onderzocht of er aanleiding is om de opdracht aan Twente Milieu te heroverwegen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Het risico voor de gemeente als aandeelhouder is relatief gering en beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 127.000 euro). Het risico van Twente Milieu lijkt stabiel. Twente Milieu heeft zich in de afgelopen jaren financieel goed ontwikkeld. Tegenover de afname van inzameling restafval staat een toename van inzameling van gft en verpakkingen.

7.3 Overige vennootschappen

CBL Vennootschap BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	9 (N)
Eigen vermogen	125	138
Vreemd vermogen	8	21
Solvabiliteit (EV/TV)	94%	87%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Nihil

CSV Amsterdam BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	121 (N)
Eigen vermogen	870	748
Vreemd vermogen	60	68
Solvabiliteit (EV/TV)	94%	92%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Nihil.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	15 (N)
Eigen vermogen	1.615	1.605
Vreemd vermogen	11	23
Solvabiliteit (EV/TV)	99%	99%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Nihil.

Verkoop Vennootschap BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	38 (N)
Eigen vermogen	153	113
Vreemd vermogen	20	56
Solvabiliteit (EV/TV)	88%	67%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Nihil.

Vordering Enexis BV

Financiële kengetallen

Bedragen * 1.000 euro	1 januari 2018	31 december 2018
Financieel resultaat	-	11 (N)
Eigen vermogen	24	-2
Vreemd vermogen	356.500	356.324
Solvabiliteit (EV/TV)	0,0%	-0,0%

Ontwikkelingen

Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?

Nihil.

7.4 Delegatieregister

Samenvatting

De gemeenteraad kan taken en bevoegdheden overdragen aan een ander, bijvoorbeeld aan het college van b&w. Op een aantal gebieden heeft de raad daar toe besloten. Denk aan het afhandelen van WOB verzoeken of het geven namen aan straten en pleinen. Ieder jaar staat er een geactualiseerd overzicht in de begroting. Ten opzichte van vorig jaar zijn er geen wijzigingen.

Inleiding

De gemeenteraad van Almelo besloot op 2 december 2014 ([Raad1402331](#)) dat een geactualiseerd delegatieregister jaarlijks bij de (beleids)begroting moet worden vastgesteld. De meest actuele versie van het delegatieregister is hieronder opgenomen (stand van zaken 1 oktober 2019).

Nr.	Omschrijving bevoegdheid	Juridische grondslag	Delegans	Delegataris	Voorwaarden
Openbaarheid van bestuur (WOB)					
1.	Het beslissen op aan de raad gerichte aanvragen en verzoeken op grond van de WOB.	art. 5 en 6 WOB art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
Algemene wet bestuursrecht (Awb)					
2.	Het besluiten om toepassing te geven aan afdeling 3.4, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure, van de Awb.	afd. 3.4 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
3.	Het in de gelegenheid stellen van aanvragers, geadresseerden en derde-belanghebbenden, hun zienswijze naar voren te brengen in gevallen bedoeld in artikel 4:7 en 4:8 Awb.	art. 4:7 en 4:8 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
4.	Het nemen van verdagingsbesluiten op bij de raad ingediende bezwaarschriften.	art. 4:14 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
5.	Het beslissen op een bezwaarschrift als bedoeld in de Awb, indien een hoorzitting achterwege wordt gelaten om één van de in artikel 7:3 Awb genoemde redenen.	art. 7:3 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)					
6.	Het vaststellen van een exploitatieplan zoals bedoeld in artikel 6.12 Wro	art. 6.12 Wro art. 2.27 lid 1 Wabo art. 6.5 lid 3 Besluit omgevingsrecht			Indien het exploitatieplan betrekking heeft op een grote afwijking van het bestemmingsplan zoals bedoeld in onderdeel 1 van het raadsbesluit van 18 december 2012 (Raad1200510, zie pagina 18 van de agendabundel)
Verkeer					
7.	Het aangeven van bebouwde komgrenzen ingevolge artikel 20a Wegenverkeerswet (WVW)	art. 20a WVW art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
8.	Een weg onttrekken aan het openbaar verkeer o.g.v. artikel 9 en 11 WVW	art. 9 en 11 WVW art. 156 Gemeentewet			Actieve informatieplicht richting de raad voorafgaande aan de besluitvorming. Raadsbesluit van 29 januari 2013 (Raad1200689)
Straatnaamgeving en huisnummers					
9.	Het geven van namen aan straten, pleinen, parken, buurten en nieuwbouwwijken en het toekennen van huisnummers.	art. 124 lid 1 Grondwet art. 108, 147 en 156 Gemeentewet	Raad	B en W	De raad stelt de verordening vast en mag kaders stellen m.b.t. de toepassing waarbinnen B en W dient te besluiten. Raadsbesluit van 19 november 2013 (Raad1301022)